

MESÉK AZ IRÓGÉPRŐL

IRTA
SZOMAHÁZY ISTVÁN

TARTALOM

A haditerv.
Az első lépés.
A levelező-osztály szenzációja.
Az elnök-igazgató.
A kérő.
Az abbáziai levél.
A hangverseny.
A frankfurti út.
Ebéd Lehmannéknál.
Vilma álmodik.
Válságos napok.
A tátrai epizód.
A kirándulás.
A méltóságos úr elutazik.
Vacsora a ligetben.
Szentgróthy gróf.
A kosár.
Beszélgetés a mamával.
Az eljegyzés.

A haditerv.

Este hat óra felé járt az idő, a posta körülbelül készen volt s az ifjú bankhivatalnokok komoly készülődéseket tettek, hogy az irodából távozzanak. Ki a körmeit fényesítgette, ki a fiókját csukta be; néhányan a kisasszonyokkal csevegtek, akik szintén boldog sóhajtással vetették le a shirting-ujjast, melyet, nehogy a drága ruhát rongálják, világos selyemblúzuk fölé húztak. A fiatalembereknek, mint minden este, ha a munkájukkal végeztek, bolondos jókedvük volt; hiszen most végre kiszabadultak az egész napi rabságból s nekiláthattak annak, ami unalmas életüket megédesítette: színházba mehettek, fölkereshették az ismerőseik zsúrjait, vagy karonfogva sétálgathattak a Kossuth Lajos-utca ivlámpái alatt, abban az illúzióban ringatva magukat, hogy tizenhárompróbás aszfaltbetyárok. Csodálatos: átlag egyiküknek se volt több jövedelme nyolcvan vagy száz forintnál havonként és mégis, mindannyian oly elegánsul öltözködtek, mintha csupa földbirtokosok vagy kaszinói tagok lettek volna. Hogy honnan: ez éppen az a nagy titok, amelyet a fiatal bankhivatalnokokon kívül senki se tud.

Lassankint mindannyian eltávoztak már a hivatalból, csupán ketten maradtak még a jól fűtött szobában: Rubin úr, a levelezési osztály főnöke, aki idebenn, kalappal a fején, nézte át a legutolsó leveleket és Király Félix, egy fiatal, szőke fiú, aki különben arról volt nevezetes az intézetben, hogy bár a legszorgalmasabb tisztviselők közé tartozik, valósággal eleven repertoire-ja a legsötétebb chantantoknak; minden kuplét épp oly jól tud előadni, mint az énekes kávéház kómikusa s minden pikáns anekdotát ő hoz forgalomba az ilyesmik iránt fölöttébb hálás banknegyedben. Félix jó ideig fényesítgette a körmeit, aztán bizalmasan közelebb húzódott a levelezési főnökhöz.

- Rubin úr - mondta sunyi pillantással - megígértem egy szép leánynak, hogy pártfogolni fogom önnél. Ha nem lenne oly bájos, hát eszembe se jutna, hogy a szavamat megtartsam, de mivel szebb leányt csak keveset láttam életemben, hát amint látja, beváltom az ígéreteket...

Rubin úr, akihez Félix e szavakat intézte, a szó legszorosabb értelmében self made man volt; mint egy szegény szabó fia került föl tizenöt évvel ezelőtt a fővárosba s most egyik legelső budapesti pénzintézet prokuristája volt. Két évvel ezelőtt nősült s százezer forint hozományt kapott; de mivel a feleségét még a legnagyobb optimizmussal se lehetett volna szépnek mondani, az üres óráiban egyében se járt a feje, mint hogy asszonyok után futkosson. Hadaró, kissé nyálas ember volt, aki szívesen játszott a cinikus nőgyűlölőt; de voltaképpen egész a bujaságig imádta a női nemet, a polgári asszonyt, a varróleányt, a szemrevaló szobacicut egyaránt. Ravaszága ennél a pontnál csődöt mondott; minden asszony az orránál fogva vezethette, bár foga szinte vacogott a félelemtől, ha arra gondolt, hogy a felesége megcsípheti. Kitűnő hivatalnok, de az enerváltságig romlott, vén fiú volt; minden nő csak abból a szempontból érdekelte, vajjon lehet-e mód arra, hogy egyszer a karjai közé szoríthassa? A Félix különös szavai tehát egyszerre megragadták a figyelmét, de azért látszólag közömbös hangon kérdezte:

- Ki az a leány?

A fiatal hivatalnok elragadtatva legyintett a kezével:

- Mondhatom, Rubin úr, hogy a legbájosabb teremtés, akivel életemben találkoztam. Lehmann Vilmának hívják s az anyja szegény özvegy asszony, aki a nyugdíjából él. Lehmann úr gözmalmi igazgató volt valahol a vidéken, de mikor meghalt, a családja úgy maradt utána, mint a kisujjam. A leány most megtanulta a gépírást s engem kért meg, hogy a Rubin úr jóakaratóba ajánljam...

- Tehát afféle erényes hajadon, aki a keze munkájából akarja eltartani a beteg édesanyját? - szólott a levelezési főnök gúnyosan.

- Erényes hajadon? Meglehet, hogy az, de annyit mondhatok, Rubin úr, hogy a külsejére ez az unalmas kifejezés ugyancsak nem illik... Valóságos eleven ördög, aki sokkal inkább született operettprimadonnának, mint gépiró-kisasszonynak... Szőke, kékszemű, az orra fitos, az arca pedig olyan, mint a tearózsa... És hozzá kacér, pokoli módon kacér... Nincs semmi okom, hogy rosszat mondjak felőle, de ha őszinte akarok lenni, hát bizony azt hiszem, hogy sokkal inkább rajong Yvette Guilbertért, mint az orléansi szűzért...

Rubin úr most már letette a kezéből a leveleket.

- Igazán, annyira csinos? - kérdezte kipirulva. - A külső tulajdonképp nem sokat határoz, de hazudnám, ha azt mondanám, hogy a szép hivatalnoknőt nem szeretem jobban, mint a csúnyát. Elvégre az esztétikai érzékünk is jogosan megkívánhatja a magáét.

- Magam is ebben a nézetben vagyok, Rubin úr, - szólott Félix ártatlanul.

- Ha tehát a pártfogoltja csakugyan ragaszkodik ahhoz, hogy tegyek valamit az érdekében, akkor mondja meg neki, hogy keressen föl a hivatalomban... Akár mindjárt holnap is feljöhet, de nem a hivatalos órák alatt, amikor nem volna időm, hogy beszéljek vele, hanem úgy hatfélhét táján... Mindenesetre örülnék, ha módomban lenne, hogy az ilyen kitünő tisztviselő kérelmét teljesítsem...

- Félhétre pontosan itt lesz, Rubin úr - szólott Félix, miközben hálásan meghajolt a főnöke előtt.

*

Félix felült a villamosra s meg sem állt egész a Kender-utcaig. A háromemeletes ház lépcsőin sietve fölszaladt, aztán megnyomta az egyik csöngetyűt az udvarra nyíló, homályos folyosón.

Az ajtót egy fiatal cselédleány nyitotta ki.

- Itthon van a kisasszony? - kérdezte Félix.

- Igenis, - szólt a cselédleány, aki a bankhivatalnokot azonnal fölismerte. - Csak tessék bemenni, mert már egész délután egyedül van és szegényke halálra únja magát.

Félix berontott a szobába és se szó, se köszönés, egyszerűen magához ölelte és össze-vissza csókolta azt a bájos leányt, aki egy ócska velezpongolyában olvasgatott a szövetdarabokkal teleszórt asztalon. A leány azonban nem volt rest, hanem igen energikusan taszította el magától az illetlenül viselkedő vendéget.

- Te, - mondta dühösen, - ha mégegyszer ilyen szemtelen fogsz lenni, hát pofon ütlek...

- A te édes kacsódtól még a pofon is jól fog esni, - szólott Félix, tréfásan meghajolva.

A leány elnevette magát és mutatóujjával nagyot ütött a Félix orrára.

- Jobb lenne, ha azon járna a fejed, hogy angolul megtanulj, mint hogy velem hancurozol... Ha bankdirektor akarsz lenni, akkor ideje lenne, hogy már egyszer komolyabb dolgokkal is foglalkozzál...

Amint e szavakat mondta, egészen odaült Félix mellé, aki gyönyörködve, néma elragadtatással nézte. Most látszott, hogy csakugyan igazat beszélt Rubin úrnak; a leány nem mindennapi szépség volt. Pompás idomai szinte kidagadtak a kopott pongyolából s dús, aranyszőke haja, mint valami királyi korona, borította be kissé kreolos, de ifjúságtól és egészségtől viruló arcát. A kék szeme, a pisze orra azonban valami pajkos, gamines vonást kölcsönzött a pillantásának.

- Oly szép vagy, hogy szinte botrány, - szólt Félix, a fejével bólogatva. - De mivel most nem azért jöttem ide, hogy bókokat mondjak neked, hát értesítelek, hogy alkalmasint kollégák leszünk. Ma délután beszéltem az érdekedben Rubin úrral...

- És mit mondott? - kérdezte a leány, miközben kezét bizalmasan tette a Félix úr vállára.

- Azt mondta, hogy holnap délután félhét órakor látogasd meg... Azért félhétkor, mert olyankor már senki sincs a hivatalban s így zavartalanul eszméket cserélhet veled... Most már tehát csak rajtad áll, hogy minél hamarabb kinevezzenek...

A leány helyeslőleg intett. Félix úr pedig így folytatta:

- Több eszed van, mint tíz férfinak, a szende Nebántsvirágot se affektálad, így hát egész nyíltan beszélhetek veled... Rubin úr egy útalatos szatír, aki még szóba se állna veled, ha szép nem volnál, s ha nem reménylené, hogy te az udvarlását jó szívvel fogadod... Nemcsak ennyit remél, de sokkal többet... Most tehát csak tőled függ minden: ha képes vagy rá, hogy olyasmit sejtess vele, amivel a lábáról leveheted, akkor huszonnégy óra alatt kinevezett hivatalnoka vagy a Közgazdasági Banknak... Ez pedig, teringgettét, nem csekélység...

Vilma fölényesen mosolygott, aztán leereszkedőleg megsimogatta a fiatalember arcát.

- Ne félts engem, ha csak arról van szó, hogy valakit reményekkel biztassak... Rubin úr esze nélkül fog szerződtetni; mert ha csak egyszer is beszél velem, bizonyosra fogja venni, hogy akkor hódíthat meg, amikor neki tetszik... Még eddig minden férfi ezt hitte, pedig ha tudnák... A legkisebbik ujjamban is több az eszem, mint nekik... Olyan férfi még nem született, aki az én kis eszemen túljár... De azért ne félj: biztosítlak róla, hogy két hónap alatt nemcsak Rubin úr bolondul belém, hanem a vezérigazgató is... Csak egyszer a lábamat megvessem valahol; a többi már az én dolgom... Majd megmutatom neked, hogy egy leány is csinálhat karriért, ha egyébként tisztességes sütnivalója van...

Félix lelkesülten tapsolt.

- Bravó, ez látod tetszik neked. De még egyre figyelmeztetlek: valahogy el ne áruld Rubin úr előtt, hogy az unokahúgom vagy... Ha ezt megtudná, az egész terved dugába dőlne...

E pillanatban csöngettek az előszoba ajtaján.

- A mama, - szólott a leány suttogva. - Te is vigyázz, hogy el ne áruld azt, amiről most beszélünk... Mert a mama, aki régimódi asszony, szigorúan megkívánja tőlem, hogy Nebántsviráag legyek... Miért ne adnám hát előtte az édes kis ostobát, ha ez annyira jól esik neki?

Az első lépés.

A nagy irodák már egészen kiürültek, az elegáns bankszolgák ingujjra vetkeződve söpörték a hivatalos helyiségeket, az ablakok tárva-nyitva álltak, amikor egy prémboás, fiúsipkás leány lépett be kipirult arccal az előszobába.

- Tetszik valami? - kérdezte a pofaszakállas Benőfi, aki nappal az igazgatók legmagasabb személye köré volt beosztva.

A leány oly kacér pillantással nézett a szolga szemébe, mintha Isten tudja, micsoda nagy érdeke lenne abban, hogy a banknak ezt a végtagját is meghódítsa.

- Rubin cégvezető urat keresem - mondta aztán mosolyogva. - Azt üzente, hogy félhét tájban várakozik rám...

- Várjon Nagysád, majd mindjárt megnézem, hogy itt van-e még, - szólott előzékenyen a szolga, miközben eltűnt egy tejüveges szárnyasajtó mögött. Az ajtóra ez volt írva: *Levelezési főnök*.

Benőfi pár pillanat múlva visszatért.

- A cégvezető úr odabenn van s azt üzeni, hogy várja Nagysádat...

A lány bájos pukkerlit vágott, aztán belépett a szárnyasajtón. Az első szobában senkisé volt - a széles íróasztalokon nagy, zöldernyőjű lámpák, ezüstveretű tintatartók, elegáns csecsebecsék heverték, - de a másodikban egy körszakállas, kissé összeszáradt úriember ugrott föl a préseltbőr karosszékből, hogy kíváncsi pillantást vessen kívánatos vendégére.

- Lehmann kisasszony? - szólott udvariasan.

A leány nevetve meghajolt, miközben az arca kigyulladt s a szeme csábítóan ragyogott.

- Igen, cégvezető úr, Lehmann Vilma vagyok. Bocsássa meg, hogy ilyen későn alkalmatlan-kodom, de Király úr, aki szíves volt szólni az érdekemben, meghagyta, hogy ne igen jöjjenek előbb félhétnél. Pedig tudom, hogy ilyenkor nincs valami sok ideje ahhoz, hogy egy csacsi-lány kérését meghallgassa...

Esdeklően fordította Rubin úr felé világoskék szemét, amelyben annyi huncutság csillogott, hogy a cégvezető szinte zavartan sütötte le pillantását. Ez a szem körülbelül így szólott:

- Ojjé, tudom, hogy nem tetszik haragudni, amiért most jöttem, sőt szavamra, sokkal jobb szereti, hogy ilyen zavartalanul cseveghet velem...

Rubin úr nyájasan a karosszék felé mutatott.

- Ne mentegetőzzék s tegyen föl bennem annyi jóízlést, hogy az ilyen bájos leányt mindenkor szívesen látom. Vesse le a boáját is, mert megfázik, ha megint az utcára megy. És most: mondja meg szépen, hogy mit kíván tőlem?

Vilma levetette a boát, a karosszéket kissé közelebb húzta Rubin úrhoz, aztán szégyenlősen lesütötte a szemét. De hirtelen fölemelte megint s olyan tekintettel nézett a cégvezetőre, hogy annak még a hátán is átnyilallott valami.

- Nekem azt mondták, - szólt lágyan, kacérul, - hogy maga jó és édes ember... Olyan sok szépet hallottam magáról, hogy félelem nélkül be merem jönni ebbe a rengeteg palotába... Sőt most se félek, hanem nagyon szépen kérem: tessék oly szíves lenni, szerződtesse engem a Közgazdasági Bankba...

Annyi bájos gyermekességgel mondotta azt a pár szót, hogy Rubin úr szinte magáról meglepedkezve nézte. Csak most látta, hogy Király Félix nem hazudott: ennél a leánynál csakugyan nem lehetett volna elképzelni gyönyörűbb teremtést. Az angolos ruha egy tökéletes természet körvonalait árulta el, a szőke fürtök, amelyek a sipka alól duzzadva omlottak ki, csakúgy csillogtak a vörös fénnel beáradó napsugarakban, a szeme pedig édes, tiszta és ellenállhatatlanul pajkos volt... Az összes Nebántsvirágok, akiket eddig látott, kitanult kokottok voltak hozzá képest... Rubin úr lázas izgatottsággal nézte, aztán a hangja egyszerre csak remegni kezdett, mint mindig, ha az érzékei úrrá lettek fölötte.

- Ni csak, - mondta tréfásan, de reszketve, - hát kegyed azt hiszi, hogy az ilyen egyszerű, semmi dolog?... Tessék szíves lenni, szerződtesse a Közgazdasági Bankba... Tudja-e, hogy naponként száz kérvényt kapunk mindenféle akadémiát végzett kisasszonyoktól, akiknek érdekéhen képviselők, püspökök, sőt miniszterek is kardoskodnak... Kegyed azt hiszi, hogy a fitos orrocskáját szépen fölemeli a levegőbe, aztán mindjárt aláírhatjuk a szerződést is...

A leány hízelkedve simogatta meg a Rubin úr forró kezét.

- Maga egy édes ember és maga a püspökök dacára is engem fog szerződtetni... A püspökök öreg bácsik, de én egy jó kis leány vagyok, aki nagyon, nagyon szeretné, ha idekerülhetne... Maga majd fog még mondani egypár szép frázist, de a vége mégis csak az lesz, hogy meghallgatja a kérésemet...

- Annyira bizonyos benne?

- Igen, igen, érti?... Mert ha kosarat ad, hát nagyon megszorít... Ezt pedig maga nem akarja, mert a szeméből is látom, hogy tetszem magának egy kicsikét...

Rubin úr most már igen gyorsan lélegzett, az arca pedig egyszerre kipirult. Sokáig küzdött magával - látszott rajta, hogy valami merész szándékkal viaskodik - aztán bátortalanul fölemelte a kezét s gyöngéden megcsípte a leány kemény, rózsás arcocskáját.

- Na, nem szabad rossznak lenni, - mondta Vilma, miközben arcát, hízelkedő cica módjára, odadörzsölte a reszkető férfi kezéhez.

Rubin úr, nagy izgatottságában, rágyújtott egy cigarettára, azok közül, melyeket a vendégei számára tartogatott. Pedig nem is volt dohányos.

- Nézze, - szólt bizonytalanul és a hangja most egészen másképp csengett, - nézze, most kérdezni fogok magától valamit... De csak úgy, ha nem haragszik meg érte... Az imént azt mondta, hogy maga egy jó kis leány... Hogyan értette azt, hogy jó kis leány?

A leány jókedvűen föl kacagott.

- Tudja mit, inkább maga feleljen nekem arra, hogy mit értett jó kis leány alatt? Fogadjunk, hogy kitalálom a gondolatát...

- Hát találja ki!

- Maga szeretné, ha csakugyan jó kis leány lennék és szépen engedelmeskedném mindannak, amit Rubin bácsi parancsol... Eltaláltam?

A cégvezető fölkel a helyéből, de a következő percben megint leült.

- Kis baba - mondta rekedten - beszéljünk hát őszintén egymással... Tegyük föl, hogy én behozom magát a bankba s elsejétől fogva meglesz a jó, biztos, kényelmes állása, - mi lesz a jutalmam a jószágomért?... Látom, hogy maga okos leány, hát tudom, hogy jól megérti, amit kérdezek...

Vilma összecsucsorította az ajkát s a fejével komolyan bölintott.

- Megértem, minden mai leány megértené, csak egyik-másik affektálná a színpadi szendét... Én nem affektálok, hát becsületesen válaszolok a kérdésére... Amit az imént mondtam, hogy jó kis leány vagyok, az tökéletesen igaz, mert eddig, ha elméletben nem is voltam valami kolostornövendék, a gyakorlatban volt eszem, hogy vigyázzak magamra... Nem azért, mintha valami nagy véleményem volna az erényről, de nem láttam a célját annak, hogy a fülembe sügött ostobaságokat meghallgassam... Ha azonban látnám, hogy maga igazán pártomat fogja, akkor... akkor...

- Nos? - lihegte Rubin úr tágranyílt szemmel.

- Akkor örömmel lennék a maga őszinte, szerető kis barátnője... Annál szívesebben lennék, mert bevallom, hogy maga - de nehogy elbizakodjék - jobban is tetszik nekem, mint a többi férfi...

- Igazat beszél? - kérdezte Rubin úr, aki most már végképp elvesztette cégvezetői eszét s komoly, hideg üzletemberből szenvedélyes, érzéki faunná változott.

- Jegyezze meg, hogy én mindig igazat beszélek... Amit megigérek, azt meg is tartom, ez már becsület kérdése...

A cégvezető most ünnepiesen fölállott a helyéből:

- Kisasszony - szólt majdnem dideregve a fölindulástól, - ön elsejétől fogva be fog lépni a Közgazdasági Bankba... Holnap délben megkapja a kinevezést... Egyelőre csak negyven forintot kap havonként, de majd lesz rá gondunk, hogy mihamarabb előre menjen... Ha meg van elégedve, hát itt a kezem, csapjon föl...

A leány csábító mosollyal nézett a cégvezetőre s kis kezét lágy engedékenységgel tette a férfi forró markába. Rubin úr megszorította a kis kezét, aztán mámorosan magához ölelte a leányt s égő csókot nyomott bársonyos arcára. A leány - e pillanatban oly ártatlannak látszott, mint Goethe Gretchenje - gyorsan visszacsókolta Rubin urat, de aztán, egy ügyes mozdulattal, már ki is bontakozott a férfi karjaiból.

- Nem szabad rossznak lenni, - mondta halkan, - mert most nincs itt az ideje a szerelmeskedésnek. Aztán meg verést is kapnék otthon, ha összeborzolt frizurával mennék haza...

Amíg Rubin úr zavaros fejjel támaszkodott az íróasztalnak, Vilma fölvette a boáját s graciózan meghajolt a cégvezető előtt. Aztán csókot intett s az ujját sokat jelentőleg az ajkára tette. A következő pillanatban ingerlően karcsu termete már eltűnt az üveges ajtó mögött.

A levelező-osztály szenzációja.

A Közgazdasági Bank még kevés olyan szenzációra virradt, mint amelyik aznap kitört, amikor az intézet álmosan beszállingózó hivatalnokai az új gépíró-kisasszonyt megpillantották. Elsőnek, természetesen, a levelező-osztály értesült a csodaszerű akvizícióról; Spitz Lajos, aki legkorábban szokott megjelenni az íróasztala mellett, egyenesen állva maradt az ajtóban s csak pár pillanat múlva tért annyira magához, hogy a kabátját levesse, s annak rendje és módja szerint bemutatkozzék az új, szőke kollégának.

Mikor a többiek, tíz-tizenöt perc múlva fölvonultak, Spitz már a legbizalmasabban csevegett a csábítóan szép gépíró-kisasszonnyal. Mellette állt és vígan fújta a cigarettája füstjét, míg a többiek megdöbbenéssel és irigységgel nézték. Spitz pár pillanatig rosszmájúan folytatta a beszélgetést, de aztán kollégiálisan bemutatta Lehmann Vilmának a többi fiút.

- Engedje meg, aranyos, hogy az összes betörőket bemutassam magának. Ez a kóchaju itt, Müller Leó, ez a pirosnyakkendő Sarlai Félix, ez a fényeskörmű, Patek Gyula, ezek a többiek: Szép Gyula, Cauders László, Simonyi Béla, Eisler Imre, Wogenheim Gyula. Ez az alamuszi pedig Király Félix, akitől óva intem, mert csak protekció folytán került el eddig a váci fegyházat...

A fiúk kipirulva hajoltak meg az új kisasszony előtt - Király Félix is, aki szemtelenül jól játszotta az ismeretlent - aztán ravasz és lelkesült pillantásokat váltottak egymással. Ők, akik már a metiér-jüknél fogva is elsőrangú szakférfiak voltak a női szépség terén, ugyancsak méltányolni tudták a Lehmann Vilma izgatóan bájos voltát. Ilyesmi még nem volt eddig a Közgazdasági Bankban. Az igazgatóság alkalmazott ugyan vagy tíz-tizenkét gépíró-kisasszonyt, de mily szánalmas, mily jelentéktelen kis perszónák voltak ezek valamennyien az új kisasszonyhoz képest! Mindeddig - már a megszokásnál fogva is - azt hitték, hogy Popper Zsófi (az aligazgató egy távoli, szegény rokona) nem közönséges szépség; most egyszerre a tudatára ébredtek annak, hogy a feketeszemű, örökké jókedvű leány csak elenyésző banalitás ehhez az üde, kívánatos, ifjúságtól és pajkosságtól sugárzó teremtéshez képest. Mindannyian szinte a lélegzetüket visszafojtva álltak a kis írógép körül, míg a többi kisasszony irigységgel és meglepetéssel nézte az általános fölfordulást.

- Fogadjunk, hogy nem tudná megmondani, kit, hogyan hívnak? - szólott Spitz Lajos tréfásan.

A leány elsímította homlokáról aranyszínű hajfürtjeit, aztán jókedvűen elhessegette maga körül az izgatottságában majdnem kurjongató levelező-osztályt.

- Igen örülök, hogy megismertem magukat, de most nem érek rá, hogy diskuráljak magukkal. Különben is kilenc óra s magukat nem azért fizetik, hogy engem mulattassanak. Bizony Isten okosabb lesz, ha a többi kisasszonynak bemutatkozom...

Fölkelt az asztala mellől - csak most látták, mily gyönyörű a termete is - s szép sorjában bemutatkozott a többi leánynak.

- Lehmann Vilma a nevem. Remélem, édes, hogy szeretni fog egy kissé...

A leányok egy pillanatig idegenkedve nézték, de mikor Vilma, sans gène, a nyakukba borult, ők is csakhamar megadták magukat. Meghatva viszonozták új társuk ölelését s egymásközt habozás nélkül megegyeztek abban, hogy a kis kékszemű leány édes és elragadó teremtés.

Tíz óra tájban, mikor a pékinas körútja amúgy is fölzavarja a kedélyeket s mikor a bank ifjond Juan-jai a délelőtti ozsonnázás örömeinek hódolnak, már az egész bankban elterjedt az új kisasszony híre. A folyosókon, a hallokban, a telefonfülkékben, az álló íróasztalok előtt

egyébről se beszéltek, mint a Lehmann Vilma szépségéről s a levelező-osztály máskor hét-szám se kapott annyi látogatást, mint most, egyetlen óra alatt. A könyvvezetéstől, a folyó számlától, a titkárságtól, sőt a pénztártól is sűrű rajokban vonult föl az ifjuság a második emeletre, hogy egy-egy hivatalos kérdezősködés örve alatt a saját szemével győződjenek meg az új gépíró-kisasszony bájos voltáról.

Dél felé Rauch úr, a börzei disponens, aki oly kevésbé érdeklődött a női nem iránt, hogy jóformán a Goethe Dorottyája volt a legutolsó ideálja, szintén benézett a levelező-osztályba. Jó ideig az indigópapír fogyatékos zsírtartalmáról beszélt, de távozása előtt csettintett a nyelvével, s így szólt a közömböst játszó Rubinhoz:

- Auf Ehre, ein ganz famoser Fratz!

Vilma kisasszony tudatában volt a szenzációnak, amit megjelenésével okozott, de egy vonásával se árulta el, hogy az általános ünneplés jól esik neki. Egyszerű, de csinos fiú-blúzában szerényen kopogtatta le az eléje tett leveleket, csak nagynéha vetve föl világoskék szemét, hogy rögtön elsüllyessze ismét a komoly, üzleti írás sorai közé! Oly tiszta, bájos és rózsásan fehér volt, hogy Rubin úr, akinek most minden percben dolga akad a közös irodában, majdnem megőrült, arra gondolva, hogy ezt az édes teremtest pár nappal ezelőtt a karjaiban tartotta. Amíg a hivatalnokaival az üzleti ügyeket elintézte, a gyakornokokat, léhaságuk miatt, összeszidta, a szeme minden pillanatban a skótkockás fiú-blúzra, a leány nyakán összeérő fehér gallérra, a kis türkizköves gyűrűre tévedt, mely szivárványos fényben csillogott a Vilma finom, puha, plasztikusan szép kezén, az írógép apró csontgombjai fölött. Mikor néha közömbös arccal a leányhoz lépett, hogy a munkája felől tudakozódják, Vilma illemtudóan fölugrott a helyéről, s pirulás nélkül, egyszerűen így szólott:

- Parancsol a főnök úr?

Aztán oly nemes nyíltsággal, annyi napsugaras derűvel nézett a szeme közé, hogy Rubin úr zavartan rebegette:

- Oh, semmi... csak azt akartam tudni, hogy nincs-e valami fönnakadása vagy kérdezni valója?

A hivatalos óra végén újabb meglepetés érte a cégvezető urat: az új kisasszony levelei csak úgy ragyogtak a tisztaságtól és a jó ízléstől. A hófehér papíron gyönyörű szabályos sorokba sorakoztak egymás mellé a gép halványkék gyöngybetűi, annyi csínnal és tökéletességgel, mintha nem is emberi kéz alól kerültek volna ki. Rubin úr elragadtatva forgatta ide-oda a leveleket, hogy aztán, majdnem elérzékenyülve, így szóljon:

- Hiszen kegyed pompásan ért az íráshoz... Ez már nem is betűvetés, hanem művészet...

- Az a törekvésem, főnök úr, hogy megérdemeljem a fizetésemet... Igazán boldog vagyok, hogy a munkám megnyerte a tetszését...

Mikor félegy felé beállott a déli munkaszünet, s Vilma, a kezét megmosva, a spanyolos kabátkáját a blúz fölé húzta, hogy ebédre hazamenjen, tízen, vagy tizenketten is ajánlkoztak, hogy hazakísérik a Kender-utcába. Spitz Lajos előzékenyen kijelentette:

- Na iszen, az kellene csak, hogy egyedül menjen a sok léhűtő, a sok aszfaltbetyár között... Ha azt akarja, hogy egész hazáig szemtelenkedjenek magával, akkor tessék, utasítsa vissza a kíséretünket... Az olyan leányt, aminő maga, nem szabad egyedül kibocsátani az utcára...

Vilma hálásan pukkerlizett.

- Köszönöm, apám, hogy ilyen jólelkűleg gondoskodik rólam, de engem, hála Isten, nem kell, hogy féltsenek... Szeretném én látni azt az aszfaltbetyárt, aki én hozzám odatolakodnék... Tudok én ám úgy is nézni, hogy még a leghíresebb aszfaltbetyárok is az eszük nélkül kereket oldanak...

- Az mindegy, azért mégis testületileg hazakisérjük, - kiáltott föl Patek Gyula lelkesülten.

A leány megrázta a fejét.

- Nem, fiúk, ne fáradjanak, ez egészen fölösleges... Eddig se loptak el, ezután se fog senki ellopni. Most pá, ne tartsanak népgyűlést, mert éhes vagyok és ebédelni szeretnék...

Jó pajtás módjára kezét rázott a fiúkkal, aztán gyorsan befordult az Arany János-utcába. A bank ifju gavallérjai mohón, sóvárgó szemmel néztek utána.

- No, pupák, mit szólsz ehhez a kis hölgyhöz? - szólt Patek Gyula, a zsúrok csillaga, aki eddig arról volt híres, hogy elvileg gyűlölte az irodai kisasszonyokat.

Cauders László, a másodigazgató unokaöccse, egy sápadt fiú, aki állandóan a megőrülésig szerelmes volt valakibe s aki milliomos papáját már több ízben örvendeztette meg azzal a kijelentéssel, hogy a kis húga bonneját feleségül veszi, valósággal lelkesedési rohamokba tört ki a Sas-utca közepén.

- Ez, kéchlek szépen, a legszebb leány, akit életemben láttam... Láttad kéchlek, a szemét meg az alakját? Azt mondom, kéchlek, hogy ez megbolondítaná az egész Budapestet, ha egyszer elszánná magát, hogy a színpadcha lépjen...

A fanatikus fiú szinte mámorosan törte az *r*-betűket, nem affektálásból, hanem mert csak-ugyan volt valami nyelvhibája. A szeme ragyogott, a cigarett remegett a kezében: a szegény kis bonne, a jövődöbeli feleség, e pillanatban végképp kiköltözött a szívéből.

- És mit gondoltok a tiszteletreméltó hajadon női erényei felől? - kérdezte Sarlai Félix gúnyosan.

Patek Gyula elnevette magát.

- Én ugyanazt gondolom, vén betörő, amit te. Azt hiszem, tisztességes kis emberismerők vagyunk s nyugodtan megállapíthatjuk, hogy ő nagysága már a szemében ott hordja az erkölcsi bizonyítványát. Aki így tud nézni, mint ez, becsületemre mondom, nem igen óhajt belépni az Orsolya-szűzek zárdájába...

- Annyi tény, hogy a szeme kész program - szólott Simonyi Béla csettintve. - Csak az a rejtély, hogy mi az ördögöt akar a Közgazdasági Bankban, amikor a színpadon az egész országot lázba hozhatná...

Király Félix, a Vilma unokabátyja, sunyi arccal, óvatosan begombolkozva állt csevegő kollégái között. Pokoli mulatságot szerzett neki, hogy a rokoni viszonyát nem ismerik s hogy így kényelmesen kihallgathatja a bájos hugáról elhangzó véleményeket. Jól tudta, hogy Vilma meg fogja ölelni örömeiben, ha mindenről hűségesen referál neki, de azért szinte csiklandozta a torkát a vágy, hogy így szóljon:

- Kéchlek szépen, mindnyájan szamarak vagytok. Ez a pajkos, mindent ígérő, kacér, édes szem a lehető legperfidebbül hazudik; mert ennek a leánynak több az esze, mint valamennyiteknek. Olyan férfi még nem született a világra, aki ezt a leányt udvarlással és szemforgatással valaha levegye a lábáról... - De Félix nem szólt, sőt alattomosan helyeselte, amit a többiek mondtak. Később se szólt, a korona-utcai özvegy őrnagynénál, ahol a banknegyed ifjai családiásan ebédelni szoktak. A szíve azonban örömmel telt meg, látva, hogy az ebéd fölött egyébről se beszélnek, mint Vilmáról s hogy bájos kis hugának híre hullámként szétterjedt az egész fiatal pénzügyi világban, olyan jelzők kíséretében, melyeket valóban nem lehetett volna szegényeseknek mondani...

Ebéd után a Közgazdasági Bank hivatalnokai sietve elbúcsúzkodtak egymástól, mert sajtásá-
gos, de mindegyiknek akadt még valami dolga, melyet a hivatalos óra előtt elintézni akart. A
nevetés csak akkor tört ki, amikor negyedóra múlva valamennyien összetalálkoztak a Köz-
gazdasági Bank levelezőosztályában. Akkor, kénytelen-kelletlen bevallották, hogy az új gép-
író kisasszony kedvéért siettek; mindnyájan azt remélték, hogy talán egyedül cseveghetnek
vele. Sajnos, nem sikerült a tervük, mert Vilma pontosan három órakor érkezett.

Az elnök-igazgató.

Egy reggel - pár héttel a közgyűlés előtt volt - Honti, a Közgazdasági Bank elnök-igazgatója, sietve végigment a levelező-osztályon.

- Nincs itt az urak közül valaki? - kérdezte a szolgától, aki a nagy előcsarnokban tisztogatott.

Az elnök-igazgató ezidőben már reggel hétkor ott dolgozott kipárnázott ajtaja mögött, mert régtől fogva az volt a szokása, hogy önmaga írja meg a legfontosabb leveleket.

- Nincs, méltóságos elnök úr, az urak csak nyolc után jönnek be.

- És Basch titkár úr még mindig fekvő beteg?

- Igenis, méltóságos úr, épp az este vittem el neki a legsürgősebb irásokat. Az orvos szigorúan megtiltotta, hogy hétfő előtt fölkeljen.

- Akkor menjen el és kerítsen elő valakit az urak közül. Okvetetlen szükségem van valakire, akinek kilenc óráig diktálhatok.

A szolga letette a poroló-pálcát s már éppen készült, hogy elmenjen valakiért, amikor hirtelen eszébe jutott valami. Alázatosan bement tehát a föl és alá sétáló Hontihoz.

- Kérem, méltóságos úr, itt van az egyik írógépelő kisasszony. Ha talán az alkalmas volna rá, hogy diktálni méltóztatnék neki...

- Melyik kisasszony van itt?

- Lehmann kisasszony, a legfiatalabb hivatalnokunk. Ő rendszeren már félnyolc előtt bejön, mert hivatal előtt még a kis öccsét is el szokta kisérni az iskolába.

- Helyes, hát küldje be hozzám Lehmann kisasszonyt.

Pár pillanat múlva kopogtatás hallatszott az elnök-igazgató ajtaján s a fiatal leány, akiről a szolga beszélt, szerényen belépett a szentek szentélyébe. Illedelmesen köszönt, aztán kipirult arccal hajolt meg a bank mindenható feje előtt.

- Kegyed Lehmann kisasszony? - kérdezte az elnök-igazgató.

- Igenis, méltóságos uram, én vagyok.

- És mindig ilyen korán jön be a hivatalba?

- Kénytelenségből jövök be ilyen korán, méltóságos uram, mert a kicsiny testvéremnek már nyolc előtt ott kell lennie az iskolában s rajtam kívül nincs más, aki elkísérje. És mivel a hivatalos óra kezdetéig nem akarok az utcákon kóborolni, hát inkább itt ülök, míg a dolgomat megkezdhetem.

Az elnök-igazgató, aki különben büszke és szófukar ember hírében állott, nyájasan mosolygott.

- Na, kegyed ritka leány, mert a többiek örülnek, ha az utcán tölthetik az idejüket. Most pláne nagy szolgálatot tesz nekem, mert sürgős diktálnivalóm van. Csak egy a baj: a munka nem igen fog valami gyorsan menni, mert kegyed bizonyára járatlan a német sztenografiában...

Vilma szerényen meghajolt.

- Ha méltóságos uram kegyes lesz némi elnézéssel lenni irántam, talán meg fogom próbálni a német gyorsírást. Valamikor értettem hozzá, de két év óta, azt hiszem, kijöttem némileg a gyakorlatból...

- Nagyszerű, hát kegyed a német sztenografálást kitanulta? Nos, akkor üljön le szépen az íróasztalom elé, a karosszékbe, majd mindenesetre megpróbáljuk, hogy mire megyünk...

Lehmann kisasszony, aki angolos ruhát s rózsaszínű fiúblúzt viselt, helyet foglalt az elnök-igazgató karosszékében s várakozó arccal fogta a kezébe a tollat, míg gyönyörű, fehér keze mozdulatlanul pihent a víznyomásos papíron. Ahogy komolyan, leányos szendességel maga elé pillantott, valóban elragadó és tavasziasan bájos kis teremtsének látszott. Az elnök-igazgató sokáig járkált föl s alá a puha szőnyegen, míg végre elszánta magát rá, hogy a tollbamon-dást megkezdje.

- Nos tehát, írja Lehmann kisasszony: In Anbetracht dessen...

Lassan, tagolva, diktálta az egyes szavakat, míg a leány mosolyogva meg nem szólalt:

- Oh, a méltóságos úr gyorsabban is diktálhat... Ha egy kissé összeszedem az ügyességemet, hát egészen jól megy a dolog... Hiszen valamikor, fiatal koromban, díjat is nyertem a gyorsírási tudományommal.

- Fiatalabb korában? Csak nem akkor nyert talán díjat, amikor még a bölcsőben aludta át az egész napot?

- Oh kérem, nem vagyok én olyan fiatal, amilyennek látszom. Március végén már be fogom tölteni a tizenkilencedik évemet...

Az elnök-igazgató tovább diktálta a német levelet, de a tollbamon-dás nem ment oly gyorsan, mint máskor: a méltóságos úr néha hirtelen megállott a mondat közepén, hogy egy-egy lopott pillantást vessen szeretetreméltó kis íródiákjára. Nem volt valami don Juan, de ez a látvány őt is kihozta a sodrából: a lány édes, önkéntelenül mosolygó szemét egy-egy leírt sor után mindig ártatlanul feléje fordította, miközben rózsás arca csak úgy virult a jókedvtől és az egészségtől... Honti úr talán sohase udvarolt fiatal leánynak s mindeddig - negyvenkétéves volt - abban a hitben élt, hogy a szerelem is csak üzlet, mint a többi, de most zavaros fejjel vette észre, hogy megtántorodik a logikájában... Amíg a záloglevelekről szóló száraz sorokat látszólag hideg arccal mondta tollba, a szíve egyszerre valami ismeretlen melegséggel telt meg s az előkelő pénzember megdöbbenve így szólott magában:

- Ha ezt a leányt sokáig nézném, én is el tudnék követni valami bolondságot... Istenem, hát ilyenek azok a nők, akik a férfiakat megőrjítik és bűnre csábítják...

Csodálkozva nézte végig a szorgalmasan dolgozó fiatal leányt, aki a szemét tisztelettel reája függesztette... Honti úr a híres bankárcsalád majoreszkója volt, akit sorsa már születésekor arra predesztinált, hogy a magyar pénzügyek terén előkelő szerepe legyen. A régi intézetnek már az édesapja is elnöke volt s ő úgyszólván minden fáradság nélkül csöppent bele a nyolcvanezer forintos állásba. Nem volt valami egetrengető lumen, de tisztességesen értette a maga dolgát s a pályafutása alatt még nem követett el számárságot; bár az alantas tisztviselők, meg a bankok örökké forrongó anarchistái nem egyszer elkeseredve így szóltak:

- Az ilyen hülyének, nyolcvanezer forint évi jövedelme van, míg én, a kis lángeszemmel, nem tudok többet megkeresni kétezer forintnál... Bizony Isten, itt lenne az ideje, hogy ezeket a protekciós alakokat végre a máglyára hurcolják...

Honti nem igen érdemelte meg ezt a kifakadást, mert jó és konciliáns főnök volt, aki szinte becsületbeli kötelességének tartotta, hogy bankja minden tisztviselőjével szemben gavalléros bőkezűséggel viseltessék... Mivel eddig nem igen volt más ambíciója, mint hogy az osztalékot emelhesse, a bankon kívül álló egyéb dolgok nem igen érdekelték; ő jött be legelsőnek a hivatalba, s néha már éjfél felé járt az idő, amikor a kapu előtt álló fogata a városligeti fasor felé megindulhatott... Vagy tíz évvel ezelőtt vette feleségül a dúsgazdag péthi Fischer Melaniet, aki úgy látszik elvből nem ajándékozta meg gyermekekkel, hogy minden földi

gondtól menten élhessen a maga asszonyi kedvteléseinek... Annyi bizonyos, hogy a nem éppen szép, vöröshaju Hontiné fejedelmi hölgyekhez méltó fényüzéssel élt; zsúrjain Budapest legelőkelőbb társasága gyűlt össze, bérelt proscénium páholyában mosolygó grandezzaival hallgatta a gavallérjai udvarlását, míg a férje nevetséges buzgalommal görnyedt a bankban az írásai fölött. Elpusztíthatatlanul szívós és élv-vágyó asszony volt, aki minden nagyobb fáradtság nélkül el tudta költeni a férje nábobi jövedelmeit; s mivel udvarlói táborában Budapest minden számottevő férfija megfordult, a rossz nyelvek hamar elterjesztették róla azt a hírt, hogy a szeretőit hetenként változtatja. Honti azonban, aki szerelem dolgában hideg és józan bankár volt, nem sokat törődött a felesége viselkedésével; ő, a maga egyszerű elméjében, szentül meg volt győződve afelől, hogy az emberi életnek nem is lehet más rendeltetése, mint hogy a feleség csillogjon és szórakozzék, a férj pedig tisztességes árfolyammal helyezze el a zálogleveleket a külföldi papírpiacra... És csak most, negyvenkét éves korában, jött rá hirtelen a meglepő igazságra, hogy szép és kívánatos teremtések is vannak, akik az embert még a zálogleveleknél is jobban érdekelhetik...

Mikor tíz óra felé végre elkészült a német levél diktálásával, a vezérigazgató még egyszer átolvasta a fogalmazást.

- Lehmann kisasszony, - szólt aztán, - kegyed, úgy látom, egyébre való, mint hogy reggeltől-estig az írógépet kopogtassa... Holnaptól fogva majd intézkedni fogok, hogy kegyed itt dolgozzék a mellettem lévő szobában s mindig kéznél legyen, ha diktálni akarok...

Vilma szerényen meghajolt, - az udvari tanácsos úr nem látta, milyen diadalmas láng gyullad ki a szemében - aztán grációzan megigazította a fiúblúza fölött szerteomló levantine-nyakkendőjét. Mikor később visszatért a levelező-osztályba, az elnök becsöngette Rubin urat, s szemlesütve kiadta a parancsot, hogy Lehmann kisasszonyt holnaptól kezdve át kell helyezni az elnöki terem előtt lévő szőnyeges fészekbe.

- Tudja az ujságot? - kérdezte később a cégvezető, mikor az elnöktől kijött s izgatottan odarontott a Lehmann kisasszony íróasztalához.

- Milyen ujságot, cégvezető úr?

- Hogy holnaptól kezdve ő méltósága oldalán fog dolgozni...

A leány szendén, ártatlanul válaszolt:

- Óh, cégvezető úr, nekem egészen mindegy, hogy hol dolgozom... A fődolog, hogy a főlebbvalóim bizalmának minden tekintetben megfeleljek...

Rubin úr a délelőtt folyamán még többször is benézett a levelező-osztályba s délfelé suttogva szólt a csöndesen írógépelő Lehmann kisasszonyhoz:

- Tudja-e, hogy mit ígért nekem?

- Mit, cégvezető úr? - kérdezte Vilma nyílt tekintettel.

- Hogy jó és hálás lesz hozzám, ha a bankba beprotegálok... Remélem, maga korrekt leány, aki mindig megtartja az ígéretét?

Vilma helyeslőleg intett s naivul, jókedvű pillantással válaszolt:

- Jó és hálás leány vagyok, ez így is van, cégvezető úr... Bár alkalmam lenne rá valamikor, hogy a hálámat bebizonyíthatnám...

Csak ennyit mondott, de Rubin úr, fájdalom, jól megértette. Most már tisztában volt vele, hogy minden reménye hiábavaló; a bájos teremtés végkép kisiklott a kezei közül. A jó és hálás leány, főlebb jutván egy lépcsőfokkal, többé ügyet sem vetett arra a lépcsőre, melyen merész útjára megindult...

A kérő.

Még alig volt két hónapja, hogy Lehmann Vilma belépett a Közgazdasági Bank kötelékébe, már az egész intézet a füle csúcsáig szerelmes volt bele. A cinikus fiatal urak, akik maguk közt gúnyos maliciával szoktak beszélni a százezer forintos zsúrkisasszonyokról, épp úgy róla álmodoztak a hivatalos munkájuk közben, mint a komoly osztályvezetők, akiket feleség, gyerek s egy csomó családi gond várt odahaza. Mikor Vilma kora reggel bejött, a szolgálak nyájasan köszöntötték s Oppringer, a büszke főszolga, aki Budán többszörös háziúr volt, bizalmasan lesegítette a kabátkáját, holott ebben a megtiszteltetésben, az ő részéről, mind- eddig csak a vezérigazgató úr öméltóságának volt része. Oppringer még a karosszéket is megigazította, miközben mosolyogva így szólt:

- A kisasszony olyan friss, mint egy ma kinyílt rózsaszál...

A levelezési-osztály, melyben Vilma az első hetek alatt dolgozott, egyszerűen vigasztalhatatlannak érezte magát, amikor a vezérigazgató a szép leányt maga mellé osztotta be... Ha Cauders László, az aligazgató öccse, nem volt a szobában, akárhányszor lehetett hallani efféle megjegyzéseket:

- A vén kecske eddig nem reflektált arra, hogy leány legyen a titkárja...

- A Tartuffe eddig mindig ellene volt a nő-hivatalnokoknak...

- A jövő évben kevesebb lesz a dividenda, mert a méltóságos úrnak ugyancsak nem a hivatalos dolgokon jár az esze...

Alapjában véve mindnyájan irigyelték a méltóságos urat, aki Vilmát annyiszor becsöngethette, ahányszor csak tetszett neki... Egy napon a konfidens Spitzer László meg is kérdezte Vilmától a lépcsőházban:

- Vajjon Savanyu úr öméltósága önnel szemben is a szigorú félistent adja?

- Ki az a Savanyu úr?

- Hát ki lenne más, mint eszményképünk, Honti vezérigazgató úr... Mióta az élünkön áll - hogy állna inkább egy borotva élén! - még eddig senkihez se intézett egy barátságos szót, de fogadni mernék rá, hogy ami magát illeti, hát engedett valamit az elveiből... Ugyan legyen őszinte és mondja meg: udvarol magának az az önhitt és elbizakodott fráter?

Vilma nevetve vont egyet a vállán.

- Mondhatom, hogy egyikük sem érdemli meg, amilyen jó és tisztességes ember az... Persze, maguk mindenkiről azt hiszik, hogy leányokon meg léhaságokon jár az esze... A méltóságos úr ugyancsak nem gondol arra, hogy velem efféle ostobaságokat beszéljen...

- A méltóságos úr egy közönséges csirkefogó, - válaszolta a konfidens Spitzer László, aki különben hétrét összegörnyedt, amikor nagyritkán az a megtiszteltetés érte, hogy a vezérigazgató színe elé kerülhetett...

A fiúk, akik a hivatalban nem igen érintkezhettek Vilmával, azt az ügyes módot eszelték ki, hogy naponkint az utcasarkon várták meg bájos és jókedvű kollégájukat... Mikor a Vilma testhezálló kabátja, virágos kalapja félegy táján föltűnt a bank kapujában, tomboló lelkesedésbe törtek ki. Vilma ilyenkor neheztelve csóválta meg szőke fejét s a fiúkat derekasan összeszidta.

- Ha még egyszer ilyen föltünést csinálnak, hát Oppringerrel fogom hazakísértetni magamat... A vezérigazgató éppen ide lát a sarokablakból... Ugyan, mit gondol rólam, ha azt látja, hogy ilyen nagy hejehujjával fogadnak...

- Alkalmassint eszi a féltékenység, - szólt Barta Imre némi keserőséggel.

Vilma megbotránkozva nézte végig a folyószámla fiatal csoportfőnökét.

- Apám, maga számárságokat beszél, mint rendesen... A vezérigazgatónak egyéb a dolga, mint hogy a magamfajta kis zöldségekkel törődjek...

A fiúk, pár percig tartó, élénk eszmecsere után, végre nagy nehezen elbúcsuzkodtak, miután mindennap megpróbálkoztak azzal az ötlettel, hogy Vilmát testületileg hazakísérik... Mivel ez a terv, fájdalom, sohase sikerült, legalább azzal kárpótolták magukat, hogy ibolya-bokrétákat és Kugler-bonbonokat erőszakoltak a nevetve tiltakozó leányra...

Pár nappal karácsony előtt történt, hogy Vilma egyik estefelé az unokabátyjával, Király Félix-szel csavargott a Kossuth Lajosban föl s alá. Ajándékot akart vásárolni az édesanyjának és a kis öccsének s mivel Félix kellemes garde volt, jó darabig sétálgatott vele az esti korzón. A járókelőket meg a kirakatokat nézegették, amikor a Kaszinó tájékán összetalálkoztak Lukács Gézával, a bank egyik értékpapír-pénztárosával, aki mindeddig nem igen törte magát, hogy az intézet starjának udvarolhasson.

- Szervusz Géza, - kiáltotta oda neki barátságosan Király Félix.

Lukács nagy tisztelettel kalapot emelt, aztán maga is odacsatlakozott Vilmához. Mivel a rokonságot mindeddig gondosan titkolták, most Félix is hirtelen az idegent kezdte játszani s szörnyen udvarias tónusban beszélgetett ennivaló hugocskájával. Később mind a ketten egész a kapuig elkísérték Vilmát s Lukács a búcsuzáskor hódolattal kezét csókolt aranyhaju kollégájának.

Másnap, harmadnap, az értékpapír-pénztáros a Váci-körut sarkán várta meg a hazafelé siető leányt.

- Nekem is arrafelé visz az utam, - mondta mentegetőzve, - hát ha megengedi, egy darabig elkísérem.

Vilma, aki különben elvileg nem egyezett bele abba, hogy a fiúk közül valaki hozzája csatlakozzék, Lukács Gézával szemben szelid és engedékeny volt. Ez a komoly fiatalember tényleg nem hasonlított a társaihoz. Vilma, a bátyja révén, jól tudta, hogy Lukács Géza szinte egyedül áll a kollégái között; a színházak közül csak a Nemzetibe jár, a zsúrokon sohase látható, az orfeumok belsejét talán még soha életében nem látta... Az estéit otthon tölti, az özvegy édesanyja mellett s éjfélig nyelveket tanul, aztán lefekszik... Vilmát meghatotta e komoly fiu ragaszkodása s szinte jól esett neki, hogy Lukácsot az oldala mellett érzi... Mikor a fiatalemberrel a harmadik napon találkozott, már majdnem jóbarátjaként üdvözölte...

Egy februári napon ismét együtt mentek hazafelé a Károly-körúton át s jó darabig mindenféle közömbös dologról beszélgettek, amikor Lukács egyszer hirtelen így szólott:

- Vilma kisasszony, nagyon fontos közlendőm van magával...

- Mi az?

- Meg kell ígérnie, hogy végighallgat és nem kacag ki... Talán első hallásra furcsának fogja találni, amit mondok, de ha gondolkodik rajta, komolyan veszi a szavaimat... Annyit mondhatok, hogy én három éjszakán át haboztam, amíg végre elszántam magam arra, hogy beszéljek magával...

A leány most már kissé megdöbbenve pillantott a lovagjára.

- Bizonyos vagyok benne, - folytatta Lukács, - hogy engem komolyabban vesz, mint a kollégáimat... Nekik egyében se jár az eszük, mint hogy nevensenek és udvaroljanak, én meg sohase udvaroltam semmiféle leánynak. Nem is volt reá időm, hiszen még most se tanultam annyit, amennyit szerettem volna... Ez azonban nem tartozik a dologra... Amit mondani akarok, csak annyi, hogy magát nagyon, nagyon megszerettem... Annyira megszerettem, hogy azt hiszem: élni se tudok többé maga nélkül... Tegnap este szoltam az anyámnak is s együtt határoztuk el, hogy ma délben mindent bevallok... Ő végtelenül jó asszony, Vilma s magát is úgy fogja szeretni, mint engem... És mivel azt is tudom, hogy maga se lehet valami gazdag leány, hát arra kérem, jöjjön hozzám feleségül... Szeretni és becsülni fogom és az édesanyám is szeretni fogja...

Égő szemmel, az izgatottságtól remegve pillantott Vilmára, akinek a szeme egyszerre könybe lábadt. Aztán nem gondolva arra, hogy az utcán vannak, ahol százan és százan láthatják őket, megindultan, elérékenyülten nyúlt a fiatalember keze után.

- Kedves barátom, - mondta halkan, - nem kacagom ki, sőt amint láthatja, majdnem elsirom magamat... A szeretete végtelenül boldoggá tesz engem s elhiheti, hogy én is más szemmel nézem magát, mint a többit... És mégis: sohase leszek a felesége... Maga egy édes, jó, becsületes, arany szívű fiú s mi ketten nem lennénk egymáshoz valók... Az én életemnek megvan a programja s nincs egy szavam vagy cselekedetem, amely ne a távoli céljaimat szolgálná... Mennyire becsülöm, abból is láthatja, hogy őszintén beszélek magával: az én életem eddig nem volt egyéb komédiánál... És még jó sokáig nem is lesz egyéb... Mindenkinek hazudom, hogy mindenki odasegítsen, ahova egyszer jutni akarok. Még a romlottságot is hazudom, csak hogy hamarabb célt érjek... Nem vagyok olyan kacér, amilyennek hisznek, de százszor furfangosabb vagyok, mint gondolják... Mit kezdene velem?... A maga jósága, egyszerűsége, igénytelen volta halálosan megsebesülne az én rideg ambicióm és önzésem mellett... Ne vezesse tévútra, hogy most könnyezni lát... az én szívem még jó sokáig nem fog megszólalni. Csak magát sajnálom, de a magam útjáról azért nem térek le... És el fogom érní, amit akarok, mert én, a számár kislány, mondom magának, hogy minden férfi naiv és ostoba... Úgy vezetem őket az orruknál fogva, ahogy nekem tetszik, a kis ravaszokat, akik abban a képzelődésben élnek, hogy túljárhatnak az eszemen... Majd meglátja, hogy nem minden szép lánynak jár szükségképpen azon az esze, hogy a hiúságának hízelegjenek...

Még egyszer megszorította a Lukács kezét, aztán jóságosan tekintett a szeme közé.

- Remélem, meg tudja becsülni, hogy ilyen őszinte voltam magához... Maga az egyetlen, aki előtt nem akarok komédiázni... Maga jó és becsületes fiú, akit sajnálnék, ha a szédelgéseimnek fölülne...

Lukács még egy darabig szóvalatlanul ott ballagott a leány oldalán, aztán, a Sándor-utca sarkán, búcsút vett tőle. Mielőtt elváltak, Vilma még egyszer kezét rázott vele.

- Maga most már nem fogja elhinni, ha rosszat hall felőlem, mert tudja, hogy több az eszem annál, sem hogy igazán rossz legyek... Csak szuggerálok nekik, hogy könnyelmű és kacér vagyok. Maga semmit se fog elhinni - és jó, húséges barátom marad, ugyebár?

A fiú szomorúan bólintott, aztán lassan visszafelé indult. Alig ment azonban pár lépést, Vilma utána kiáltott:

- Igaz, - szolt gyöngéd mosollyal, - majdnem elfelejtkeztem valamiről. Mondja meg az édesanyjának, hogy ismeretlenül is csókoltatom a kezét...

Az abbáziai levél.

Márciusban, a közgyűlés után, Honti vezérigazgató úr, régi szokásához híven, leutazott Abbáziába a feleségéhez, hogy a tengerparton töltsön pár hetet s családfői kötelességének eleget tegyen. Tulajdonképp csupán ez volt az az idő, amit az egész hosszú év alatt a feleségének szentelhetett; Budapesten későn járt haza, s fölkelés után rögtön a bankba hajtatott; ebédre pedig hol hazajött, - akkor is mindjárt elsietett megint, - hol a kaszinóban ebédelt, ahova a tőzsdéről pár pillanatra fölszaladt. A nyári szabadságidejét se igen tölthette a feleségével; őt az orvos-tanár Karlsbadba küldte, míg a felesége többnyire tengeri fürdőkbe járt, ahol az egész téli zsúrtársaságát együtt találta. Honti csak augusztus vége felé találkozott össze a feleségével, olyankor, amidőn már ismét tele volt munkával és irodai gondokkal. A házi tűzhely melegét tehát valóban csak március elején élvezhette, Abbáziában, a villa verandáján, vagy a parti sziklák közt, ahol a feleségével sétálni szokott.

A bankban ilyenkor valami titokzatosan jókedvű hangulat lett úrrá, a hivatalnokok, akik meglehetősen félték a vezérigazgató szigorúságától, kéjelegve gondoltak a szép márciusi reggelekre, amikor tovább alhatnak egy-egy félórásckával, a szolgák ragyogó arccal segítették föl a részvényesek télikabátját, mert a közgyűlés lezajlása nekik is a könnyebbülést és a vidámabb élet kezdetét jelentette. Honti még pár napig bejött, de már csak tíz-tizenegy óra felé, hosszan konferált a cégvezetőkkel, sőt diákos jókedvében néhány dubiózus váltót is átcsusztatott a cenzurán. A fiatalabb művésznemzedék, amely tudta, hogy a vezérigazgató a közgyűlés után - főképp, ha tisztességes az osztalék - még arra is hajlandó, hogy az elveiből engedjen, többnyire ezidőtájtban vizitelt a félelmetes angolbőr dolgozószobában; Honti nyájasan parolázott a félénk urakkal s a forma kedvéért kifakadt az ellen az abuzus ellen, hogy mindenki a Közgazdasági Bank trézorjaiból fedezze a váltókölcsokeit, de aztán mosolyogva így szólt:

- Na csak menjen le a pénztárhoz és vigye magával a váltóját is... Majd telefonálok, hogy fizessék ki. De azt mondom, hogy ne legyen baj a lejáratkor, mert komolyan megharagszom...

Március tizedikén a vezérigazgató elutazott Budapestről. Miután az igazgatóhelyettesektől és cégvezetőktől ünnepiesen elbúcsuzott, becsöngette Lehmann Vilmát, aki a mellette lévő szobában dolgozott.

- Kisasszony, - szólt szokatlan nyájassággal, - én ma este három hétre elutazom. Kegyed ez idő alatt Rubin cégvezető úrtól kap munkát, de azért szíves lesz itt maradni ebben a helyiségben, hogy a nekem szóló látogatásokról referálhasson...

A leány szerényen bókkolt, de az arcát élénk pirosság öntötte el.

- Ha kegyed férfi lenne, - folytatta a vezérigazgató, - akkor most magammal vinném Abbáziába, mert ott lenn is szükségem lenne valakire, aki a leveleimet megírja... De egy leányt, pláne egy ilyen szép leányt, mint kegyed, ugy-e mégse vihetek magammal?

Vilma most fölemelte a bájos, szőke fejét és csillogó szemét megindultan függesztette a vezérigazgatóra.

- Óh, én boldog lennék, ha a méltóságos urat elkísérhetném... Sohase kívántam úgy, hogy bár fiúnak születtem volna, mint most.

A vezérigazgató közelebb lépett Lehmann Vilmához és nevetve szólott:

- Ami azt illeti, kegyednek nincs oka panaszkodni, hogy leánynak született... Na de mindegy, csak viselje jól magát a távollétemben, és ne táncolja magát agyon a farsangon, mert ez megártana a rózsaszínű arcbőrének... És most Isten vele, kis titkárom, a viszontlátásig...

Kezét nyújtotta Lehmann Vilmának, miközben az öreg Rékay báró, a bank egykori megalapítója, mintha ámuló, szinte megdöbbszent pillantásokkal nézte volna aranyrámájából a hallatlan jelenetet. A szigorú, szóvalan vezérigazgató, aki egy írógépelő kisleánynak a kezét nyújtja! Honti maga is megrémült attól, amit cselekedett, - és sietve távozott az igazgatószobából. De a küszöbön még egyszer eszébe jutott valami:

- Igaz, itt hagyom kegyednél az íróasztalom kulcsát... Ha valamire szükségem lenne, majd kegyednek írok, hogy küldje utánam.

Az esti vonattal a vezérigazgató csakugyan elutazott Abbáziába s Vilma, mikor másnap bejött, úgy találta, hogy az egész bank be van csípve kissé... A fiúk füttyürészve mentek végig a folyosón, a szolgálk pedig a nagy előszobában gyártották a hivatalnok urak használatára szánt cigarettákat. Mikor a pék, délelőtti ozsonnázás idején, hatalmas kosarával megjelent, a könyvvezetés élénken kikelt az ellen, hogy a kosarában még egy árva üveg pezsgő sincs... És mivel a ravasz Spitz Lajos szerencsésen kisütötte, hogy Wogenheimnak ma van a nevenapja, a szolgálk nemsokára a söröspoharak légióját cipelték föl a szomszédos kocsmából...

- Jé és nem félnek az aligazgató úrtól? - kérdezte Vilma, akit, mint a többi írógépelő kisasszonyt, szintén megkínáltak egy pohár habzó sörrel.

A fiúk válaszképpen zajosan koccintottak, mert a Közgazdasági Bankban a vezérigazgatón kívül, ugyancsak nem ismerték a tekintélyek intézményét. Róth urat, az aligazgatót, csak a legfiatalabb gyakornokok respektálták; a többiek félvállról köszöntek neki s orfeumi kuplékat dúdolgatva hallgatták végig a hivatalos utasításait. Róth úrnak ez különben tökéletesen mindegy volt; ő neki még álmában se jutott eszébe, hogy tiszteletet is követeljen valakitől, aki a hivatalos kötelességeinek megfelel...

A bank szalmaözvegységének legelső délutánján történt, hogy a szolga benyitott a Lehmann Vilma helyiségébe.

- Rubin cégvezető úr sürgősen kéreti a kisasszonyt...

Vilma sietve átment a cégvezető üvegkalitkájába.

- Hivatni méltóztatott? - kérdezte az írásai fölé hajló Rubintól, miközben mosolyogva pukkerlizett előtte.

A cégvezető ridegen, barátságtalanul válaszolt:

- Ezt a szerződést három példányban fogja lekopogtatni kegyed, de sietni fog, mert még ma este szükségem van a másolatra. Természetesen tisztességes másolatokat kérek s már jóelőre figyelmeztetni kívánom kegyedet, hogy ha nem leszek megelégedve a munkájával, hát újra le fogja írni az egész szerződést. Köszönöm.

Gőgösen biccentett a fejével és újra silabizálni kezdte a táviratot, amit szavai közben a kezében tartott. Az audiencia szemmeláthatólag véget ért és Vilma veszélyesen lefelé görbülő ajakkal tért vissza a fogalmazvánnyal az íróasztalához.

Mikor esti hét óra táján újra megjelent a kész példányokkal a cégvezető irodájában, Rubin úr fejedelmi hüvösséggel kérdezte:

- Kíván valamit tőlem?

- Elhoztam a szerződéseket, cégvezető úr.

Rubin úr átvette az írásokat, - anélkül, hogy csak egy pillantást is vetett volna az intézet legbájosabb hivatalnokára, - aztán hirtelen végigszaladt a tiszta, halványkék sorokon.

- Mi ez? - kérdezte aztán, miközben a pápaszemén át gúnyosan végignézte Lehmann Vilmát.

- A szerződés, kérem.

- Úgy, tehát kegyed azt hiszi, hogy ez szerződés?... Tisztelt kisasszony, már jó eleve figyelmeztettem, hogy vigyáznia kell, mert ezeknek a másolatoknak az intézet nem csekély fontosságot tulajdonít... Persze, ha a bálon meg a toaletteken jár az esze, hát nem igen érdekli kegyedet a kocsz, meg a pírszén... Szabad tudnom például, hogy miért nem csinált bekezdést ez után a passzus után?

Vilma közelebb hajolt az íráshoz, az arca lángvörössé lett a fölindulástól, a keze remegett s zavartan, megdöbbenve szólott:

- Én azt hittem, hogy itt nincs új bekezdés, cégvezető úr... Az előbbi rész végigmegy az egész soron s mivel semmi jelzés sincs, hát azt gondoltam, hogy itt az első bekezdés folytatódik...

- Hogy mit gondol kegyed, mit nem gondol, ahhoz nekem nincs közöm... De ahhoz ragaszkodnom, hogy tisztességes munkát kapjak... A bank okmányai, kisasszony, sem nem privátlevelek, sem nem mosócédulák...

A leány sírásra görbült ajakkal állt még egy pillanatig, de Rubin úr félbeszakította tünődésében.

- Köszönöm, most már nincs szükségem kegyedre... Holnap félórával előbb fog bejönni és azon lesz, hogy tisztességes másolatokat kapjak...

Vilma másnap újra leírta a szénszerződést, de ha azt hitte, hogy most már megszabadult a Rubin úr zaklatásától, hát alaposan csalódott. A cégvezető másnap újra belekötött valami képzelt hibába, harmadnap pedig már durván visszalökte azt az írógépet levelet, amit Vilma, aláírás végett, eléje tett.

- Nagyszerű, egyéb se kéne, mint hogy efféle slendriánságok menjenek ki a Közgazdasági Bankból... Kegyed igen alaposan téved, ha azt hiszi, hogy itt olyan leveleket írhat, mint a sarki fűszeresnél...

- Hát mi hibája van, kérem, ennek a levélnek? - kérdezte Vilma elámulva.

- Arra, tisztelt kisasszony, nincs joga, hogy engem felelősségre vonjon... Azt mondom, hogy rossz a levél és azzal punktum... Annyiszor fogja leírni, amennyiszor jónak látom, amíg végre is meg nem únom, hogy a használhatatlan munkájával bibelődjem...

A leány tágra nyitott szemmel bámult a cégvezetőre, a keble csakúgy hullámzott a fölindulástól, az arca égett s pár pillanat múlva forró könnyek omlottak végig bájos, rózsaszínű arcán. És - amíg Rubin úr gúnyos mosollyal nézett végig rajta - sírva, elkeseredve szólott:

- Mi kifogása van ellenem, miért üldöz, miért kínoz ennyire? Tudom, hogy nem a munkám az oka, mert én most se dolgozom kevesebb szorgalommal, mint eddig... Ha az teszi boldoggá, hogy sírni lát, hát most kedvére gyönyörködhetik a kétségbeesésben...

A cégvezető csúfokodva bólintott, aztán szépen odalépett a szép leány mellé.

- Kedves kisasszony, - mondta mosolyogva, - maga azt hitte, hogy a kis ravaszkodásával mindenkit az orránál fogva vezethet... No, hát vegye tudomásul, hogy én se vagyok ám holmi idei nyúl s ha eddig elég bolond voltam, hogy felüljek az ígéreteinek, hát másodszor már nem vagyok hajlandó a baleket játszani... Kegyed azt hitte, hogy már nagyon biztosan megvetette

itt a lábát, - én majd megmutatom, hogy nekem is vannak még módjaim, amelyekkel a furfangosságait megbosszulhatom... Egy dolgot mindenesetre megjegyzek magának; olyan ember még nem született a világon, aki Rubin Samut lefőzte volna... Ha kettőnk közül az egyik nevetni fog, hát legyen róla meggyőződve, hogy Rubin Samu nevet utoljára...

A leány könnyezve és csábítólag nézett a szakállas emberre, de Rubin hidegen elfordult tőle. És anélkül, hogy további eszmecesterékbe bocsátkozott volna, ismét visszaült az íróasztalához, - és hidegen, félvállról szólt:

- Most pedig kérem kell, hogy ne zavarjon, mert még egész sereg egyéb dolgom van...

Vima ez éjjelen nem sokat aludt s másnap kissé halványan jött be a hivatalba, de odabenn váratlan meglepetés érte: Oppringer egy levelet tett az íróasztalára. A levél Abbáziából jött, még pedig Honti úrtól, a vezérigazgatótól.

Ez állott benne:

„Kedves kis titkárom, kérem, nyissa föl az otthon hagyott kulccsal az íróasztalom fiókját, s küldje el forduló postával az otlévő pirosbőr, kapsos könyvecskét. Kerestek-e sokan? Vigyázzon az egészségére s legyen oly jó és szorgalmas, mint eddig. Isten vele, üdvözl

Honti.”

Vilma elolvasta a levelet, egyszer, kétszer, tízszer elolvasta, aztán hirtelen kiegyenesedett. A szeme mosolygósra és diadalmasra fordult, - ha valaki látta volna, ugyancsak elámult volna a változáson, ami pár pillanat alatt történt vele. Szenvedélyesen megcsókolta a levelet, aztán bement az igazgató szobájába, kivette a kapsos könyvecskét s pár perc múlva már Rubin úr előtt állott, a kicsike, cégvezetői üvegkalitkában.

- Parancsol? - kérdezte Rubin úr hűvösen.

A leány öntudatos mosollyal válaszolt:

- Semmit se parancsolok, csak arra kérem, hogy ezt a könyvecskét azonnal szíveskedjék elküldeni Abbáziába. A vezérigazgató úr ma írt nekem, hogy a könyvecskére sürgősen szüksége van...

S látva, hogy Rubin úr bámulva, majdnem ijedten néz rá, könnyedén folytatta:

- Itt a levél, ha tetszik, maga is elolvashatja...

Odadobta az íróasztalra a vezérigazgató levelét, a kedveskedő, barátságos, szinte kokett kis levelet s büszke mosollyal várta, amíg Rubin úr tétova pillantása végigszalad a sorokon. Aztán diadalmasan kérdezte:

- Elküldi?

Rubin úr fölállott a helyéből, elpirult s udvariasan válaszolt:

- Hogyne, kisasszony, még a déli postával elküldöm... Csak tessék itt hagyni, majd azonnal elintézem...

Vilma szó nélkül biccentett a fejével, a cégvezető pedig egyedül maradt az üvegkalitkában. Pár pillanatig ostobán bámult a piros könyvecskére, aztán vállatvont s így dörmögött magában:

- Ördögös kis boszorkánya, - ez ugyan alaposan befészkelte magát ide...

Egyebet nem szólt, de annál többet gondolt magában. Hiszen most megtörtént a hihetetlen csoda: nem Rubin Samu nevetett utoljára.

A hangverseny.

A banknegyed március végén tartotta évenként szokásos farsangvégi mulatságát. Afféle jótékony célu mulatság volt ez, ahol a jótékony célnak jutott a legkisebb szerep. Az igazgatók, akik valamennyien tiszteletbeli elnökök voltak, fejedelmi bőkezűséggel váltották meg jegyeiket, a gazdag részvényesek is szívesen megfizették a reájuk rótt évi adót; de a jövedelmet jóformán fölemésztették a kiadások; a leszámolásnál kiderült, hogy a négy- vagy ötezer koronás bruttó jövedelemből körülbelül száztizenkilenc korona és ötven fillérrel lehet csak gyarapítani a *Zöld kereszt* vagy a *Rózsaszínű szív* alaptökéjét. A többit fölemésztették a fiakkerek, a virágszámlák, a terem, a világítás és a cigány.

Az estélynek nagy volt a népszerűsége a pénzügyi körökben, mert az ifju és ambiciózus rendezők mindig ki tudták eszelni annak a módját, hogy valami friss attrakcióval szolgáljanak. Budapest előkelő művésznői készséggel szavaltak, játszottak, énekeltek a bankhivatalnokok mulatságán, mert jól tudták, hogy leglelkesebb tapsolók, a tűzbe és vízbe készséggel rohanó fanatikus gárdája, e jólnevelt, szmokingos gavallérokból kerül ki. Mikor a deputáció február vége felé a kiszemelt dívákhoz beállított, a kényeztetett starok édes mosollyal rázták meg a fiatal urak kezét miközben a lelkesedés mámorával szólottak:

- Oh, nagyon boldog vagyok, hogy maguknak énekelhetek... Hiszen tudom; hogy az érdemeimen fölül kitüntetnek a jóindulatukkal és a szeretetükkel.

A program, melyet a rendezőség összeállított, most is szokatlanul érdekesnek ígérkezett. Nem csupán a művészet elsőrendű csillagai vállalkoztak arra, hogy legkiválóbb számaikat előadják, hanem volt egy szokatlan attrakció is: a Lehmann Vilma kisasszony szavalata. A bizottság egyik viharos ülésén ugyanis, amikor már-már lovagias ügyek támadtak a műsor egyes pontjai miatt, Király Félix szerényen fölállott a helyéről.

- Uraim, - mondta a szeretetreméltó fiatalember, akit orfeumi habitué létére a kollégái első-rangu szakembernek tartottak, - volna egy nagyszerű indítványom.

- Halljuk! Halljuk! - kiáltották a különszoba minden oldaláról.

- Az ajánlatom merész és szokatlan, de bátor vagyok kijelenteni, hogy a siker tekintetében minden felelősséget magamra vállalok. Tudok egy bájos hölgyet, aki bár nem hivatásos színésznő, lázba fogja hozni a Vigadó nagytermét. Bizzanak meg bennem és vegyék föl a műsorba a kis protektrice-em szavalatát...

- Ki az, akiről Király tagtársunk beszél? - kérdezte kíváncsian az elnök.

- Lehmann Vilma, a Közgazdasági Bank hivatalnokja. Nemcsak bájos és édes leány, de a legnagyobb színészi talentum is... Persze csak dilettáns, mert hallani se akar róla, hogy a tehetségét a színpadra vigye... Ha elfogadják az indítványomat, én jótállok róla, hogy az estélyünket egész Budapest emlegetni fogja...

Viharos éljenzés tört ki: a Közgazdasági Bank hivatalnokai, akik kivétel nélkül szerelmesek voltak Vilmába, ki akarták rugni lelkesedésükben a hotelszoba falait. Az elnök pedig, nyugodtan bevárva a zajos kitörések végét, udvariasan bölintott.

- Ha Király tagtársunk ilyen extázissal beszél a kisasszonyról, akkor belemehetünk az ajánlatába, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy ő csalhatatlan színházi ember...

Másnap öttagu küldöttség kereste föl a bankban Lehmann kisasszonyt, aki nagyszerű élet-hűséggel játszott a megrémült dilettáns.

- De uraim, hogy jut az eszükbe ez a bolondság! Azt hiszem, meghalnék szégyenletemben, ha ilyen társaságban kellene bemutatnom a gyerekes kis produkcióm! Nem, legyen egy kis belátásuk s ne kompromittáljanak egy szegény leányt a nyilvánosság előtt...

A küldöttség botokud harci kiáltásokba tört ki, Radó Gyula pedig, az elnök, nemes méltósággal adott kifejezést abbeli nézetének, hogy visszautasításról nem lehet szó. Ha kell, akkor három napig is itt maradnak a Közgazdasági Bankban, de tagadó válasszal nem térnek vissza a bizottság elé.

Lehmann Vilma végre, mélabús rezignációval, vállat vont, az ujságokban pedig, harmadnap reggel megjelentek a legelső kommunikék. Egy hét múlva már valamennyi zsúron a bank-estély ismeretlen debutánsáról beszéltek...

Honti vezérigazgató úr, a bál reggelén, szintén megérkezett Abbáziából, még pedig, szokása ellenére, nem egyedül, hanem a méltóságos asszony kíséretében. A méltóságos asszony ugyanis - hogy mi okból, azt csak a legintimebb asszonybarátnői tudták - egyszerre csak úgy találta, hogy a kvarnerói levegő veszedelmesen árt az idegzetének s hogy Budapestnek voltaképpen március végén van az igazi szezonya...

A vezérigazgató délben fölnézett a bankba s jókedvűen, de a fejét rázva, üdvözölte a piruló arccal felugró Lehmann Vilmát.

- Ej, ej, hát maga titokban a Duse Eleonora babérijaira vágyakozik?... Odalenn az egész table d'hote arról beszélt, hogy valami új csillagot fognak fölfedezni a bankhivatalnokok estéjén...

Vilma szégyenkezve sütötte le a mosolygó kék szemét.

- Az új csillagot a hideg rázza félelmében, méltóságos úr... Ha arra gondolok, hogy ma este száz meg száz ember fogja ráfordítani a gukkerjét, hát a legjobban szeretnék sírva fakadni...

A vezérigazgató atyai szeretettel nézett a leányra s halkán, bizalmasan szólott:

- Nono, nem kell félnie, semmi baj se lesz... A földolog, hogy hunyja be a szemét, mintha odalent nem is emberek lennének, hanem búzakalászkodók...

- Igen, de a búzakalászkodók nem tudnak püsszegni, - susogta a leány elbájoló kacérsággal.

Ha a pénzügynek, mint a táncnak vagy a költészetnek, külön istenasszonya volna, az e pillanatban bizonyára ámuló arccal tekintett volna a szigorú vezérigazgatóra. Mert a Lehmann Vilma szavai után olyasmi történt, amihez hasonlót még nem jegyeztek föl a Honti úrról szóló krónikák: a Közgazdasági Bank előkelő feje nyájasan közelébb hajolt a leányhoz s a maga legfelsőbb kezeivel simogatta meg annak rózsás és izgatottságtól égő arccskáját.

- Kicsi leány, - mondta Honti vezérigazgató úr jóságosan, - nem kell félni... Maga oly bájos, hogy már a pusztán megjelenésével mindenkit meghódít, ha pedig ezt az édes kis ajkát felnyitja, hát szétszedik a falakat a lelkesedéstől... Nyugodjék hát meg szépen abban a tudatban, hogy nincs az a férfi, aki az első pillanatban bele ne habarodnék magába...

A bankban délután már csak immel-ámmal dolgoztak, öt óra felé pedig az összes irodák kiürültek. A fiatal hivatalnokok az estélyt megelőző órákat a borbélynak és az öltözködésnek szentelték s mikor Vilma, esti nyolc óra felé, az anyja kíséretében a pálmagruppos lépcsőházban megjelent, összes barátait s rajtuk kívül egy sereg türelmetlenül várakozó gavallért talált már a ragyogó világosságban úszó foyér bejáratánál.

Az öreg Lehmannét elhelyezték az első sorban, Vilmát pedig, aki eperszínű selyemruhájában, gyönyörű frizurájával egyszerűen szenzációs jelenség volt, diadalmi lármával kísérték be a sürgölődéstől hangos művészsobába.

- Jaj, Istenkém, ha maguk csak sejtenék is, hogy én mennyire félek! - szólt a leány, miközben egy plüssfauteuilben megkapaszkodott.

- Fél? - kiáltott föl Wogenheim Gyula csodálkozva. - Ugyan mitől fél, ha kérdeznem szabad? Hát maga, még sohase nézett a tükörbe? Nézze meg odalenn azt a sok hideg és gúnyolódo pénzembert: százat tesztek egy ellen, hogy valamennyi bereked az éljenzésbe, amikor magát a pódiumon meglátja...

A hangverseny előző számai simán, program szerint folytak le, a híres gordonkás eljátszotta a *Gnómok éjjeli gyűlésé*-t, egy primadonna kuplékat énekelt, egy irodalmi babérokrol álmodozó takarékpénztári direktor fölolvasta a saját maga humoreszkjét s végre - Vilmának úgy tetszett, hogy hét nap, hét éjjel ül már egyfolytában a karosszékben - Cauders László, lázasan lihegve, így szólott:

- Kisasszony, kéchem, a maga száma következik... Ugyebách, megengedi, hogy én kiséghjem ki, kéchem, a pódiumcha?

Vilma kissé remegve kapaszkodott a fiatalember karjába, egy pillanatra megszedült és elhalványodott, de a következő percben már ott állott a szőnyeges emelvényen, a hófehér világosságban úszó hangversenyteremben, a kivágottruhás hölgyek, frakkos urak fölött, akik édes, kábító parfume-felhőbe voltak burkolva... Egy másodpercig úgy érezte, hogy a szőnyeg süllyedni kezd a lába alatt, de egyszerre megtört a varázslat: a teremben hatalmas tapsorkán zúgott föl, amely mind erősebbé és lelkesebbé lett... A hölgyek mosolyogva szögezték rá gyöngyházás gukkerjüket, az urak pedig szinte megrészegevedve tapsoltak... Oly szíves, oly váratlanul nagyszerű volt ez a fogadtatás, hogy Vilmát egyszerre elhagyta a félelme s maga is mosolyogva, üdeségének és szépségének egész büszke nyugalomával tekintett le a láthatólag máris tökéletesen elbájolt közönségre...

Egy percig gyönyörködve hallgatta a feléje zúgó tapsok zenéjét, aztán egy arasznyival közelebb lépett a színpadi lámpákhoz... És arany metszéses könyvét, amelyet a jobbában tartott, kissé lebecsátva, halkán, de nyugodtságának most már teljes birtokában mondott el néhány filigrán történetet: néhány rokokóízű, rimes mesét, amelyeknek finomságait ez az illatos milieu még százszorosan emelte, miközben szemét szűziesen ártatlan mosollyal szögezte a lángok sokaságától ragyogó csillárra. A közönség halálos némasággal hallgatta, amikor pedig leányos gráciával meghajolt, egyszerre mennydörgésszerű taps zúgott föl... Az asszonyok nyájasan bölintottak feléje, az öreg urak kipirulva verték össze a tenyerüket, a fiatalok pedig a zsebkendőiket lengették... A siker oly nagy volt, hogy a leány maga is belekábult. Majdnem öntudatlanul ment ki a Cauders László karján a művész-szobába s ötször-hatszor is visszatért megint a pódiumra, anélkül, hogy tudta volna, mit cselekszik... Csak akkor tért kissé magához, amikor a földszintről fölrohanó fiatalság a kezei után kapkodott, az egyik rendező pedig gondosan elhelyezte a fauteuilen a fehér szegfűből kötött, malomkerék nagyságu bokkrétát... Pihegve, szótlanul, a nedves ajkait gyermek módjára szétnyitva, állott a viharosan éljenző ifjúság közepén s a szeméit lehúnyva hajolt közelebb Király Félixhez, aki magánkívül súgta a fülébe:

- Kolosszális voltál, mától fogva készen van a karriéred... Huszonnégy óra múlva az egész Budapest csak rólad fog beszélni...

Nagyot lélegzett s félig öntudatlanul igazította meg a tükör előtt hajfűrtjeit, miközben a híres gordonkás, aki különben száraz és cinikus ember hírében állott, bágyadtan közelebb lépett hozzá. Egy pillanatig tünődve nézte a leányt, aztán a fejével bölintva, így szólott hozzá:

- Kisasszony, én mondom magának, hogy kegyed valaki...

- Óh, mester, - rebegette Vilma boldogan, míg egész a homlokáig elpirult.

A hangversenyt befejező vonósnégyesnek még nem volt vége, amikor Rubin, a levelezési főnök és Rauch, a börzei disponens - ez az utóbbi frakkban meglehetősen furcsa figura volt - szintén feljöttek a művész-szobába. Mind a ketten gratuláltak Lehmann Vilmának, aztán Rubin úr kijelentette, hogy voltaképpen küldetésben jött.

- A hölgyek megbíztak, hogy az est starját hozzam le a terembe... A vezérigazgatóné ő méltósága valósággal szerelmessé lett kegyedbe s türelmetlenül várja, hogy személyesen is megismerkedhessék kegyeddel...

Vilma ismét belekarolt Cauders Lászlóba, aki büszkén, fontoskodva kalauzolta le szép kollégáját a parkettre. A közönség már felállott a helyéről, sokan az étterem felé siettek, de mindenki megállott s újra egy lelkes éljent kiáltott a selyemcipellős kisleány felé. Vilma előbb az anyjához sietett, aki mesebeli boldogsággal ült még mindig az első sor közepén, aztán hódolattal hajolt meg az előtt a vöröshaju asszony előtt, aki lorgnettjét a szemén tartva, kíváncsian és gyönyörködve nézte, miközben hangosan szólott a mellette álló Honti vezérigazgatóhoz:

- Milyen édes, milyen enniváló gyerek!... Nézze csak a gyönyörű kék szemét és azt az aranyos, szőke haját... Ez a szépség, bizony Isten szenzációs...

Cauders László alázatosan bókkolt a vöröshaju asszony előtt s szertartásosan szólott:

- Méltóságos asszonyom, engedje meg, hogy Lehmann kisasszonyt bemutassam...

Honti vezérigazgatóné - mert ő volt - most letette a lorgnonját s az asszonyok túlzott lelkesedésével nyujtotta a kezét a pukkerlizó Vilmának:

- Édes kisasszony, ha nem lennének itt oly sokan, hát a szívemre ölelném... Akár hiszi, akár nem, de engem megríkatott a kis verseivel... És ez, higgye meg, valami... Mert én még a leg-súlyosabb drámáknál is trécelni szoktam a színházban az udvarlóimmal...

A keztyűs kezével megsímogatta a Vilma arcát, aztán az ura felé fordulva, aki szótalanul állt a helyén, elragadtatva ismételte:

- Nézze meg, jól nézze meg... ennél bájosabb leányt még nem látott életében... Na, hát szóljon, hát mondja meg, nincs-e igazam?

Honti úr udvariasan bólintott, de szertartásos mozdulatait megcáfolták a szemei, amelyek valami különös fényben égtek... Még csupán az kellett neki, hogy a felesége is figyelmeztesse a Vilma szépségére!... Előbb a vöröshaju asszonyra nézett, majd a kékszemű kis leányra, aztán a zsebkendőjével lázasan törülgetni kezdte az elhomályosodott szemüvegét.

A frankfurti út.

A nagy, szerb kölcsön részleteinek megállapítása idején történt, hogy Honti vezérigazgató vagy két héten keresztül esti kilencig is ott maradt a hivatalban. Mivel a méltóságos úrnak gyakran szüksége volt ez időben valakire, akinek levelet vagy átíratot diktálhasson (a vezérigazgató a szerb miniszterelnök ő excellenciájával együtt személyesen állapította meg az egyes pontozatokat), Lehmann Vilma is többször ott maradt a hivatalos órán túl. Néha nyolc, félkilenc is volt, mikor a kurta kabátkáját fölvehette s az édesanyjával, aki türelmetlenül várakozott rá a foyerben, találkozott. A méltóságos úr olykor, ha jókedvében volt, részvétellel állt meg a fűgén dolgozó leány íróasztala előtt.

- Kegyed most alkalmasint nagyon haragszik a szerbekre, ugy-e? - kérdezte tőle tréfásan.

- Miért, méltóságos úr?

- Mert olyan könnyelműen gazdálkodtak, hogy most a Közgazdasági Bank kölcsönére szorultak... A léha, adósságcsináló szerbeknek köszönheti, hogy most le kell mondania a kellemes, esti szórakozásairól...

Vilma szerényen mosolygott.

- Az én esti szórakozásaim, óh Istenem!... Két év óta hímezek egy asztalfutót s most a szerbek lesznek az okai, hogy a harmadik évben se fogok elkészülni vele... Ebbe azonban valahogy csak belenyugszom majd...

A fiúk, akik már hat óra felé távoztak a hivatalból, néha kabátosan vagy kalaposan sompolyogtak a Vilma ajtaja elé és suttogva, nehogy a belső teremben trónoló atyauristen meghallja, beszóltak a fejét csóváló Lehmann Vilmához:

- Szegény kisleány, hát magával megint úgy bánnak, mint valami rabszolgával?

Vilma megbotránkozva elhessegette őket, de a csoportosulás csak akkor szűnt meg, amikor a vezérigazgató párnázott ajtaja kinyílt s a Honti ő méltósága magas alakja megjelent a küszöbön. Ilyenkor egymás hátán menekültek a fölépcsőhöz vezető folyosó felé.

A vezérigazgató kifogástalanul udvariasan viselkedett, komoly, sőt majdnem szertartásos volt Vilmával szemben s ha néha tréfált is, sohasem engedett meg magának olyan bizalmasságot, amely a szép leányt sérthette volna. Sőt egyszer-másszor atyai jóindulattal szólott hozzá:

- Kisasszony, ha talán megéhezett, csak küldje le Oppringert valami harapnivalóért... Mert azt még a szerb király ő felsége sem kívánhatja, hogy kegyed az ő érdekében éhen haljon...

Egy este, nyolc óra felé járhatott az idő s a méltóságos úr végre pontot tett az utolsó levele végébe, - Vilma éppen becsukni készült a kis írógép szekrényeit. Felállott a helyéből s egyetmást még rakogatott az íróasztalán, mikor Honti úr, nagyot nyújtózkodva, kijött hozzá az igazgatói szoba szentélyéből.

- Na mára, hála Istennek, végeztünk... Ha jól megy a dolog, most már négy-öt nap alatt mindennel készen leszünk... A jövő hétfőn, ha semmi se jön közbe, elutazhatom Frankfurtba a kész irományokkal...

Vilma szerényen hallgatta az igazgató bizalmas beszédét s nevető, gyémántként csillogó szemét komolyan függesztette a bank hatalmas souverainjére.

- Természetesen gondoskodni fogok róla, - folytatta Honti, - hogy kegyed a fáradságáért és buzgalmaért illő remunerációban, részesüljön... Nem ismerem ugyan a vagyoni viszonyait, de

abból a tényből következtetve, hogy kegyed itt az írógépet kopogtatja, ahelyett, hogy Nizzában vagy Mentoneban sétálgatna, bizonyosra veszem, hogy hasznát is fogja venni ennek a külön jövedelemnek... Remélem, nem haragszik, hogy ilyen leplezgetés nélkül tárgyalom ezt a kényes kérdést?

Vilma nagyot sóhajtott, de a gyönyörű szeme most is nevetésre állt.

- Bizony, méltóságos úr, hiába tagadnám, Roosevelt Alice kisasszony külön anyagi viszonyok közt él, mint én... Özvegy édesanyám van s ha nélkülözésről éppen nem is lehet szó a házukban, valami nagy fényűzésre, őszintén szólva, nem telik... Ha megszorodik a jövedelemem, - minek is tagadnám? - nagy szerencse rám... Annál inkább, mert egy kicsiny öcsém is van, aki még nem járulhat a közös háztartáshoz...

A vezérigazgató érdeklődve könyökölt le az íróasztalra s nagy figyelemmel nézte egy ideig a Vilma bájosan piruló arcocskáját.

- Kisasszony, - szólt aztán, - ha megígéri, hogy nem haragszik meg, hát kérdezek kegyedtől valamit...

- Óh, méltóságos uram!

- Kegyed - ezt ugyebár, épp oly jól tudja, mint én? - feltűnő, sőt fenomenális szépség... Ha a tükörbe néz vagy ha az utcán végigmegy, erről mindennap százszor meggyőződhetik... A talentuma se közönséges, hiszen a minap, mikor a Pénzügyi Club hangversenyén föllépett, az egész közönséget lázba hozta... Miért vesződik hát azzal, hogy itt ötven forintért leveleket kopogtat? Ha színpadra lépne, egész Budapest a lábai előtt heverne, a jövedelme pedig annyi lenne, amennyit önmaga kíván... Csak egy mosolyába kerülne, hogy palotája és fogatai legyenek s olyan toaettekben járhatna, amelyeknek láttára minden milliomos asszony sárgaságot kapna mérgében... Miért görnyed hát itt reggeltől estig?... Engedje meg, de én eddig ilyesmit csak az öreg Hoffmann Ferenc ifjúsági irataiban olvastam.

A leány fölvetette a pillantását - a mosoly eltűnt a szeméből - s komolyan, szinte megindulva nézett a vezérigazgatóra.

- Méltóságos uram, őszintén fogok feleim a kérdésére... Azért ülök, azért dolgozom itt nap-estig, mert utálnám azt a fényűzést, amit a szépségemmel vagy a mosolyommal szereznek... Szegény leány vagyok, de az izlésem betegesen finom... Mindent el tudok viselni, csak a szennyet nem... magamtól irtóznám, ha egy tolakodó szónak, vagy egy tolakodó mozdulatnak kitenném magamat... Oh, nem mondom, én is csak fiatal leány vagyok s a fogat, a palota, a gyönyörű toalett engem is boldoggá tenne, mint a többit... De semmi se kell, ha piszkosság útján jutok hozzá... Ettől épp úgy borzongok, mint attól, hogy valaki sárral fogja befecskendezni a tavaszi blúzomat...

- Hát okvetlen piszkos dolog lenne az, ha egy tisztességes és szimpatikus férfi udvarolna kegyednek?... Hát nem tud elképzelni olyan embert, akit méltónak tarthatna rá, hogy a jó barátja legyen?...

Vilma lesütötte a szemét, a vezérigazgató pedig most már kevésbé nyugodtan folytatta:

- Kisasszony, igérje meg nekem, hogy bármit is hall most tőlem, nem fogja rossz néven venni... Igérje meg, hogy a régi, jó barátok maradunk... Nos, itt a kezem, csapjon föl...

A leány a férfi kezébe tette a maga forró, kis kezét s halkan, majdnem suttogva mondotta:

- Megigérem.

- Két nap óta, - szólt Honti, egészen közel hajolva a leányhoz, - egy furcsa gondolat motoszkál a fejemben... Nem szabad, hogy ezt sértőnek találja, mert a legőszintébb vonzalomból és

szerepetből származott... Tegnapelőtt sokáig dolgoztam odahaza, a háznép már rég lefeküdt s mikor körülnéztem, egyszerre elfogott megint a magányosság érzése... Már gyermekkoromban sírva fakadtam sokszor, mikor egyedül maradtam a szobában, pedig különben nem vagyok gyáva... Nem a félelem bánt, hanem az elhagyatottság ólomsúlya nehezedik rám... Az orvosok idegességet konstatálnak rajtam, de én, aki nem vagyok oly tudós, mint ők, egyszerűen csak annyit tudok, hogy az egyedüllét végtelenül elszomorít... Semmitől se félek annyira, mint a magam társaságától... Fiatal koromban néha azért tartottam ki hajnalig a barátaimmal, mert rettegettem attól, hogy a garçon-lakásom néma falai körülvegyenek... Ugy-e furcsa dolog ez, bátor, jókedvű, kis Vilma?... De akár hiszi, akár nem, vannak ilyen nagygyermek a világon, akik ősz fejjel kilencévesek maradnak... Tehát tegnapelőtt, ahogy egyszerre fölnéztem az írásaimról s a dolgozószobám homályba vesző falára esett a pillantásom, hirtelen megrémültem attól a gondolattól, hogy a jövő héten ismét a magam társaságával kell beérem... Hiszen említettem ugy-e, hogy Frankfurtba kell utaznom, a Schoennichen-csoporthoz, amellyel együttesen csináljuk meg a húszmilliós szerb kölcsönt... A tollat letettem a kezemből s ijedten néztem magam elé; mit fogok kezdeni este, az idegen városban?... És ekkor egy bolondos ötletem támadt, amelyért nem szabad megharagudnia: elhatároztam, hogy Kegyedet fogom magammal vinni, kedves kis titkárom... A mamától szabadságot kér öt napra, - s titokban, hogy senkise tudjon róla, velem jön...

Izgatottan, a várakozástól remegve pillantott a leányra, aki szó nélkül állt a helyén. S mivel Vilma semmit se felelt, most már merészebben folytatta:

- Ha csak egy kicsit, egy igen kicsit rokonszenvez velem, hát akkor teljesíti a kérésemet... Boldoggá tesz vele és ugyebár nem magyarázza félre a szavaimat, ha azt mondom, hogy önmagát is boldoggá teszi... Elég módos van hozzá, hogy a sorsán a tetszésem szerint változtathassak s mindazzal a fényel és jóléttel vegyem körül, amit a szépségével, az okosságával, a jó lelkével megérdemel... És miért ne tenné meg? A világ semmit se fog tudni róla, én pedig hálás leszek a gondviselés iránt, ha megengedi nekem, hogy a maga kívánságait teljesíthessem... Ne mondjon választ, hanem gondolkodjék azon, amit mondtam; hiszen be kell látnia, hogy nem lehet jobb barátja, mint én... Édes kis Vilmám, csak azt igérje meg, hogy gondolkodni fog...

Megfogta a leány kezét, amelyet az szeliden átengedett neki és élénken, majdnem diákos jókedvvel szólt:

- A bankban azt fogja mondani, hogy egy vidéki nénijéhez utazik s Bécsben, az éjjeli gyorsvonat indulásakor összetalálkozunk. Frankfurtig, biztosítom, hogy senkise látja, ott pedig egy kicsike, külvárosi fogadóban szállunk meg, ahol ugyancsak nem fognak törődni velünk... És ha éppen úgy akarja, hát átszökhethünk Londonba is, vagy végigszaladhatunk a kékvizű, belga tenger mellett... Nos, áll az alku, beleegyeznek?

A fölindulástól reszketve nézett a leányra, aki most fölemelte a szemét. Hontinak úgy tetszett, hogy egy könnyet is lát a megindult leány szempilláján...

- Mit felel az ajánlatomra? - suttogta a férfi.

Vilma kivonta a kezét, egy pillanatig maga elé meredt, aztán csöndesen bólintott a fejével. És fájdalmasan, mint a Niobe szobra, rebegte:

- Nem lehet, nem lehet, óh ne beszéljen többet róla... Ha igazán szeret egy kisé, az Istenre kérem, ne szóljon többet...

- És miért ne? - kérdezte lángoló pillantással a vezérigazgató.

A leány mélyen, ijesztő komolysággal tekintett a férfi szemébe, az asszony ezer leláncolt szenvedélye csillogott a pillantásában, a vágy, a szerelem, az ígéret, a megalázkodás, a teljes odaadás exaltált és kimondhatatlan gyönyörűsége. De aztán egyszerre a naiv Gretchenné lett megint s a kabátkáját fölvéve, szinte hangtalanul súgta:

- Találja ki...

A következő percben már odakünn volt, a lépcsőházban.

Ebéd Lehmannéknál.

A kis kender-utcai lakás ebédlőjének ajtaján vasárnap délfelé hangosan kopogtattak.

- Szabad! - kiáltotta az öreg Lehmanné, aki éppen azzal volt elfoglalva, hogy az asztalt megterítse.

Az ajtó fölnyilott s a Király Félix vidám bonvivánt-ábrázata kukkantott be a napsugárban úszó szobába.

- Ne ijedjen meg, Mili néni, csak én vagyok, - szólt a fiatalember, amíg a háziasszonynak kezét csókolt. - Ugy-e bár, azt hitte, hogy valami tisztességes vendég jön?... Vagy egy óráig ott kószáltam a Belvárosban, amikor egyszerre csak az eszembe jutott, hogy a maguk szívesen látott vendégükként fogok beállítani az ünnepi ebédhez... Huszonhatodika van, - és ilyenkor a magamfajta hivatalnokember örül, ha egy ebédet megtakaríthat... Hol van Vilma?

Az öregasszony nevetve ütötte hátra tréfálkozó öccsét, aztán odamutatott a belső szoba felé.

- Odabenn van, Sanyikát hallgatja ki a holnapi földrajzból... Menj be hozzá és trécselj vele, amíg a levest betálalom...

Félix engedelmesen tovább ment, hogy jókedvűen kezét rázzon Vilmával, aki egy fakó házi-blúzban, csak amúgy otthoniasan, fűző nélkül, értekezett Lehmann Sándor úrral Karintia székvárosa és ipari intézményei felől... Félix jövetelére a leány letette a könyvet s Sándor úr őszinte megnyugvására abbahagyta a földrajzi inkvizíciót.

- Hát téged milyen szél hoz erre? - kérdezte mosolygós arcu unokabátyjától.

- Ha őszinte akarnék lenni, hát azt mondanám, hogy látni akartalak... De mivel tudom, hogy te esetleg nyakon ütsz, ha udvarolni próbálok neked, hát inkább azt mondom, hogy az édesanyád főztjére kíváncsoztam...

- Mondd inkább, hogy nincs pénzed, - szólt Vilma nevetve. - Jól ismerlek és tudom, hogy az utolsó krajcárod is elköltöd az orfeumi hercegnőkre... És ha a gyanúm nem csal, te nem csupán az ingyenebéd miatt fáradtál ki a Kender-utcába, hanem...

- No, ugyan még mit fogsz rám?

- Hanem azért is, hogy tíz forintot kicsalj tőlem. Ha minden segélyforrásod kimerült, akkor egyszerre meghatóan jó rokon kezdel lenni... No, valld meg őszintén, nincs igazam?

Félix az ég felé emelte kezeit:

- Leány, szavamra mondom, hogy te a vesékbe látsz! Az imént, hogy a Koronaherceg-utcában sétáltam, - apropó, tudod, hogy miért sétáltam a Koronaherceg-utcában?

- Miért?

- Lámpával kerestem egy embert, akitől tíz forintot kölcsön kérhetek... De a jó Isten tudja, mi történt a nyomorultakkal, - egyetlen alak se vetődött az utamba, akiből valami aprópénzt kinéztem volna... És mivel a bölcs mindenható nem azért alkotta a vasárnapokat, hogy az ember húsz krajcárral menjen neki a szent ünnep estéjének, a Kristóf-tér sarkán egyszerre csak a homlokomra ütöttem és valami mennyei sugallattól ihletve, így szóltam magamhoz: Szerencsétlen, te itt a gondok súlya alatt gyötrődöl, holott pár hitvány kilométernyire tőled, a Kender-utca egyik szerény házában, egy jóságos leány ropogós tízeseket tart a fehéreneműje között, ropogós tízeseket, amelyek közül szívesen bocsát rendelkezésedre egy darabot a legközelebbi elsejéig...

- Szegény fiu, be szomorúan tévedtél; a jóságos leány nem bocsát rendelkezésedre egy fabatkát se, mert nem bolond, hogy dubiózus követelésekbe ölje a megtakargatott pénzecskéjét...

- Egek, te nem bízol bennem tíz forint erejéig?

- Nem én.

- Még akkor se, ha a becsületszavamat adom rá, hogy elsején visszafizetem a pénzedet?

- Melyik becsületszavadat adod?

- A legnagyobbat, az úgynevezett parole d'honneur... Remélem, hogy ez eloszlatja az aggályaidat?

Vilma szó nélkül fölnyitotta a fehérneműs szekrényét s a következő pillanatban meglobogtatta Király Félix előtt a piros bankót.

- Adok neked kölcsön tíz forintot, de csak azzal a föltétellel, hogy mindent elmondasz, amit a bankban beszélnek rólam...

A fürge ember elkapta a bankjegyet, gondosan eltette a tárcájába, aztán így szólt:

- Csacsi vagy, tőlem a pletykákat minden belépődíj nélkül is meghallhatod...

- Hát beszélj!

- Először is: Cauders László kijelentette az édesapjának, hogy vagy feleségül vesz téged, vagy rövid úton fejbőlövi magát... Az édesapja erre átadta neki a fegyverkovács címét... Rubin úrnak majdnem lovagias ügye volt Wogenheim Gyulával, mert az állította rólad, hogy körmönfont kis ravasz vagy, aki mindnyájunkat az orrunknál fogva vezetsz... Ez különben igaz is... Öméltóságáról pedig, a bank hivatalos eszéről, az a hír járja, hogy egyszerűen megkegyeskedett tébolyodni neki; napjában harmincszor kísétál hozzád a külső szobába, odabenn pedig, a szentélyek szentélyében, nem az ügyiratokat és a szerződéseket olvasgatja, hanem a Heine Henrik úr aranykötéses zsebkiadását... Öméltósága ugyanis, tisztesség nem esik szólván, úgy belédhabarodott, mint egy ajtószeg, ahogy azt az öreg Toussaint-Langenscheidt oly talpraesetten dalolja...

Vilma csillogó szemmel húzta közelebb a székét az unokabátyjához s a kezét bizalmasan, feszült érdeklődéssel tette a Félix kiváltzott vállaira.

- Igazán? A bankban azt beszélik, hogy a vezérigazgató szerelmes belém? Mindent mondj el, mindent, amit csak a fiúktól hallottál...

- Mit mondjak még el? A legkisebb gyakornokok is tudják, hogy szeretve tisztelt és komolyságtól duzzadó vezérünket is megcsípte végre az az örök érzés, amelyről a facér zszurnaliszták verselni szoktak... Mit akarsz még többet?... Honti méltóságos úr szerelem nélkül érte meg a negyvenedik életévét, mert a bankügyletek eddig nem engedték meg neki, hogy az efféle mőkákkal törődjék... Most aztán annál vehemensebbül tört ki rajta a veszedelmes betegség... A felesége, a vörös istennő, nyakra-főre utazgat az ő elegáns színészével; Európának már alig van fürdője vagy nagyvárosa, ahol egy-egy újabb agancsossal ne szaporították volna a Honti méltóságos úr remek gyűjteményét. De ő vak is, siket is, néma is, s annyit se törődik temperamentumos hitvesével, mint azzal, hogy volt-e tegnap eső az Amazon mellett?... Őt sem a neje, - sőt többet mondok neked, - még a Karolina-gőztéglagyár részvénytársaság sem érdekli többé, mert neki mindegyre egy szőke, kékszemű, kis Nebántsvirág jár az eszében, egy molett, de azért elbájolóan karcsu Nebántsvirág, akinek pisze orra van és két egész örmény hitközségre való ravaszága...

Vilma megrázta a vállát, nagyot nevetett, aztán egy hirtelen átmenettel így szólott:

- Bolondok vagytok, egytől-egyig... Inkább azon járna az eszetek, hogy a dolgokat rendesen elvégezzétek...

Félix kómikus torzképet vágott, majd alázatosan bólintott a fejével...

- Igenis, tanító néni, majd a jövőben jók leszünk és megtanuljuk a leckénket...

Majd - abbahagyta a tréfálkozást - nyíltan, becsületesen nézett a szemébe az elgondolkodó leánynak.

- De most engedj meg te is egy kérdést: mondd meg nekem őszintén, mi a célod Honti vezérigazgató úrral? Arra bizonyosan nem pályázol, hogy a szeretője légy, - ennél sokkal jobban ismerlek, - légy oly szíves hát és világosíts föl, hogy mit akarsz tőle? Mert én ezt, a magam ostoba kis eszével, nem bírom megérteni...

Vilma behúnyta a szemét, majd kedveskedve megfricskázta az unokabátyja orrát.

- Kedves barátom, még igen sok dolog van a világon, amit ti, úgynevezett okos férfiak, meg nem értetek... De egyszer majd elérkezik az az idő, amikor a kérdésedre válaszolhatok...

Félix rágyújtott egy cigarettára, a térdét sokáig lóbálta s izgatottan, elgondolkodva fújta maga elé a szürke füstfelhőket. Vagy öt percig semmit se szóltak egymáshoz, de akkor a fiu egyszerre megfogta az unokatestvére kezét.

- Szép húgom, mondok neked valamit: akármilyen okos vagy, ez egyszer, bizony Isten, bolondságokon jár az eszed... Hallgass rám és verd ki a fejedből ezeket a bogarakat; inkább gondolkodj egy kissé komolyan azon, amit most tőlem hallani fogsz... Tudod, hogy én se estem a fejem lágyára, s ha csak annyi szerencsém lesz, mint a körmöm feketéje, hát meg fogom csinálni a karriéremet... Most még nem igen van több jövedelmem ezernyolcszáz forintnál, de ezt szívesen fölajánlom neked: csapj a tenyerembe és gyere hozzám feleségül... Tudom, hogy különb legényekről álmodtál, mint amilyen én vagyok, de viszont azt is elhiheted, hogy én is kaphatnék egy csomó bankót, ha arra szánnám magam, hogy csak illő remuneráció fejében fogom fölkeresni az anyakönyvvezető urat... De nekem nem a pénz kell, hanem te kellesz, s becsületszavamra, igen jól fogom érezni magam, ha déli harangszókor te fogod kinyitni előttem az előszoba ajtaját...

Várakozó arccal, de azért valami szörnyen mulatságos grimace-szal tekintett a leányra, aki majdcsaknem hangosan elnevette magát. De nem tette, hanem fölkel a helyéről, nyájasan megölelte az unokabátyját s így szólt hozzá egy okos anya felsőbbiségével:

- Kijelentem neked, hogy mindig büszke leszek erre a napra, mert azt ugyan kevés szegény leány fogja megérni, hogy te, ravasz kópé, a kezét megkérjed... Arra azonban, hogy feleségül menjek hozzád, igazán nincs kedvem... No iszen, szép kis házasság lenne, ahol te volnál a férj s én lennék a nagyságos asszony... Nem, öregem, te ne kövess el ilyen számárságot, hanem kereskedj szépen a százezer forintos leányok között...

És gyöngéden megsimogatván a Félix arcát, hízelkedve folytatta:

- Az ilyen észlények, amilyenek mi ketten vagyunk, nem érdemelnék meg azt a szomorú sorsot, hogy egymással lépjenek az oltár elé...

Félix még válaszolni akart valamit, de az öreg Lehmanné most bekiáltott a szomszéd szobából:

- Üljetek már asztalhoz, mert egészen elég odakünn a cseresznyés-rétesem...

A fiatalember tehát karját nyújtotta Vilmának és ünnepiesen, szertartásos pózzal vezette ki a fölterített asztalhoz.

Vilma álmodik.

A Közgazdasági Bank igazgatói közt két év óta egy fiatal mágnás is helyet foglalt: Szentgróthy gróf, a volt miniszter, aki egy átmeneti kormány kebelében rövid időre bársonyszékhez jutott s akit azóta, hogy rövid politikai pályájának búcsút mondott, a lapok és a pártpletykák minden üresedésben lévő méltóságra elsősorban kandidáltak. A grótot büszke, kissé elkaptott, de alapjában véve nagyon talentumos embernek tartották s hívei meg voltak győződve affelől, hogy egy szerencsés pillanatban a felség kegye őt fogja megbízni egy új, konzervatív kormány megalakításával. Addig is, amíg ez az idő elkövetkeznék, Szentgróthy gróf igen kényelmesen rendezte be az életét: Párisban, Nizzában és Londonban élt, néha vezércikket írt a pártja hivatalos lapjába s olykor - mindenesetre nagyon ritkán - a képviselőházban is föl-szólt, többnyire általános figyelem közt. Azok közé a férfiak közé tartozott, akiket a közélet minden kérdésében illetékeseknek szokás tartani; a politikai tudósítók, a válságok alkalmából, őt is rendszeren meginterviewolták, sőt a felség, akinek jóakarátát bukásával nem veszítette el, már több ízben ragaszkodott ahhoz, hogy a zavarosabb helyzetekben a fiatal gróf véleményét is meghallgassa. Előkelő pozíciója azonban nem akadályozta meg Szentgróthy grótot abban, hogy főúri kedvteléseinek éljen; a nizzai galamblovó-versenyeken többször nyert első díjat, a színházak egy-egy csinosabb hölgységét gavallérosan megvacsoráztatta, sőt egyízben az Asszony-ságok-díjának művészi ezüstserlegét is megszerezte budapesti palotája dohányzószobája számára...

Szentgróthy grótot két évvel ezelőtt választották be a Közgazdasági Bank igazgatói közé, akkor, amidőn az öreg Mahr báró nyolcvanhat éves korában végre búcsút mondott ama csinos színekurácskákknak, amelyek kerek háromszázezer koronát jövedelmeztek neki évenként. A gróf akkor éppen nagy beszédet mondott a képviselőházban s a bécsi Neue Freie Presse egy vezércikkében kijelentette, hogy a fiatal mágnás a jövő embere. Honti, akinek az egész világ napisajtójában egyedül ez a bécsi lap imponált, a cikk elolvasása után hirtelen a homlokára ütött s mosolyogva szólott Ebner Alberthez, az éppen nála időző igazgatósági taghoz:

- Nagyszerű, mi két nap óta törjük a fejünket azon, hogy kit válasszunk be az öreg Mahr báró helyébe s ezalatt megfeledkezünk a legalkalmasabb férfúról...

Pár nappal később a közgyűlés lelkesedéssel igazgatósági tagul választotta meg Szentgróthy grótot, aki meglehetősen komolyan vette új hivatalát: ha Budapesten volt, mindig fölnezett a bankba, sőt bizonyos méltósággal forgatta át azokat az ügyiratokat, amelyeket hivatalból aláírtak vele. Ilyenkor hercegi borralalókat osztott szét a szolgák között, az eléje kerülő hivatalnokokkal pedig - tekintet nélkül arra, hogy ismeri-e őket vagy se - jóindulatu leereszkedéssel kezelt szorított.

Szentgróthy gróf különben gyönyörű férfi volt: magas, karcsu, kissé kényeskedő, de voltaképpen izmos, mint az oroszlán. Idegei egyáltalában nem voltak, állandóan jókedvűen mosolygott, mintha a világot egy nyugodalmas zúgból, jóízű pipafüst mellett szemlélgetné. Halovány arcából mélytüzű, álmodozó szemek csillogtak, azt a hitet keltve, hogy ez az ember csupa érzés, csupa visszafojtott szenvedély. Pedig egyszerű, komoly és békességes úriember volt, akít ugyancsak nehéz lett volna valamivel kihozni a sodrából.

Egy tavaszi délben a gróf, Nizzából feljövet, váratlanul megjelent a bankban, hogy párisi útja előtt hitelleveket vásároljon. Minthogy Honti éppen a börzén járt, Szentgróthy letelepedett a vezérigazgató szobájába, de később, megunván a várakozást, kijött az első szobában dolgozó Lehmann Vilmához.

- A kisasszony, úgy látszik, új tagja az intézetnek, legalább nem emlékszem, hogy eddig láttam volna... Ez pedig annyit jelent, hogy nem is volt itt, mert különben bizonyosan nem felejtettem volna el...

Vilma fölvetette az ő piruló, kislányos arcát.

- Mindössze nyolc hónap óta vagyok a Közgazdasági Bankban, - válaszolta szerényen.

- Így tehát engem még aligha ismer. Ha megengedi, hát bemutatkozom: Szentgróthy a nevem. Mindenesetre illik, hogy ismerjük egymást, mert én is egyik kerekecskéje vagyok az intézetnek, habár a legutolsó kerekecskéje...

Vilma, aki a Szentgróthy gróf nevét jól ismerte, bájosan meghajolt s önkéntelenül lehúzta a karjáról azt a szürke ujjast, amelyet írás közben viselni szokott.

- Óh, nagyon jól ismerem a kegyelmes úr nevét, hiszen a vezérigazgató úr ő méltóságának a leveleit én szoktam megcímezni... És különben is: azt hiszem, kevés ember van Magyarországon, aki a kegyelmes urat ne ismerné.

A gróf nyájasan bólintott.

- Nana, azt hiszem, a Petőfi Sándor nevét mégis csak jobban ismerik, mint az enyémet... De ez különben mindegy, a maga bókja, kisasszony, mindenesetre igen jól esett nekem...

Kedélyesen leült a Vilma íróasztala mellett levő székre, aztán jóindulattal folytatta:

- Maga csak végezze szépen tovább a dolgát, én pedig majd csevegek, ha ugyan nem zavarom a munkájában... Úgyis halálra unnám magamat másképp, míg a vezérigazgató úr visszatér... Pedig ha most meg nem várom, akkor megint bottal üthetik a nyomomat öt-hat hónapig, mert az ilyen világcsavargó, mint én, még jó, ha félévenként egyszer hazakerül valahogy Budapestre...

Vilma lángoló arccal húzta föl megint a shirting-ujjast, amíg a gróf, programjához képest, belekezdett a trécselésbe.

- Az a kérdés, hogy érdeklík-e magát a nizzai pletykák és azok a toaettek, amelyeket a párisi asszonyok az idén a Rivierán viseltek? Ha érdeklík, szívesen elmondom, mert úgy se igen volt más dolgom, mint hogy ezeket a haszontalanságokat megfigyeljem...

- Óh, hogyan érdekelnének, kegyelmes úr!... Hiszen én is nő vagyok, mint a többi...

- Nőnek nő, de abban téved, hogy olyan, mint a többi... Szavamra mondom, hogy egy cseppet se olyan, sőt... De mivel maga bizonyosan nem bókokat vár tőlem, hát elmondom, hogy milyen toaettben jött le például Liane de Pougy kisasszony a penzióbeli ebédhez...

A gróf kitűnő csevegő volt s mivel az asszonyi toaettekhez úgy értett, akár egy párisi varrónő, Vilma csakhamar csillogó szemmel s kissé az ajkát is nyitva feledve hallgatta... Egy pillanat alatt úgy tetszett neki, hogy az íróasztal, a kis szoba, az egész bank hirtelen szétfoszlik, semmivé lesz s ő csipkés, selyemruhás, kacér asszonyok közt sétál a Földközi-tenger partján, a kékvizü öbölben, amely csupa kábító parfume, csupa hercegi elegancia, s csupa részegítő narancs- és virágillat... Vilma kissé behunyta a szemét, s így, félig álmodva, hallgatta ezt a behizelgően lágy, diszkrétül halk beszédet, amely valóságos zene módjára áradt feléje ennek a ragyogóan elmés és szeretetreméltó charmeurnak az ajkáról... A gróf hol csúfolkodott, hol költői túlzásokkal rajzolta eléje e csodaszép mesevilág képét, amelyet a jó Isten is csak egy ragyogó, májusi hajnalban eszelhetett ki... A hideg, okos, józan Vilma szinte érezte a tengeről feléje áramló szellők illatát s látta a kokett kis villákat, a virágok közt meghúzódó terraszokat, a kék vizen tovalibbenő, parányi, hófehér vitorlákat... Mikor föltekintett, könnyes

lett a szeme, hiszen rejtve, mélyen elbujva a hétköznapi élet gondjai alá, minden nő lelkében ott él az örök sóvárgás: a napfény, a tenger, az elegancia, a hódítás, a virágok iránt...

- Nagyon sok bolondot beszéltem, ugy-e? - kérdezte a gróf mosolyogva.

- Óh nem... óh nem... - szólott Vilma, míg a torkát szinte fojtogatta a sírás, a nevető szeme pedig majdnem fátyolossá lett a könnyektől.

A beszélgetés most hirtelen félbeszakadt, mert a Vilma szavai után fölnyilott az ajtó s a vezérigazgató, cilinderesen, felsőkabátban, megjelent a küszöbön. Mikor Szentgróthy grófot ilyen bizalmas együttlétben találta a leánnyal, egy pillanatig zavartan állva maradt, de aztán kitárt karokkal, örvendezve sietett a nyájasan integető gróf felé.

- Óh, kegyelmes uram, milyen meglepetés!... Azt hittük, hogy még valahol Beaulieuban vagy Mentoneban vesz napfürdőt s lám, egészen váratlanul idecsöppen a vízes, hideg Budapestre... Mindjárt össze fogom szidni Oppringert, hogy nem szaladt át értem a bőrzére s a kegyelmes urat ilyen sokáig unatkozni engedte...

A gróf kezét szorított Hontival s jókedvűen intett Vilma felé.

- Ami azt illeti, egy cseppet sem unatkoztam, mert a kisasszony olyan kedves volt, hogy eltrécselt velem egy félórácskát... Egyébként csak éppen üdvözölni akartam méltóságodat, mert a dolgaimat már elintézték odalenn a pénztárnál...

A vezérigazgató betessékelte a grófot a belső szobába, de a kegyelmes úr még a küszöbről is egy barátságos pillantást vetett a leányra. Mikor később, vagy negyedóra múlva, végképp távozott a bankból, még egyszer megszorította a Vilma kezét.

- Kedves kisasszony, áldja meg az Isten... Ne dolgozzék nagyon sokat, mert kár lenne a gyönyörű szemeiért... Ha meggondolom, hogy a csúf, kifestett Liane de Pougy ötezerfrankos toaettekben mutogatja magát a Massena-téren, míg kegyed itt ostoba aktákat másol, hát, becsületszavamra, föltámad bennem a szociálista... Na, de most már Isten veled, kedves kisasszony, a viszontlátásra...

Vilma szóval a kezét nyujtotta a kegyelmes úrnak, aztán leült az íróasztala mellé, hogy a munkáját folytassa. Öt perc se telt el, hogy Honti már kijött a belső szobából s egy darabig ide-oda forgatva az aktákat, kissé gúnyosan szólott:

- Amint láttam, a kegyelmes urat gyorsan meghódította... Egész rapszodiákat szavalt nekem odabenn a kegyed szépségéről és kedvességéről...

S hasztalan várva arra, hogy Vilma a szavaira válaszoljon, ironikus hangon folytatta:

- Persze udvarolt magának, ugy-e?

A leány most fölemelte a pillantását s izgatottan, idegesen, - aminőnek még senkise látta itt, - majdnem haragosan válaszolt:

- Én nem azért vagyok itt, méltóságos úr, hogy nekem udvaroljanak, hanem azért, hogy a kenyeremet megkeressem...

E szavak után - amíg Honti megdöbbenve tért vissza a szobájába, - újra hozzákezdett az íráshoz s kissé sápadtan, sírásra hajló ajakkal, írt meg egy egész sereg üzleti levelet. Amikor délben, szokás szerint, a bankifjúság csapatosan várt rá a Zrínyi-utca sarkán, a leány szinte könyörögve intett nekik.

- Hagyjatok fiúk, ma nincs kedvem a bolondozáshoz... Olyan migrénem van, hogy majdnem megőrülök a szenvedéstől...

Egyedül, kíséret nélkül, indult meg hazafelé, de egyszerre csak ijedten megállt. Mi történt vele? A hideg, okos, józan Vilma azon kapta magát, hogy folyton egy férfira gondol, egy férfira, akit ma látott először életében s akit az élet forгатaga, egy félórai együttlét után, talán már mindörökre elszakított tőle... Szerelmessé lett volna egy rövid beszélgetés után, ő, a bölcs, ravasz, számító, hüvös, kis teremtés? Maga se tudta. Csak azt érezte, hogy voltaképpen minden ostobaság ezen a világon, csak egy dolog nem az: ha egy elmés, bátor, ragyogó férfi karján bolyonghat a nő, dédelgetett hercegasszonyként, az ultramarin-kék vizek partján, mámorosan, keringő dallamok édes hangulatában, csipkék, gyémántok, virágok, szerelmes szavak milieujében, mire se gondolva, csak arra, hogy: az élet szép, költői és illatos... És a szíve elfacsarodott, a szeme könnybe lábadt, a mikor gumicipőjében a nedves utcákon végig-haladt s egyszerre átnyilalt a lelkén az ő szomorú sorsa: az örökös komédiázás és hazudozás, holmi önző és prózai célokért, melyek közt még a távol perspektívájában se csillan meg az igazi boldogság...

- Ha mindent elértem, tulajdonképp akkor is boldogtalan leszek, - mondta magában, míg az utca aszfaltját búsan verdeste a szaporán hulló márciusi eső...

Vilma föl fogta a ruháját, amíg a külvárosi utcán át hazafelé sietett. És a nevető, elegáns asszonyokra gondolt, akik uszályos selyemruhájukban a tengerparti sziklák közt sétálnak, oldalukon a férfival, akit szeretnek, míg előttük aranyos napfény táncol a sötétkék habokon...

Válságos napok.

A bank fiatalsága, amely a Lehmann Vilma belépése óta állandóan ott érezte a napsugarat az intézet komor, gázvilágításos szobáiban, egy idő óta csodálkozó arcokkal bujt össze a délelőtti ozsonnázás vagy az estalkonyi cigarettázás idején. A fiúk, akik máskülönben majdnem fölverték jókedvükkel az egész intézetet, most megütődve csóválták a fejüket.

- Vajjon milyen csoda történhetett vele? - kérdezte Wogenheim Gyula, aki a Vilma szerződése óta drága, dorottya-utcai nyakkendőket viselt, holott máskor a külvárosok divatüzleteiben vásárolta be az összes toalett-cikkeit.

- A kis hölgy, fogadni mernék rá, szerelmes, - válaszolta Müller Leó.

Sarlai Félix gúnyosan elnevette magát.

- A kis hölgynek, öregem, több esze van, mint teneked s azt egy férfi se éri meg hajason, hogy ez a józan, hideg kisasszony belebolonduljon. A selyemblúza alatt, bizonyosak lehettek róla, nem szív van, hanem egy pontosan megkonstruált geometriai ábra.

Többen helyeslőleg bólogattak, de Simonyi Béla lenézőleg vállat vont.

- Szeretem ezt, - mondta cinikusan, - becsületszavamra mondom, hogy szeretem ezt. Úgy beszéltek, mintha most tettétek volna le valamennyien az érettségi vizsgálatot az óvodában. Nektek mindenki jégcsap, aki nem borul rögtön a nyakatokba. Hagyjátok csak azt a kis hölgyet, ő belőle is húsból és vérből való leány lesz, ha egyszer valaki megtetszik neki. És én úgy nézem, hogy már meg is tetszett neki valaki, ha nem is köti ostobán az orrotokra...

- Kiche gondolsz kéchlek? - szólt közbe Cauders László izgatottan.

Simonyi Béla végignézte a kényeztetett fiút, aki minden héten halálosan beleszeretett valakibe s azt a valakit mindig feleségül is akarta venni, - aztán jóakaró felsőbbsséggel válaszolta:

- Talán techád!

Hangos vitatkozás között vonultak le a lépcsőkön s az élénk tárgyalás csak akkor szűnt meg, ha Honti vezérigazgató néha váratlanul végighaladt a soraik között. Ilyenkor mindannyian ijedten kapták le a kalapjukat s csak később, mikor a vezérigazgató már a kapu előtt várakozó kocsijába szállt, mondta a rossznyelvű Eisler Imre:

- Nem akarok szólni, de én azt hiszem, hogy a szőke istennő a mi méltóságos atyánkba szerelmes...

- Kibe? - riadt föl Wogenheim Gyula megbotránkozva.

- A mi méltóságos atyánkba, Honti vezérigazgató úrba...

- Ebbe a kellemetlen, sőt undorító hullóbe? Ember, hát te csakugyan azt hiszed, hogy a sellők még mindig belebolondulnak a penészes szakállu manókba?

- A manók is szépekké válnak, fiam, ha egypár milliónyi papirjuk van a safe deposit-ban...

Ezek a viták napról-napra megisméltődtek, ama nap óta, hogy a Vilma rossz kedvét legelőször konstatálták. Csakugyan meglepő változás történt a jókedvű, bohémlelkű leánnyal: a fiúknak csak úgy foghegyről válaszolt, a köszöntésüket szertartásos fejbólintással fogadta, az utca-sarkon pedig, ha szokás szerint csoportosan várakoztak rá, komoran elfordította tőlük a napsugárban szinte ragyogó szőke fejét. Még Király Félixnek, az egyetlen, igazi bizalmasának is

kijutott az idegességéből. Amikor Félix, rokoni részvétellel eltelve, tudakozódott az ok felől, mely a rossz hangulatát előidézte, Vilma egykedvűen vállat vont:

- Ugyan mit fáj neked az én fejem? Talán azt hiszed, hogy mindenki olyan léha, mint te vagy?... Te persze nem hiszed, hogy lehetnek emberek, akik nem bolondok házának nézik a világot...

A fiúkat, akik nem igen sejtették, hogy mi okozza szép pajtásuk fanyar kedvét, bizonyára őszinte ámulatba ejti, ha megtudják, hogy Vilma önmaga sincs egészen tisztában a legújabb lelki állapotával. Mi történt vele? Csak annyit érzett, hogy jóformán naphosszat gyilkos hangulatban van s hogy még a legártatlanabb kérdezősködések is betegesen bántják. Az egészséges, viruló, jó kedvtől hangos leány idegesen felelt a hozzá intézett kérdésekre s a kis öccsét, akit különben szinte anyai módon szeretett, egy napon csúnyául leszidta, mert két perccel tovább kellett rá várakoznia az iskola kapujában.

- De hiszen nem én vagyok az oka, hogy később jöttem, - szólt a kis fiú mentegetőzve. - Kérdezd csak meg a tanító urat, hogy nem most jöttünk-e ki valamennyien az előadásról?...

- Ha felelsz, itt foglak hagyni az utcán, - mondta Vilma haragosan. De látva a gyerek könnyes arcát, egyszerre megváltozott a hangulata s melegen magához szorította a majdnem pityergő diákot.

- Csacsi, hát nem látod, hogy tréfálok? - szólt hozzá mosolyogva.

Vilma, pár nappal Szentgróthy gróf elutazása után, képes levelezőlapot kapott Párisból. Nem volt rajta más, csak ez a pár sor:

„Ne rontsa a szemét a sok, haszontalan írással és gondoljon néha arra az öreg globe-trotter, aki sokáig nem fogja elfelejteni azt a minapi tíz percet.”

Aláírás nem volt a képes lapon, de Vilma mégis vagy ötvenszer elolvasta egymásután. Sőt - ez tőle, a józan és hideg leánytól meglehetősen különös volt - a levelezőlapot gondosan eltette a ridiküljébe, mikor estefelé hazament.

Már jól a nyári szünet felé járt az idő, amikor Honti vezérigazgató, aki egy idő óta hasztalanul igyekezett hosszabb beszélgetésbe keveredni a leánnyal, egy napon behívatta Vilmát s több bizalmas levelet diktált neki. Vilma komoly arccal hajolt a papírja fölé s mikor az írással végzett, szertartásosan meghajolt és távozni készült.

- Várjon csak, - mondta a vezérigazgató, - még van magával valami beszélni valóm.

A leány, várakozó arccal, megállott.

- Pár hét múlva, - folytatta Honti, - itt lesz az ideje, hogy a szabadságolásokat megkezdjük. Ez ugyan nem az én dolgom, de mivel a maga sorsát különösen a szívemen viselem, hát mégis tudni akarom, hogy mi a terve? Gondolkodott már róla, hogy mikorra akarja kivenni a szabadságát?

- Még nem gondolkodtam, - szólt a leány röviden.

- Akkor, kérem, hogy mielőbb értesítsen a szándékáról. Lehetőleg azt szeretném, ha akkor menne szabadságra, amikor én, mert őszintén szólva, már nagyon megszoktam, hogy mindig a közelemben legyen. Mindenesetre igen óhajtandó volna, hogy mielőbb elutazzék, mert a színe nem valami kitünő. Azelőtt csak úgy ragyogott az egészségtől, de most, pár hét óta, fel-tünően halavány. Ez, alighanem, a vérszegénység szimptomája. Különben nem is csodálom, ha vérszegény, mert nagyon is megerőlteti magát a szünetlen munkával. Az ilyen fiatal leánynak, amilyen kegyed, épp oly szüksége van a jókedvre és a szórakozásokra, mint a levegőre és a napsugárra...

Vilma egy pillanatig maga elé bámult, aztán csöndesen így szólott:

- Majd pár nap múlva bejelentem, hogy mi a tervem...

Ismét menni akart, de Honti nyájasan közelebb lépett hozzá:

- Miért ilyen komoly, ilyen bizalmatlan? Hát nem látja, hogy aggódom maga miatt? Mondja meg őszintén, hogy mi bántja, - hátha módomban van, hogy a segítségére lehetek...

Melegen, szinte barátilag mondta ezt, de a leány arca idegesen összerándult, aztán hidegen, visszautasítólag szólott:

- Az olyan szegény leánynak, amilyen én vagyok, nem lehet mindig olyan jó kedve, hogy táncra perdüljön... Ez különben mellékes is s nem tartozik senkire, rajtam kívül. A munkámat becsületesen elvégzem, a többi az én bajom, méltóságos úr... Ha kiállhatatlan vagyok, hát igazán nem érdemlem meg, hogy valaki az én ostoba szeszélyeim oka iránt érdeklődjék...

Két nappal később, miközben a vezérigazgató több ízben szorgoskodva kinézett a külső szobába, Vilma, a rendes fiú-blúz helyett, nyakig begombolt, sötétkék, utcai kosztümben jött be a hivatalba, amolyan spanyolos kabátkában, mely természetnek csábító karcsúságát még jobban kiemelte. Hófehér nyakát kemény férfi-gallér övezte körül s egész külseje páratlanul bájos és ünnepies volt. Honti tágranyilt szemmel nézett rá, amikor találkozott vele, később pedig atyai jóindulattal megszólította:

- Még mindig olyan rosszkedvű?

Vilma bánatosan, de most már szelid mosollyal függesztette rá világoskék szemét.

- Óh, az én rossz kedvem, jelent is az valamit... Ma pityeregni szeretnék, holnap meg már kiugrom a bőrömből jó kedvemben... Különben bocsánatot is kell kérnem a méltóságos úrtól, amiért tegnapelőtt oly illetlenül viselkedtem...

A vezérigazgatónak fölragyogott a szeme.

- Nagyszerű, csak nem képzeli, hogy megbántott?... Istenem, hát rossz kedve volt, ennyi az egész... Ugyan kinek nincs rossz kedve némelykor?... Csak látna egyszer engem, amikor az ideges rohamom rám jön! De nem erről akarok most beszélni, hiszen a tegnapelőtti rossz kedvéről tökéletesen megfeledkeztem, amikor ma, hála Istennek, mosolyogni láttam... Arról van szó, hogy egy jó hírem van a maga számára...

- Mi az, méltóságos úr?

- A Közgazdasági Bank már régen a legnagyobb elismeréssel van a kegyed szorgalma és buzgósa iránt... Most tettekkel is demonstrálni akarjuk a megelégedésünket s a havi fizetését fölemeljük száz forintra... Ez nem sok, de mégis valami... Elsejétől fogva természetesen már az új fizetéséről állíthatja ki a nyugtáját...

Vilma arcát elfutotta az öröm pirossága.

- Óh, méltóságos uram, hogyan köszönjem meg a jóságát?

- A jóságomat? Csak nem gondolja talán, hogy ehhez valami különös jóakarattal kellett? Kegyed többet ér, mint akármelyik férfi-hivatalnokunk, azok közül pedig még a középszerűeknek is több a fizetésük... Ne higgye, hogy én vagyok a pártfogója, mert az én érdemem a kegyed emelkedésében a legkisebb... A szorgalma, a tehetsége, a munkakedve: ezek a maga egyetlen és igazi protektorai...

Vilma hálással és megindulva nézett Hontira, a régi, leányosan félénk és mégis oly csábító pillantásával; aztán halkán, pironkodva, mint akinek csordulásig tele van a szíve, mindent sejtető tekintettel susogta:

- Köszönöm!

Félénken, bűnbánólag nyújtotta a kezét a vezérigazgatónak, aki a boldog izgatottságtól szinte remegve szorította meg a leány keskeny kacsóját. Mikor később visszatért a szobájába, sokáig füttyörészve járt föl meg alá, pedig eddig még sohasem próbálkozott meg a füttyülés művészetével. Oppringert, aki utóbb valami akta miatt bejött, minden különösebb ok nélkül vállon veregette s melegen kérdezősködött a családja után. A kapuban elküldte a fogatát, gyalog sétált végig a Fürdő- és a Dorottya-utcán s tíz krajcárért vásárolt egy ibolyabokrétát. Kinek vette? Senkinek. Csupán valami kifejezhetetlen váagnak engedett, amely arra kényszerítette, hogy a virág tavasziasan édes illatát magába szívja. Az utca gyönyörűnek tűnt föl előtte: minden ragyogott a déli verőfényben, a kirakatok tündéri holmikkal voltak tele, a járókelők boldogan mosolyogtak, az utca csupa szín, csupa hangulat, csupa mámorító, asszonyi bájoság volt... A rideg Honti, aki eddig sohase gondolt másra, mint az aktáira, a bőrzére, a kötlevelek árfolyamára, most ellágyulva szólott magában:

- Budapestnél nincs szebb város az egész világon... Hogy csillog, hogy tündöklük minden!... És én magam se voltam még sohase oly fiatal, mint most...

Amíg az előkelő pénzember ekként csodamódra alanyi költővé vedlett át, Vilma így szólt a kollégáihoz, akikkel az utcasarkon találkozott:

- Ne bomoljatok fiúk s ne akadályozzátok meg a közlekedést... Tudom, hogy imádtok, de azért engedjétek meg, hogy hazamenjek, mert mindjárt elájulok az éhségtől...

A fiúk lelkesen megéljenezték, - hiszen a leány, három hét óta, most állt megint először szóba velük, - Vilma pedig folytatta az útját a Zrinyi-utcán át. Amikor a Bazilika elé ért, egy pillanatra elkomolyodott, de aztán egyszerre vállat vont.

- Kisasszony, - szólott magában. - Kegyed a minap úgy viselkedett, mint valami éretlen kamasz... Egy csöpp híjja, hogy kolostorba nem vonult, vagy hogy marólugot nem ivott, mint valami szerelmes szakácsné... Pfuj, szégyelje magát, Kegyed okos, hideg, józan és praktikus kisasszony...

A tátrai epizód.

A budai korcsmák lugasaiban már megkezdődött a nyári élet, a tavaszi lóversenyek már véget értek, de a szalmaözvegyek hivatalos évadja még nem derült föl; a legtöbb asszony még Budapesten rótt a meleg aszfaltot, hogy az utolsó bevásárlásokkal végezzen s a szabónője amúgy is rövidre mért földi életét megrövidíthesse még két vagy három esztendővel. A Stefánia-utat fölverte alkonyatonként a fiakkerek és magánfogatok lármája s a kávéházak előtt, a villamos ívlámpák alatt, hangos sokaság fogyasztotta a fagyaltot és az embertársai becsületét. Budapestnek a legszebb évadja ez: a fiatal főváros csakúgy csillog a napsugár fényében s a nagy, otromba bérpalotákat részegítő gyöngyvirág-illat folyja körül.

Honti vezérigazgató urat, aki pár hónappal ezelőtt még sokkal szívesebben vállalkozott volna arra, hogy egy húsz éves pénzügyi memorandumot megírjon, mint arra, hogy egy fiatal leánnyal kétértelmű beszélgetésekbe bocsátkozzék, szintén kikezdte a tavaszi láz; a komoly méltóságos úr, a délután csöndjében, mind gyakrabban kinézett a Lehmann Vilma szobájába s míg a leány szorgalmasan, mosolygó szemmel dolgozott a maga kiszabott penzumán, diákos pajkossággal mondta:

- Mit szólna hozzá, ha egy este vacsorára meghívnam?... Elmennénk Budára vagy Promontorra, valami olyan helyre, ahol a vendég szemeláttára fogják ki a halat a Duna vizéből.

Honti vezérigazgató a kiváltságos férjek közé tartozott; ő már május közepe óta szalmaözvegy volt. A méltóságos asszonyt ugyanis hirtelen meglepte a szomszédosság a természet iránt s szoba-leányostul, társalkodónőstül elköltözött tátrai nyaralójukba. Honti csak minden második szombaton utazott el, hogy férji kötelességének eleget tegyen.

Lehmann Vilma, az igazgató szavaira, megütődve vállat vont.

- Mit gondol felőlem a méltóságos úr? Csak nem képzelem, hogy egy idegen férfival egyedül vacsorázom?

- Egy idegen férfival? Először is én nem vagyok idegen férfi, hanem a maga őszinte, jó barátja... Másodszor: ki mondta, hogy egyedül vacsorázzék velem? Én úgy gondoltam, hogy az édesanyja ő nagyságát is elvinnők magunkkal Budára vagy Promontorra...

A vacsorából természetesen semmi se lett, sőt egy váratlan epizód nemsokára alaposan elfojtotta a Honti vezérigazgató úr kitörni készülő bohém hajlamait...

A kis epizód a tátrai nyaralóban játszódott le s mivel a szereplőkön kívül egy teremtett lélek se volt jelen, meglehetősen homályos: miképp jutott a pikáns eset a Közgazdasági Bank fiatal-ságának tudomására? De akárhogy is történt, annyi bizonyos, hogy három nap mulva az összes osztályokban mennyei gyönyörűséggel susogtak a méltóságos asszony kalandja felől, a negyedik napon pedig már az egész Lipótvárosban tárgyalták azt a furcsa kis bohózatot, amelyet az élet az ötletes Feydeau mestertől, a vidám franciától elplagizált...

Junius első felében történt, hogy Honti vezérigazgató egy szombaton meglátogatta a feleségét. Mivel e hétre véletlenül kettős ünnep esett, Honti egy nappal előbb utazhatott, mint rendesen s már szombat este ott volt a tátrai hegyek közt. Vagy tíz óra felé járhatott az idő, mikor kocsija a nyaraló előtt megállt; s mivel a hegyvidék ezidőben még ugyancsak nem hemzseg a nyári mulatozóktól, a budapesti látogatót kísérteties csöndesség fogadta. Az igazgató áthaladt a nyitott verandán s benyitott az ebédlőbe, amelyben égett a lámpa; az asztal az elköltött vacsora nyomait mutatta, de élőlény nem volt a szobában. Honti csodálkozva látta, hogy az abroszon két teríték van. Anélkül, hogy a rejtélyen hosszasan gondolkodott volna, tovább ment, végigbotorkázott a sötét szalónon s a saját dolgozószobáján s a következő percben ott

állott a hálószoza küszöbén. Ennél tovább aztán nem is ment, mert a látvány, amely eléje tárult, olyan váratlan és különös volt, hogy Hontinak még a lélekzete is elakadt.

A hálószoza szmirnaszőnyeggel leborított divánján ott feküdt a felesége, sápadtan, behunyt szemmel, míg dús, bronzszínű haja vörös folyamként vette körül vértelen arcát. A diván előtt egy elegáns, fiatal úr állott, láthatólag megrémült ábrázattal, kezében egy vízbemártott kendővel, amelyet az elalélt asszony halántékához szorított. Az ajtó nyilasára a fiatalember ijedten megfordult, aztán holdkóros módjára közelebb lépett Honti vezérigazgatóhoz:

- Honti ő méltósága, ugy-e? - kérdezte izgatottan.

A vezérigazgató gépiesen válaszolt:

- Az vagyok.

Majd tágranyilt szemmel, a csodálkozástól még szinte szédülve folytatta:

- És ön kicsoda?

- Én? - szólott a fiatalember, amíg a háziasszony csöndes mozdulatlanságban pihent tovább a diván selyemvankosán. - Bocsásson meg, hogy a nagy izgalomban nem mutatkoztam be annak rendje és módja szerint, de beláthatja, hogy az ember ilyenkor megfélekedzik az etikettől... Én Széky Emil vagyok, a fürdőbiztos, egyébként szolgabírája a járásnak. Ő méltósága kitüntetett azzal, hogy ma vacsorára meghívott s vacsora után, vidám beszélgetés közt, történt az a váratlan szerencsétlenség, hogy a méltóságos asszony elájult... Elképzelheti, hogy megijedtem s hogy mindent megpróbáltam, csak hogy ő méltóságát magához térítsem... De, fájdalom, eddig hiábavaló volt a fáradságom; az ájulás már közel egy félórája tart... Ez menten ki, hogy még az illendőségről is megfélekedeztem, jóllehet, régen várom az alkalmat, hogy Méltóságoddal személyesen megismerkedhessem!...

- Hát orvos nincs a telepen? - kérdezte Honti, aki most már remegni kezdett a fölindulástól.

- De igen, itt lakik az öreg Bertóth doktor, a kapibányai vashámor orvosa... Ő azonban már nyolc órákor nyugalomra tér s mivel különben se akartam, hogy holmi pletykák támadjanak - méltóztatik tudni, hogy az ilyen öreg bácsi mind pletykás, - hát okosabbnak tartottam, ha nem zavarom föl a nyugalmából...

- És a cselédek?

A fürdőbiztos jóindulatulag közelebb hajolt Hontinhoz:

- A cselédek? Mit mondanának a cselédek, ha a méltóságos asszonyt, este tíz órákor, egy idegen férfival találnák együtt? Ők nem tudják azt, amit Méltóságod meg én jól tudunk: hogy ez a látogatás abszolúte semmit se jelent s hogy a méltóságos asszonyhoz még a gyanúnak az árnyéka se férhet...

- De hiszen ön itt vacsorált, akkor a cselédek is tudnak a látogatása felől...

Széky ravaszul megrázta a fejét.

- Ó, nem, a cselédek semmit se tudnak, mert a méltóságos asszony maga nyitotta föl a veranda ajtaját.

Honti véget vetett a további eszmecserének, amennyiben erősen megnyomta a villamos csöngettyű gombját. Pár pillanat múlva bevánszorgott az álmos szobaleány s félórái várakozás után az öreg Bertóth is megjelent a nyaralóban. A doktor bácsi, előre értesülvén, hogy miről van szó, valami szagos folyadékot hozott magával, amivel hosszasan bedörzsölte az ájult asszony halántékát. Addig dörzsölte, amíg a vörös Hontiné végre fölnyitotta a szemét s megismerte az urát és a barátját...

- Hol vagyok? - kérdezte bágyadtan, erőtlenül.

Honti semmit se válaszolt, de a szolgabíró nyájasan szólott:

- Nyugodjék meg, itthon van, a lakásán. Én vagyok itt, meg a méltóságos úr, aki épp most érkezett a vonattal... Csak szépen hunyja be a szemét és igyekezzék, hogy holnapig kipihenje magát...

Oly otthoniasan, oly nyugodt szemtelenséggel intézkedett, hogy a nyugodt Hontit most már elhagyta végre a nagynehezen megőrzött hidegvére. A kezével az ajtó felé mutatott s magánkívül, haragosan rivallt a tolakodó vendégre:

- Maga pedig, ha jót akar, kotródjék innen... Most még a saját lábán mehet, de két perc múlva, ha még mindig itt lesz, a cselédekkel fogom kidobatni a nyaralómból...

A fürdőbiztos harciasan emelte föl a fejét, aztán kihívóan szólott:

- Ez a köszönet, amiért a feleségét ápoltam?... Hát jó, majd holnap számolni fogunk a gorbombaságaiért...

Honti harmadnap, az egyik közelfekvő szepességi városkában, megverekedett a fürdőbiztossal, aki - a férfibecsületén felül - még a mellkasán is vágott egy ötcentiméteres sebet. Mikor a párbaj után visszatért a nyaralóba, a feleségét már nem találta ott; a méltóságos asszony, egész kíséretével, búcsuzatlanul elutazott Párisba...

Ennyiből állt a tátrai epizód, amelynek híre Budapesten is csakhamar elterjedt. A zsúrokon már azt is biztosan tudták, hogy Honti válik a feleségétől, de maga, a dráma szenvedő hőse, nem nyilatkozott; ő a következő hét elején ismét megjelent igazgatói irodájában s némán, a mártírok mosolyával, intézte el a sürgősebb ügyiratokat...

Vagy tíz-tizenkét nappal azután, hogy tátrai kirándulásából visszatért, Honti egy este, mikor a bankból már jóformán mindenki eltávozott, kinézett a hazafelé készülődő Lehmann Vilma-hoz... A leány most végezte el az írivalóit s a szappanját, a kis fésűjét, a kezitükrét zárta el éppen az íróasztala fiókjába...

Az igazgató jó darabig nézte a leány fiatalos sürgését, azután elérzékenyülve megszólalt:

- Ha a rossz nők kiölik az ember szívéből a hitet és az idealizmust, az olyan jók, aminő kegyed, ismét meggyőzik afelől, hogy az élet szép és vonzó is lehet... Higyje meg, nincs rendben a gondviseléstől, hogy Kegyednek naphosszat dolgoznia kell, csak hogy a mindennapi kenyerét megkeresse...

Vilma meleg és ragaszkodó pillantást vetett Hontira, olyan pillantást, amely tele volt jósággal és részvétellel. Azután halkán, megindulva, hogy a férfi szemét elfutották a könnyek, az asszonyok utolérhetetlen egyszerűségével mondta:

- Ha tudná, mennyire elszomorít, amikor levertnek, rosszkedvűnek látom!... Az ilyen jó és nemesszívű ember igazán megérdemelné a sorstól, hogy csupa napsugár legyen az élete...

Honti végigsimította a homlokát, azután szó nélkül megszorította a Vilma kezét. És a leány - most történt először - szelíden, ellentmondás nélkül engedte át a maga forró kis kacsóját a férfinak, aki némán, könnybe borult pillantással nézett rá, mintha a szíve kicsordulna a hálától...

A kirándulás.

A vezérigazgató egy napon, beszélgetés közben - újabban mind gyakoriabbakká lettek közöttük a bizalmas beszélgetések, - e szavakkal fordult Lehmann Vilmához:

- Mivel szokta maga eltölteni a vasárnapját?

A leány szelíden elmosolyodott.

- Istenem, hát mit csinál a szegény ember vasárnap? Reggel valamivel későbben kelek, mert hét közben, mi tagadás, kissé felgyülemlik az alvási restanciám... Aztán segíték az anyácskámnak a házidolgokban, mert az az egy cseléd, akinek mindenütt ott kell lennie, nem sokat lendít... A Pompéjiban kiásott antik vázákban aligha van több por, mint amennyi a polgári háztartásban összegyűl, ha a cselédet szabadjára hagyják... Ebéd után természetesen jól alszom, hiszen én is leány vagyok s bizony szeretem a délutáni álmocskát... Aztán, - hát Istenem, csak elmulatunk valahogy... Sétálunk a Stefánia-úton, vagy kirándulunk a budai hegyek közé, s vajaskenyeret eszünk, meg friss, habos sört iszunk... Sőt némelykor még a színházba is elmegyünk, persze, csak akkor, ha idejekorán gondoskodunk a kedvezményes jegyekről... Ezt a pazarlást azonban két hónap alatt csak egyszer követjük el...

- És ennyiből áll az egész vasárnapi programja?

- Hát a méltóságos úr ezt a programot kevésnek találja? - szólott Vilma csodálkozva.

A vezérigazgató megrázta a fejét, egy darabig játszott az íróasztalon heverő tollszárákkal, azután komolyan megszólalt:

- A minap arra kértem, hogy kíséressen el a külföldi utamra, - ez, amint természetes is, csak tréfa volt... De most komolyan beszélek: ránduljanak ki holnap délután a svábhegyi nyaralóba... Majd három órára értük küldöm a kocsimat: hozza, ki az édesanyját meg a kis öccsét is... Ezt a meghívást csak nem találja sértőnek?... Elsétálgatunk, elbeszélgetünk s együtt uzsonnázunk a nyaraló verandáján... Magára elfér egy kis szabad levegő, mert a rózsás arcszínének hamar vége lesz ám, ha mindig a négy fal között üldögél...

Vilma zavartan sütötte le a szemét s láthatólag elgondolkodott a vezérigazgató ajánlatán.

- Ugyan, min töprenkedik? - szólott Honti mosolyogva. - Nem tartom oly affektált leánynak, hogy ebben a meghívásban valami rosszat látna... Ha az édesanyja meg a kis öccse vele lesz, hát biztosítom róla, hogy a legszigorúbb alapítványi hölgy se talál kivetni valót a cselekedetében...

Vilma fölemelte a pillantását, azután megindulva szólott:

- Nagyon köszönöm a jóságát és megígérem, hogy elmegyünk... De a kocsit ne küldje értünk, méltóságos úr, mert ebből bizonyosan pletyka lenne... Nekünk, akik nem vagyunk milliomosok, a villamos vasút is megteszi...

Másnap, öt óra felé, a nyaraló kapujában várakozó Honti zsebkendőlobogtatással üdvözölte a Lehmann-családot, amely a villamos megállótól gyalog jött a nyaralóig. A vezérigazgató nyájasan kezét rázott az öreg Lehmannéval, aki ez alkalomra fekete selyemruhát vett magára s jókedvűen megsimogatta a kis Lehmann Pista selymes, szőke hajfürtjeit.

- Szervusz, kis öcsém, Isten hozta nálam... Már hallottam róla, hogy milyen derék és szorgalmas kis diák maga... Hát csak előre, majd annak idején jelentkezni fog nálam, hogy valami tisztességes állást szerezzünk... Ha olyan buzgó és ambiciózus hivatalnok lesz, mint a nővére, hát bizonyos, hogy a Közgazdasági Banknak Lehmann István lesz valaha a vezérigazgatója...

A gyönyörű, emeletes nyaraló foyerjében egyenruhás inas szedte el a hölgyek felsőkabátját, beljebb pedig mosolygós szobaleány buzgólkodott körülöttük. Honti megmutatta a nyaraló belsejét, mely szédítően fényes és előkelő volt, azután a pompás, márványlépcsős előcsarnokon át kivezette őket a verandára, ahonnan elragadó kilátás nyílt a tavaszi napsugárban úszó, életkedvtől ragyogó fővárosra. A nyaraló kertjéből a juniusi pompájukban nyíló virágok illata áradt feléjük, távolról pedig aranyos derű ragyogott az óriási háztengeren, amelyet csillogó ezüstként szelt ketté a folyam méltóságosan hömpölygő szalagja. A levegő szinte mámorító volt a tavasz színeitől és hangulatától s a nyaraló körül édes, megnyugtató csöndesség lebegett... Mintha egy mesebeli szigetre kerültek volna, ahonnan, tarka tündérfátyolon át, látszott a ragyogó álmváros... Vilma, aki ennivalóan bájos volt fehér tennisz-szoknyájában, rózsaszínű selyemblúzában s széles, virágos szalmakalapjában, néma gyönyörűséggel szemlélte az eléje táruló képet.

- Micsoda boldogság lehet: örökké itt lenni ebben a környezetben! - szólta aztán fátyolos szemmel. - Én azt hiszem, nem is lehet olyan fájdalom, amiért ez a csönd, meg ezek a virágok meg ne vigasztalnák az embert...

Honti csöndesen bólintott, aztán halkán felelt:

- Igaza van, még engem, a száraz bürokratát, is elérzékenyít néha, ha a verandáról, a tavaszi virulás idején, körülnézek... De van egy fájdalom, amely minden más fájdalomnál nagyobb: ha az ember senkinek se öntheti ki a szívét, amikor valamit szépnek talál...

Az öreg Lehmanné elérzékenyülve intett - ő mindig elérzékenyült, ha valaki melankólikus hangon beszélt, - Vilma pedig meleg és részvevő pillantással függesztette édes leányszemét az elkomolyodó házigazdára... Az általános ellágyulásnak csak az inas belépése vetett véget, aki meghajolva jelentette, hogy az uzsonnát az emeleti verandán fől szolgálták...

Honti karját nyújtotta az öreg asszonyságnak, akit udvariasan az asztalfőre ültetett, míg ő, Lehmannéval átellenben, Vilma meg a kis öccse közt foglalt helyet. Az uzsonna fejedelmileg gazdag volt s amikor a hölgyek készülődni kezdtek a fölállásra, a kertész kalaplevéve nyújtott át nekik egy malomkő nagyságu rózsabokrétát...

- Mit szólnának egy kis sétához a Szarvasfő-forrásig? - kérdezte Honti jókedvűen. - Persze csak így, kalap nélkül, a hogy vannak... A felelősségemre, nyugodtan jöhetnek, mert ezen a vidéken nem igen látni más élőlényt, mint madarakat meg gyíkokat...

- Óh, ezt már csakugyan nem hiszem, - szólott Vilma mosolyogva. - Budapestnek nincs olyan zúga, ahova vasárnapi kiránduló ne jutna... A statisztikusok már rég kiszámították, hogy ünnepnapon, ha a nap haragosan el nem búvik, két szalmakalap, egy bonne s három sivalkodó gyerek jut mindegyik fűszálra...

- Ez igaz, de egy dolgot elfelejt: a Szarvasfő-forrásig vezető úton egyetlen vendéglő sincs... A statisztika pedig csak azokról a fűszálakról beszél, amelyek a vendéglők közelében zöldelnek...

Honti szivarra gyújtott s diákos jókedvvel kalauzolta el vendégeit a romantikusan fekvő Szarvasfőig. Úgylátszik, hogy ismerte a budapestieket: az egész úton nem találkoztak más élő emberrel, mint egy öreg sváb asszonnyal, aki a karján rengeteg kosarat cipelve, fáradtan kanyarodott el mellettük az erdőcskébe vezető ösvényen. Ellenben száz meg száz pillangó röpködött a fejük fölött a levegőben s fürge, rozsdazöld gyíkok surrantak el ijedten a lábuk alatt. Vilma, aki a hegymászásban kissé kipirult, csillogó szemmel, pajkosan kergetőzött az öccsével, csak néha-néha pillantva hátra bizalmasan Hontira, aki a Lehmanné oldalán, lassu lépésekkel követte. Nyájasan beszélgetett az öreg asszonnyal, de a gondolatai nem ott jártak: a szeme szomjasan, mohó vággyal csüggött a leány kissé molett, de azért fejedelmileg karcsu

termetén, mely csábítóan, fiatalos rugalmassággal hajlott ide-oda a tréfás hajsza hevében... Az erdő szélén Vilma megállott s lihegve simította félre égő arcáról a futás közben kiszabadult hajfürtjeit. Miközben rájuk mosolygott és kifáradt gyermek módjára kapkodott levegő után, az öreg asszonyság önkéntelen naivitással - a ravaszkodás ugyancsak távol állott tőle - így szólott:

- Ugy-e, hogy szép és bájos teremtés, méltóságos úr?... És ha tudná, milyen jószívű, milyen szorgalmas!... Még a kis öccsét is maga öltözteti, nehogy az iskolából elkéssék... Pedig ugyancsak korán kell kelnie, hogy a toalettjével idejében elkészüljön...

- Bizony, a kis leánya valóságos kincs. Méltó rá, hogy a jó Isten megsegítse s bizonyos vagyok felőle, hogy meg is segíti csakhamar... Ez a graciózus teremtés nem afféle pityergő bakfis, hanem erős és férfias karakter... Aki a rózsás arcocskáját, a leányos viselkedését látja, ugyancsak nem nézi ki belőle, hogy mi lakik benne... De én egészen ismerem és elhiheti, hogy száz férfinál többre tartom...

Lehmanné könnyes szemmel hallgatta a hatalmas ember dicséretét s a szíve elfacsarodott boldogságában, mikor a kis leány jövőjére gondolt... Nem tudott többet mondani, csak ennyit:

- Óh, méltóságos úr, milyen jó ön!... Pedig mily rég elveszítettem a hitemet abban, hogy jó emberek is vannak a világon...

Mikor később, a Szarvasfő-forrás közelében, az erdőcskéből kikanyarodtak, vidám társaság bukkant eléjük: egy sereg szalmakalapos, hangosan trécelő fiú, egy csapat kretonblúzos, fiatal leány s néhány öreg úr, meg öreg asszonyság... Mikor Vilma a fák közül kilépő társaságot meglátta, zavartan közelebb húzódott az édesanyjához.

- Mi az? - kérdezte Lehmanné ijedten.

Vilma odahajolt az anyja füléhez.

- Ott van Pongrácz Miska, a Közgazdasági Bank hivatalnoka, a legnagyobb pletykás, akit életemben láttam... Holnap az egész bank tele lesz azzal az ujsággal, hogy én titokban a vezérigazgatóval barátkozom...

Honti, aki egy pillanatig Pistával hancurozott s így nem hallotta, hogy miről van szó, jókedvűen közelített:

- Mit susognak egymással? Tudják, hogy nem illik sugdolózni...

A felelet fölösleges volt: ő is megismerte Pongrácz Miskát, aki alázatos tisztelettel kapta le előtte a kalapját. Az igazgató szertartásosan válaszolt, míg a lármás társaság egyszerre elcsöndesedett... Mikor valamennyien eltűntek az erdőben, Honti nevetve megszólalt:

- Csak nem ijedt meg talán attól, hogy velem látták?... Úgy elszomorodott, mintha a legnagyobb bünt követte volna el; pedig azt hiszem nem kompromittálja valami nagyon, ha velem, meg az édesanyjával sétál?... No, mosolyogjon hát kissé, mert komolyan megharagszom.

- Nem kompromittálna, ha én milliomos kisasszony lennék, aki megszokta, hogy a vezérigazgatók udvaroljanak neki... De így, szegény leány létemre, mindenki másra gondol. Az olyan leány, mint én, el van veszve, ha a méltóságos urakkal barátkozik...

A Honti becsületes arcát elfutotta a harag pirossága s a hangja reszketett a fölindulástól, mikor a Vilma szavait végighallgatta. Látszott rajta, hogy a lelke mélyéig föl van háborodva azért az inszINUÁCIÓÉRT, hogy Lehmann Vilma felől rosszat gondolhat valaki...

- Mit akar? - szólott olyan eréllyel, ami szelid temperamentumától egyébként ugyancsak távol állott. - A milliomos leányok, no iszen... A maga kisujjának a körmöcskéje többet ér, mint az összes milliomos leányok együttvéve... Azok léhák, szeszélyesek, gonoszok, - maga csupa

jóság, csupa szeretet, csupa szorgalom... Aki magára rosszat beszél, nem érdekli meg, hogy a jó Isten napja rásüssön. Mitől fél? Mitől tarthat? A pletykától? Nem ajánlanám ennek a fickónak, hogy a maga nevét még tréfából is az ajkára vegye... Én mondom, hát higgye el: a milliomos leányoknak egytől-egyig a földig kell hajolniok, mikor magával összetalálkoznak...

Vilma lesütötte a pillantását, de a szeme fénylett és mosolygott, az öreg asszonyság pedig hízkelkedve ölelte magához a boldog és szégyenkező kis bolondot... És rajongással szólott:

- Az Isten úgy segítsen meg mindnyájunkat, amilyen igazat mond a méltóságos úr. Nincs neked párod, szívem, az egész világon, olyan jó, édes és drága vagy...

Honti este a saját fogatán küldte be Lehmannéket a városba. Mikor Vilma másnap a bank lépcsőjén a kollégáival összetalálkozott, valamennyien szertartásos tisztelettel emelték meg előtte a kalapjukat... Egyikük se bizalmaskodott vele többet; komolyan, szinte félénken haladtak el mellette s csak akkor bátorodtak föl, mikor a leány, tréfás csodálkozással, így szólott hozzájuk:

- Mit vágnak mindnyájan olyan ostoba arcot? Bizony Isten azt hittem, hogy valamennyiüknek eleredt az orra vére...

A méltóságos úr elutazik.

A vezérigazgató úgy tervezte, hogy ez évben az egész nyarat a főváros mellett lévő villájában tölti, de a sors beleszólt a terveibe: az amúgy is ideges ember július elején egyszerre csak rosszul lett, fejfájás és álmatlanság kezdte gyötörni, reggel pedig, fölkelés után, úgy érezte, mintha egész éjjel fát vágott volna. Honti, szokott neuraszténikus túlzásával, a kellemetlen tüneteket a haldoklás kezdődő stádiumának tartotta, de a professzor, akit egyizben éjjel félkettőkor hivatott, alapos vizsgálódás után kijelentette, hogy a megsemmisülés komor pillanata még nem áll éppen küszöbön. A szókimondó tudós kedélyesen megveregette a Honti vállát.

- Az a baj, méltóságos uram, hogy maga is esztelenül él, mint a legtöbb kollegája... Reggeltől estig ostoba írások közt bujkál s ha egyszer eszébe jut, hogy tíz percig gyalogoljon, már azt hiszi, hogy eleget tett azoknak a kötelességeknek, amelyekkel a szervezetének tartozik... Kényes, elpuhult portékák vagyunk, méltóságos uram, ez a baj... Biztosítom róla, hogy két hónap alatt kigyógyulna, ha az én módszeremet követné...

- És mi a tanár úr módszere?

- A dolog nagyon egyszerű... Adja el a lovait és az automobilját, a vagyonát pedig ossza szét a jótékony intézetek között... Azután cserélje föl a hivatalát is: mondjon le a Közgazdasági Bank vezérigazgatóságáról és álljon be dijnoknak valami ó-budai ügyvédhez...

Honti szomorúan elmosolyodott.

- Óh, a tanár úr most is jókedvű, mint rendesen... Persze könnyű annak, akinek hajókötelekből vannak az idegei...

- Micsoda, azt hiszi, hogy tréfálok?... Szó sincs róla; sohase beszéltem komolyabban, mint az imént. Méltóságodnak az a baja, hogy nagyobb úr a kellenél; ha szegény, földhözragadt dijnok lenne, aki mindennap gyalog sétál Ó-Budára, meg vissza, majd meglátná, hogy végképp elfeledkeznek az idegeiről... De így persze, amikor azt se tudja, hogy mire költse el a pénzét...

A vezérigazgató oly búbanatos arccal meredt maga elé, hogy a tanár egyszerre elnevette magát.

- De azért ne ijedjen meg, a dolog így se olyan borzasztó, mint hiszi... A dijnokság nem föltétlenül szükséges, bár én ezt a módot tartanám a legjobbnak... De ha a vagyonát semmi áron se akarja szétszítani, hát van egy más eszköz is arra, hogy a szegény idegeit lecsillapítsa...

- Mi az?

- Szépen kezdet fog nekem adni arra, hogy két hónapig nem gondol a bankjára s holnap, kora reggel, elutazik Budapestről... Meg se áll egészen a tengerpartig s ott hajnaltól estig sétálni és fürdeni fog... De a kúrám csak akkor jár teljes sikerrel, ha megígéri, hogy az egész idő alatt nem vesz tollat a kezébe... Vagy várjon, legyünk gavallérok; mivel jókedvemben vagyok, hát mégis megengedek annyit, hogy kéthetenként egyszer írhat valakinek egy képeslevelezőlapot... De több engedményre abszolúte nem vagyok hajlandó...

- És ha nem követem a tanácsát? Ha tovább is úgy élek, ahogy eddig?

A tanár fölhozta a keztyűjét, rágyújtott kialudt szivarjára, aztán közömbösen szólott:

- Akkor, édes méltóságos uram, egy esztendő alatt be fog vonulni abba a népszerű nyaralóba, ahol a lakók török szultánoknak és kínai anyacsászárnéknak hiszik magukat és az estélyek alkalmával úgynevezett kényszer-smokingokat viselnek...

Honti, akit a tanár szavai nagyon megijesztettek, még az este gőzerővel csomagolt s másnap délben tudtára adta a helyettes igazgatónak, hogy az esti gyorsvonattal két hónapra elutazik Budapestről. Mikor a búcsuzással végzett és az összes utasításokat megadta, behívta a szomszéd szobában dolgozó Lehmann Vilmát.

- Hallotta már az ujságot? - kérdezte a leánytól.

- Milyen ujságot, méltóságos úr?

- Hogy ma este két hónapra búcsút mondok a hivatalnak és a fővárosnak.

A Vilma bájos arcán zavar és meglepetés látszott.

- Nem hallottam róla, - mondta azután halkán, szégyenlősen.

- Elutazom, mert a tanár nagyon rám ijesztett s mert magam is érzem, hogy az idegeim mindjobban fölmondják a szolgálatot... Két hét óta nem alszom s ha a hivatalos dolgaim nem kötik le a figyelmemet, úgy érzem, hogy összeesem a fáradtságtól... El kell utaznom, de bevallom, hogy nehezen megyek; tegnap éjjel sírógörcsöt kaptam arra a gondolatra, hogy egyedül, messze idegenben, fogok eltölteni két rettenetes hónapot... Ha tudná, mily fájdalmat okoz nekem ez az utazás! Másnak nem vallanám be, de maga előtt beismerem: csak gyermekkoromban éreztem így magam, amikor első ízben ért az a szomorúság, hogy az édesanyámtól, akit mindenkinél jobban imádtam, egy egész hónapra elváltam...

Oly őszinte fájdalommal beszélt, hogy Vilma megindulva nézte s bár ő volt a fiatalabb, a gyöngébb, most mégis úgy tűnt föl neki, hogy nem egy felnőtt férfi áll előtte, hanem egy agyonkényeztetett, bársonynadrágos kisfiú, aki tőle várja, hogy a sírását elállítsa. És csakugyan, a jelenet külső képe is erre vallott. Honti sápadtan, remegő térddel támaszkodott az íróasztalnak, míg a leány, szépsége és fiatalága teljes virulásában, délcegen, rózsás arccal tekintett reá. Mit szóltak volna a börze, a pénzvilág előkelőségei, ha a hatalmas vezérigazgatót látják? Vilma előtt most egyszerre kibontakozott ennek az idegbeteg embernek az egész pályafutása, a kis palota, hol hercegi fényűzéssel fölnevelték, a szülők dédelgető szeretete, az erős karok, amelyek útjából minden akadályt elhárítottak, amelyek finoman, zökkenés nélkül helyezték arra a kiemelkedő pontra, ahová szinte gyermekkorában eljutott. Az erős, egészséges idegzetű leány szeme egy pillanatra tisztán, világosan látott: az irigyelt vezérigazgató voltaképp mostan is a vérszegény, bársonynadrágos fiúcska volt, aki nem tud meglenni anélkül, hogy szeresse, hogy dédelgesse valaki...

- Nem szabad ennyire elhagyni magát, - mondta mosolyogva, szinte anyai hangon. És látva a Honti csöndes kétségbeesését, a kezét hízelve tette a férfi kezére, amely reszketve pihent a karosszék támláján.

- Miért ilyen csüggedt, ilyen szomorú? Hát fáradt, ideges, - ez is olyan szörnyű baj? Mindenki fáradt, aki annyit dolgozik, mint a méltóságos úr, mert senkinek az idegei sincsenek ám vasból, elhiheti... Most szépen kipihen magát, szórakozik s két hónap múlva frissen, jó egészségben, pirosposzgás arccal tér haza... Persze nem szabad semmi rossz dologra gondolnia, mert ha fölösleges tünődésekkel izgatja magát, akkor hiába a jó levegő, meg a sok séta... Egyelőre csak arra törekedjék a méltóságos úr, hogy meggyógyuljon, a többi aztán, meglátja, hogy önmagától jön...

Honti görcsösen megszorította a Vilma forró, bársonysíma kis kezét, azután szinte könyörögve szólott:

- De igérje meg, hogy írni fog nékem, amíg távol leszek... Vagyis inkább, hogy a leveleimre válaszol... Ebben csak nem találhat semmi kivetni valót, hiszen nálam jobban senki sem tiszteli a világon...

- Ha kívánja tőlem, akár mindennap írok... Akár nyolc oldalt is írok, de a méltóságos úrnak meg kell ígérnie, hogy nem rontja el a pihenését hosszú és fárasztó levelek írásával...

Mikor Vilma, hivatal után, hazafelé ment, úgy érezte, hogy a szíve csordultig tele van... Mi szomorította el ennyire?... Maga se tudta... Arról ugyancsak nem lehetett szó, hogy Hontiba szerelmes, - ő, az erős és okos leány, sohase tudott volna szerelmet érezni az ilyen gyönges és elpuhult férfiu iránt... De mivel alapjában derék és jószívű kis teremtés volt, a vonzalom, amely ma a Honti egész viselkedéséből feléje csapott, majdnem a könnyezésig meghatotta... Szíve mélyéből sajnálta ezt a beteg embert, aki ennyire nem titkolta előtte az érzéseit, annyira sajnálta, hogy szinte a lelkiismerete is megszólalt. És búbánattal, szégyenkezve gondolta:

- Tehát én vagyok az oka, hogy ennyire oda van, én rontottam meg a nyugalmát, a munkához való kedvét... Ha csak az kellett, hogy magamba bolondítsam, hát most büszke lehetek a sikeremre...

Fájdalmas megindulást érzett, de a következő pillanatban büszkén emelte föl a fejét; ismét a régi, az okos, a számító Lehmann Vilma volt, aki leány létére geometriai pontossággal cirkalmazza ki a jövőjét s ugyancsak óvakodik attól, hogy valami szentimentális roham a terveit megzavarja... Büszkén, csillogó szemmel ment végig az utcákon, egy-egy futó pillantást vetve a kirakatok üvegére, amelyek karcsu, kívánatos alakját visszatükrözték. Néhány tétlenül kószáló aszfaltbetyár reménykedve követte, mert úgy tetszett nekik, hogy a gyönyörű teremtés célzatosan reájok mosolyog. A leány csakugyan mosolyogva haladt tova a nyári verőfénytől ragyogó utcákon, de ez a mosolygás nem az aszfaltbetyároknak szólott, hiszen Vilma nem is tudta, hogy követi valaki. Az ő kék szeme messze, nagyon messze kalandozott el innen, túl az utcán, a háztetőkön, az egész látható mindenségen, a ködös, sejtelmes jövőbe, amely egy szempillantásig mintha kitért volna előtte kárpitjait... Mit látott a jövőben? Mire gondolt? Milyen édes álmilluziója játszott vele? Szép és csábító álmilluzió lehetett, mert a leány egy percre lehunyta a szemét, hogy annál jobban láthassa...

Vacsora a ligetben.

A jó pajtási viszony, amely Király Félix és szép unokahuga között fennállott, az utóbbi hetekben elhidegült kissé, de ama naptól kezdve, amikor Honti vezérigazgató úr elutazott Budapestről, ismét melegebbé vált: Félix egy nyári este váratlanul beállított a kender-utcai házba. Lehmannék künn ültek a harmadik emeleti folyosón s a szomszédokkal trécseltek; az öreg asszonyság a hajdani kalocsai napokról mesélt a házbelieknek, Vilma pedig, aki kényelmes háziablúzt viselt, a tejárusék apró gyerekeivel hancurozott.

Mikor Félix megemelte a kalapját, a leány meglepetve fölkiáltott:

- Jé, a nagyságos aszfaltbetyár úr... Hát téged milyen szél hozott ide?

- Milyen szél? Az önzés, kedves hugocskám, a legalávalóbb önzés... Hidd meg, hogy sokkal szívesebben nézem a te ördögös pisze kis orrodát, mint a kövér Dansecket, akivel mostanában vacsorázni szoktam.

Vilma kecsesen meghajolt:

- Ne mondj ilyen nagy bókot, mert elbizakodom... Ha már Danseck Gyuszinál is jobban tetszem neked, hát igazán büszke kezdek lenni...

Az öreg Lehmanné, akinek Félix tisztességtudóan kezét csókolt, a maga egyszerű modorában bemutatta a fiatalémbert a szomszédoknak:

- Ez a nagy darab gyerek az unokanéném fia, a dombovári Király Jánosnéé... Jóra való fiú lenne, de az Isten pénzt is elköltené... Ez még nem tudja, hogy a pénzt sokkal könnyebb megszerezni, mint megtartani.

Félix helyeslőleg intett.

- No már az igaz, hogy máglyárávaló korhely vagyok... Még nincs két napja, hogy egy koronát föl váltottam s már alig van belőle valami...

Vilma bement, hogy lámpát gyújtson s amikor pár perc múlva egyedül volt a bátyjával a lakásban, nevetve eléje könyökölt az asztalra:

- Most pedig valld meg gyorsan, hogy miért jöttél?... Mert az én szép arcocskám miatt bizonyosan nem fáradtál volna ide a Kender-utcába...

Király Félix komikus grimace-t vágott.

- Ami azt illeti, a te szép arcocskád miatt szívesen lennék akár hét esztendeig juhászkutya, hogy a nép egyszerű szólásmódját használjam... De most csakugyan nem azért jöttem, hogy a szerelmes pillantásommal hipnotizáljalak... Ha megmondom, hogy miért jöttem, hát ki fogsz nevetni.

- Hát csak mondd meg.

- Azért jöttem, hogy elvigyelek benneteket vacsorálni a Városligetbe... Elvégre én vagyok a család egyetlen, felnőtt férfitagja s illik, hogy néha-néha a mulatságtokról is gondoskodjam... Főlegesen talán megjegyezmem, hogy a szívesen látott vendégeim lesztek...

- Szent Isten, csak nem ütötte meg talán a főnyereményt, hogy ilyen gavallér vagy?

- Nem, de azért annyi a pénzem, mint a pelyva; ma a pumpkasszából kétszáz forint előleget kaptam... Előbb arra gondoltam, hogy házat veszek a Belvárosban, de utóbb elhatároztam, hogy egy jó, finom kis vacsorába fogom befektetni a vagyonkám oroszlánrészét...

Vilma jókedvűen elnevette magát, azután tréfásan megfricskázta a bátyja orrát.

- Öregem, jobb lenne, ha nem vacsorába fektetnéd a pénzedet, hanem a szabódat meg a többi hiteleződet kifizetnéd...

- Hát nem fogadod el a meghívásomat?

- Nem, fiam, ha mind a kétszáz forintodat nekem adod, akkor se fűzöm be magamat. Te nem tudod, mi az, ha az ember fűző nélkül lustálkodhatik...

Félix komoran begombolta a nyári kabátját és ünnepiesen meghajolt:

- Ez esetben bocsánat, hogy alkalmatlankodtam... Mindenesetre sajnálom, hogy nem jöttök velem, mert olyan pletykákat akartam mesélni, hogy bizonyosan megcsókoltál volna értük... De ha nem lehet, hát nem lehet, punktum... Áldjon meg az Isten, szép hugom...

Vilma, aki egy jó kis pletykáért akár éjfélután is kiugrott volna az ágyából (a gaz Félix jól ismerte ezt a gyengeségét), kíváncsian fölugrott az asztal mellől.

- Drága kis Félixem, mondd el hamar, hogy micsoda pletykákat tudsz... Ugyan mondd el, mert rosszul leszek a kíváncsiságtól.

- Elmondom, de csak a kocsiban, ha velem jöttök... Elvégre igazán nem tudom megérteni, mi rossz van abban, ha az ember családi körben vacsorázni megy valahová...

- Hátha csak el akarsz bolondítani? És hátha utólag bevallod, hogy semmiféle pletykát se tudsz...

- Kisasszony, ön elfelejti, hogy elsőrendű gentlemannel van dolga... Király Félix inkább vérpadra hajtja a fejét, semhogy védtelen nőknek hazudjék...

A leány jó darabig hizelkedve cirógatta a Félix simára borotvált ábrázatát, de látva, hogy a becézgetés semmit se használ, végre megadta magát a sorsának.

- Szívtelen uzsorás vagy, de mit csináljak?... Tudod, hogy Párisig is elgyalogolnék, csak hogy egy érdekes pletykát meghalljak.

Behívta az édesanyját, aki nagy sopánkodások közt szintén hozzá kezdett az öltözködéshez - a leánya egy szavára ennél sokkal nagyobb áldozatokra is képes lett volna - s mire félóra eltelt, mind a ketten kalaposan, pleine parade álltak a türelmetlenül várakozó Félix előtt. Az öreg Lehmanné még a szívére beszélt a cselédnek, hogy a kis Pista ágya mellől el ne merjen mozdulni valahogy, azután - a szomszédok élénk csodálkozása között - vonultak le a lépcsőn, a kapu elé, ahol a Félix fejedelmi bőkezűségéből már egy elegáns, gumikerekű fiakker várakozott rájuk.

- Nos hát ki azzal a szenzációs pletykával? - szólt Vilma kíváncsian.

- Szabad az édes mama előtt? - kérdezte Félix, sunyi ábrázattal.

- Vedd tudomásul, hogy a mama előtt minden szabad. Nekem nincsenek titkaim...

Félix rágyújtott egy cigarettára s nagy füstfelhőt fujt maga elé.

- Tudod, hogy mit beszélnek a bankban?

- Mit?

- Azt beszélik, hogy Honti ő méltósága már szeptemberben beadja felesége ellen a válópört.

- Ez az a nagy ujság?

- Csak várd meg a végét, szép hugom. Ha a válópör eldőlt, Honti ő méltósága újra megházasodik. Tudod, hogy kit vesz el?

- Kit?

- Téged. Nemcsak a hivatalnokok beszélnek, de a cégvezetők és az igazgatók is. Sőt a börze is tele van a Lehmann Vilma kisasszony nevével. Úgy ám, bájos kis hugom, akár akarsz, akár nem, egy év múlva méltóságos asszony leszel belőled...

Vilma a homlokáig elpirult s amíg az öreg Lehmanné szemei egyszerre megteltek könnyekkel, vállatvonva így szólott:

- Szamárság!

- Akár szamárság, akár nem, erről ma már az egész Budapest beszél. Akarsz hallani, hogy mit mondanak? Rubin cégvezető úr ma becsületszavára kijelentette, hogy több az eszed, mint az egész Közgazdasági Banknak, Rauch pedig, a börzei disponens, agyafűrt kis boszorkánynak nevezett, ami, az ő ajkáról, a legnagyobb dicséret... Különbözik a fiúk is... de nem, azt mégse mondom el, mert megharagszol...

- Csak mondd el, nem haragszom meg...

- A fiúk, maguk közt, folyton mint szalmaözvegyet emlegetnek... Sőt Wogenheim Gyula odavan az ijedtségtől, mert eszébe jutott, hogy egyszer vén trotlinak nevezte előtted Honti úr ő méltóságát...

Vilma előbb gúnyos grimace-ot vágott, de aztán elnevette magát és így szólott:

- Meg is fogja keserülni, hogy a leendő férjemre rosszat mondott!... Mindent eltűrök, de azt nem tűröm, hogy a méltóságos férjemuramat trotlinak nevezzék...

Lehmanné kenetesen bólintott - ő szokása szerint mindent komolyan vett, - aztán könnybe-lábadó szemmel mondta:

- Igazad van, édes leányom, kötelességed is, hogy azt a derék, áldott embert megvédelmezzed...

Pár perc múlva Vilma és a kísérői helyet foglaltak a nagy, városligeti vendéglőben, amelynek villamos lámpái alatt csakúgy szorongott a nyaraló Budapest. Száz és száz hölgy csevegett, kacérkodott a fehér világosságban úszó asztalok körül, de azért a Vilma belépése általános szenzációt keltett; a férfiak abbahagyták a beszédet, a fiatal emberek lelkesen csettintgettek, az asszonyok pedig kissé elkábulva, de kénytelen elismeréssel mondogatták:

- Milyen csinos, milyen édes teremtség!... Ez az ideális fiatal leány, amelyikről az ábrándos költők dalolnak...

Vilma mosolyogva, fiatalságának rózsás fehérségében, de királynői közönnyel haladt el az asztalok közt s Félix-szel összenézve, csakhamar helyet foglalt a zenekari emelvény mellett, a sötét, de részegítő illatot lehellő fák alatt. Félix főúri grandezzaival rendelte meg a vacsorát s Lehmanné őszinte megbotránkozására egy üveg igazi, francia pezsgőt is fölbontatott.

- Ugyan már, mirevaló ez a költekezés? - szólott az öreg asszony rosszaló hangon.

- Hogy mirevaló? Teringettét, csak megiszunk talán egy üveg pezsgőt a méltóságos kis hugom tiszteletére...

A vacsorának még a derekán se tartottak, mikor egy magas, feltűnően elegáns úr állt meg az asztaluk mellett s nyájasan így szólott:

- Nini, az én kedves kis kollégám... Ez aztán derék dolog, hogy Budapestre érkezésem legelső napján magával találkozom legelőször...

Vilma meglepetve nézett föl a tányérjáról s arcát izgatott pirosság futotta el: Szentgróthy gróf állt előtte, míg két lépésnyire tőle egy barátságos képű, hófehér öreg úr várakozott türelmesen az egykori miniszterre. A gróf incselkedve kérdezte:

- Megismer még?

- Óh, hogyne, - válaszolta Vilma zavartan. - Még most is gyakran az eszembe jut, amit méltóságod a napsugárban úszó tengerről mesélt.

A gróf kezét nyújtotta Vilmának.

- Nagyon örülök, hogy ilyen frissen, ilyen viruló egészségben látom... De most megyek, mert a vendégemet nem akarom váratni; ez az öreg úr ugyanis Seymor gróf, a madridi angol követ. Én csábítottam le, hogy Budapestet megnézzék...

Még egyszer megrázta a Vilma kezét s az öreg asszonyságnak is kedveskedve intett. Aztán, mielőtt végképp elment volna, még egyszer visszaszólt a leánynak:

- Holnap meglátogatom a hivatalában, s mesélni fogok a párisi asszonyok fürdőző toalettjéről...

Mikor Szentgróthy gróf távozott, Vilma jó darabig hallgatva csipegette a giardinettet. Később Félix fölkapta a pezsgős poharát s tréfásan így szólt:

- A leendő méltóságos asszony egészségére...

A felköszöntővel azonban póruljárt: a leány haragos arcot vágott s idegesen, rosszkedvűen válaszolt:

- Kérlek, hagyd abba már az izetlenségeidet, mert komolyan megharagszom...

Aztán unottan, kelletlenül toltta el maga elől a pezsgős poharat.

Szentgróthy gróf.

Dél felé járhatott az idő, mikor Szentgróthy gróf föl nézett a bankba, hivatalosan azért, hogy hitelleveleket vásároljon néhány külföldi fürdőre, titokban azért, hogy Lehmann Vilmával elcsevegjen egy félórásckát. Mivel előbb a komoly tennivalójával akart végezni, benézett Rubin úrhoz, aki - a vezérigazgató távollétében - a reprezentálás nehéz föladatát végezte.

Az üdvözlés után, - amely Rubin úr részéről meglehetősen zajos volt - a gróf ügyesen áterrelte a beszélgetést a gépíró-kisasszonyra.

- Apropos, - mondta könnyedén, - a minap, amikor itt jártam, egy bájos, szőke bakfist láttam szeretett elnökünk oldalán. Az a kis fruska sokkal szebbnek tűnt föl előttem, semhogy elhinném, hogy amúgy véletlenségből került ide a bankba. Nem vagyok indiszkrét, ha megkérdem, hogy ki a protektora?

Rubin úr ravasz arcot vágott, de aztán az ajkára tette a mutatóujját.

- Ne szólj szám, nem fáj fejem, - mondotta bölcs körültekintéssel.

- Ugyan, mitől fél? Előttem ugyan bátran beszélhet... Ma itt vagyok, holnap ott, - félóra múlva azt is elfelejtem, hogy miről beszéltünk egymással...

A cégvezető kómikus grimace-ot vágott.

- Bár az én szénám olyan rendben volna, mint azé a szőke fruskáé... Az ugyan jól megcsinálta a kis karrierjét... A kegyelmes úr persze azt hiszi, hogy önagysága a kenyerét keresni jött ide a Közgazdasági Bankba?

- Hát miért jött?

- Egy csekélység miatt: hogy négy-öt sarokházat, egy hatezerholdas uradalmat, egy millió készpénz-vagyont, ugyanannyi értékpapírt s mindehhez rongyos két-háromszázezer forintnyi ékszer, fogatot, inast, szakácsnét, vadászt, szobaleányt, társalkodónőt szerezzen magának...

- Nem értem.

- Én se igen értettem eleintén, de most már, szavamra mondom, hogy jól értem... Mit gondol a kegyelmes úr, ki most itt az igazi úr?

- Kicsoda?

- Lehmann Vilma, a gépíró-kisasszony... Az egész bank az ő kegyét keresi, s az a legboldogabb, aki valami szolgálatot tehet neki. A hivatalnokok kétrét hajolnak előtte, ha meglátják, s én minden reggel alázatosan megkérdem tőle, hogy méltóztatott neki aludni a lefolyt éjszakán? A börzei árfolyamokat néha elfelejtem, de azt, hogy Lehmann kisasszony előtt tisztelegjek reggelenként, még sohase felejtettem el... Ismeri a kegyelmes úr Rauchot, a börzei diszponensünket?

- Azt a vörös bácsit, aki csak kedvesen tud beszélni?

- Azt. Rauch híres arról, hogy elvileg alárendelt fajnak tartja az egész női nemet, de még ő is felolvad a mosolygásban, ha önagyságával összetalálkozik... Ma reggel például három szál rózsát hozott neki... Pedig Rauch még vőlegény-korában se vitt virágot a menyasszonyának...

- És most miért ilyen udvarias?

- Miért? Mert Rauchnak épp olyan jó orra van, kegyelmes úr, mint valamennyiünknek. Szavamra mondom, egy színház, ahogy a méltóságos kisasszonnyal szemben viselkedünk. Meg kell pukkadnom a kacagástól, amikor reggelenként munkát adok neki...

- Miért kell megpukkadnia?...

- Azért, mert csakúgy vacog a fogam a félelemtől, hogy esetleg sok munkával találom fárasztani... Kész komédia, hogy én ostoba üzleti leveleket iratok vele, holott egy-két hónap múlva... De talán jobb is, ha szépen befogom a szájamat...

- Ugyan, ne affektáljon!

- Hát a kegyelmes úr nem hallotta, amiről már a verebek is csiripelnek? Őméltósága alig várja, hogy a válópöre eldüljön, mert immár visszavonhatatlanul elhatározta, hogy feleségül veszi Lehmann Vilma kisasszonyt...

- Csak nem beszél komolyan?

- De milyen komolyan! Bár olyan biztos volna nekem a hatvannégyes sorsjegyem főnyereménye, ahogy ebből a kis hölgyből egy év alatt méltóságos asszony lesz...

Szentgróthy gróf halkán füttyentett.

- Csinos dolog, - mondta aztán, a szemével csiptetve.

Elintézte Rauch-kal a hitellevelek dolgát, aztán - ahelyett, hogy eltávoznék a bankból, - átnézett az elnöki irodába, ahol Lehmann Vilma kisasszony buzgón kopogtatta az írógép hófehér csontgombjait.

- Jónapot, szorgalmas méhecske, - mondotta Szentgróthy gróf incselkedve.

A leány a homlokáig elpirult.

- Hogy megijesztett a kegyelmes úr!... Annyira bele voltam merülve a Barnabás-téglagyár szerződésébe, hogy nem is vettem észre, amikor belépett... Pedig máskülönben éppen nem vagyok ám valami szórakozott...

- Brr, szinte átborzong a hátamon a hideg, amikor az ilyen bájos leány a Barnabás-téglagyárról beszél!... Kegyednek narancsligetekről meg pálmafákról kellene beszélnie, nem tégláról és műhabarcsról... De amint látom, Istennek hála, a gőztéglagyár se árt meg az egészségének és a viruló arcszínének... Akár hiszi, akár nem, most még bájosabb, mint amikor utoljára láttam...

Vilma graciózusan meghajolt:

- Köszönöm a bókot, kegyelmes úr... Az ilyen szegény gépiróleány, mint én vagyok, büszke lehet rá, hogy még a párisi nők után is bájosnak találják... Pedig, ha a kegyelmes úr mondja, hát kötelességem, hogy elhigyjem...

- Akár csúfolódik, akár nem, el is hiheti... A becsületszavamra mondom, hogy egyetlen leányt se láttam Párisban, aki kegyedet megközelíti... Már pedig én, akárhogy kételkedik benne, nem szoktam behúnyni a szememet, ha leányok kerülnek az útamba.

A leány pajkosan biccentett a fejével, de az arca égett, a szeme pedig gyémántként csillogott. Oly édes, fiatalos grácia sugárzott belőle, hogy a gróf egy darabig szinte elkábulva nézte...

- Tegnap megígértem, - szólt aztán, - hogy mesélni fogok kegyednek a párisi asszonyok tavaszi divatjáról. De most, hogy szemtől-szembe vagyok kegyeddel, lemondok róla, hogy efféle ostobaságokkal mulattassam... Miért venne kegyed példát a párisi asszonyokról?... Biztosítom róla, hogy a legegyszerűbb battiszt-blúzban is különb, mint azok az úgynevezett

grand toilette-jükben... Különben, majd meglátja; amint legelőször végig fog kocsizni a Bois de Boulogne-ban, itt a kezem, hogy lázba hozza egész Párist...

- Már mint én? Hát a kegyelmes úr azt hiszi, hogy én szórakozás céljából Párisba szoktam kirándulni?... Örülök, ha a Városligetbe kimehetek; persze oda is csak ünnepnap és omnibuszon...

Szentgróthy gróf most közelébb lépett a leányhoz és finom maliciával tekintett az arcába.

- Hogy ezideig nem igen rándult ki Párisba, azt nagyon is értem... De a jövőben, - óh, az már egészen más... Nekem van egy kis madaram, aki minden reggel odaszáll az ablakomba és indiszkrétül elcsicsergi a legnagyobb titkokat... Ez a madárka nagyon furcsa dolgokat beszélt ma reggel Lehmann Vilma kisasszonyról...

A leány arcát égő pirosság öntötte el.

- És mit beszélt? - kérdezte most már izgatottan, mosolygás nélkül.

- Ha kíváncsi rá, elmondom. A madárka megkopogtatta az ablakomat és így szólott: Kip-kop, kip-kop, Lehmann Vilma kisasszony most még háromforintos blúzokban jár, odahaza segít az édesanyjának a takarításban, omnibuszon rándul ki a Városligetbe s szegényes fizetésért másolja reggeltől-estig a Barnabás-téglagyár szerződéseit, de közel az idő, amikor egyszerre minden megváltozik körülötte. A háromforintos blúzokat ötszázforintos toalettek fogják föl-váltani, a takarítást két szobaleány végzi el, persze nem a külvárosi lakásban, hanem abban a kacér, tornyos palotácskában, ahol Lehmann Vilma lakni fog. És akkor nem is omnibuszon rándul ki a Városligetbe, hanem selymes, elegáns batárban, amelynek bakján aransujtásos kocsis s ugyanolyan inas ül... Az írógépes kisasszony egy szép hajnalon megrázkódik és ünnepelelt, előkelő asszony lesz belőle, akinek pici lábai elé hódolva omlik le az egész Budapest... Kip-kop, kip-kop, így fog történni minden, ha a tündérkirály, bukétával a kezében, megjelenik a külvárosi lakás ajtaja előtt...

- És ki lesz az a tündérkirály? - szólott a leány halkán, míg az arca most már sápadttá és vértelenné lett.

- A kis madár azt is elárulta. Így szólott: A tündérkirály nem rózsaszínű selyemruhát, tollas barétot, drágaköves kardot visel, mint mesebeli ősei, hanem gérokkot, cilindert és fekete écharpe-ot, amelybe gyöngyös, gyémántos tű van tűzve. A tündérkirály talán nem is az a hódítóan szép fiú többé, akinek valaha ismerték, talán túl is van a fiatalság aranykorán, de a hatalma nagyobb, mint az őseié. Virágkosarából nem harmatos rózsákat szór az imádott leány lábai elé, hanem kötvényeket, hitelleveleket és aranyrentét... Verseket sem szaval, a lantját se pengeti, de nem szebb-e minden ódánál a közjegyzői szerződés, amely háromemeletes sarokházat biztosít a szeretett lénynek, akit haláláig magához csatol?... A tündérkirály kissé neuraszténikus és vékonypénzü, nektár helyett brómnátriumot szed s a gnómok udvarlásánál jobban vágyódik egy kis tisztességes masszázusra, de azért mégis ő a tündérkirály, mert pénze, sok pénze, nagyon sok pénze van... És ez többet ér, mintha selyembugyogót és barétot viselne, mert az ilyen öltözékben elvégre be se bocsátanak a Lipótvárosi Kaszinóba...

Szentgróthy gróf ekként szólván, finoman, de kissé gúnyos arccal meghajolt. Lehmann Vilma pár percig megdöbbenve nézett rá, de egyszerre leborult az íróasztalra s a vendége őszinte rémületére fuldokló zokogásba tört ki.

- Az Istenért, csak nem vette komolyan ezt a számárságot? - szólott a gróf őszinte ijedtséggel.

A leány jó ideig sirdogált, de hirtelen fölkapta a fejét s könnyes pillantásával vakmerően szembenézett a tétovázón álló Szentgróthyval.

- Igaza van: önző, rossz és haszonleső kis portéka vagyok... Nem is érdelem meg, hogy a kegyelmes úr szóba álljon velem... Hiszen a magamfajta leány egyébre se gondol, mint hogy a férfiak fejét elcsavarja...

- De kisasszony... Vilma kisasszony... hát legyen már okosabb...

Hiába beszélt: a leány nem vette többé tudomásul a szavait. Sápadtan visszaült az írógépe elé s komoran, összeszorított ajakkal kopogtatta tovább a Barnabás-téglagyár szerződését.

A kosár.

Augusztus vége felé, tehát jóval a kitűzött határidő előtt, Honti vezérigazgató hazatért a fürdőzéséből. Ő méltóságán ugyancsak nem látszott meg, hogy végképp elzüllött idegekkel távozott a hivatalából; barnára lesült, ragyogó arcszínnel, láthatólag meghízva jelent meg a Közgazdasági Bankban, a kedve pedig olyan virágos volt, hogy Oppringer, aki már a vasútnál várta, bámulva mesélte a többi szolgának a hivatal foyerjában:

- Ha meglátjátok, nem fogjátok elhinni, hogy ő az... Majdnem kicsattan az egészségtől s olyan jókedvű, akár valami vőlegénysorban lévő fiatalember... Mikor a pályaudvarról kijöttünk, mindjárt a familiám felől tudakozódott, a kapunál pedig egy százkoronást adott, hogy azon vegyek valamit a keresztleányának...

Mikor a vezérigazgató másnap megjelent a bankban, a hivatalnokok közt jóleső szenzáció támadt. A gőgös Honti ugyanis, aki eddig csak félvállról szokta elfogadni az alantasai köszönetését, most a lépcsőházban megállt, hogy a fiatal urakkal szóba elegyedjék s Kardos Alfrédet, aki már tíz év óta szolgált a bankban, s még mindig csak ezerhatszáz forint fizetése volt, nyájasan, leereszkedőleg vállon veregette.

- Derék dolog, hogy már ilyen korán besiet az irodába... Még csak tíz perccel múlt el nyolc óra s lám, a szorgalmas Kardos már itt van... Csak így folytassa, majd gondom lesz rá, hogy az érdeme szerint emelkedjék...

Kardos, főtt rákként kipirulva, sietett föl a levelező-osztályba s izgatottan, hogy a kezelői levetéséről is elfeledkezett, szinte magából kikelve ujságolta a kollégáinak:

- Ő méltósága, becsületszavamra, megbolondult... A lépcsőházban sürgősen kijelentette, hogy emelni fogja a fizetésemet...

A vezérigazgató, a saját szobájába érve, gondosan megigazította a haját a falitükörből, aztán megnyomta az Oppringerhez vezető villámos gombot.

- Itt van már Lehmann kisasszony?

- Igen, méltóságos uram, ebben a pillanatban jött...

- Helyes, mondja meg neki, hogy kéretem...

Pár pillanat múlva Lehmann Vilma fehér tennisz-szoknyájában, átlátszó, battiszt-bluzában ott állott a vezérigazgató előtt. A rózsás arca most kissé sápadtnak látszott, de azért alázatosan, mély tisztelettel pukkerlizett.

- Na, Lehmann kisasszony, hát maga csak így örül a viszontlátásnak? - kérdezte Honti jókedvűen. - Azt hittem, hogy elibém fog szaladni, ha meglát s ime, olyanformán üdvözöl, mint a hatalmas, de kellemetlen följebbvalót szokás... Ej, hát talán ide adja a kacsóját?...

A leány odanyújtotta a kezét, de a keze hideg és kemény volt, mint a jég.

- Jesszusom, talán csak nem haragszik rám valamiért?... Olyanformán viselkedik, mintha a tudtomon kívül megsértettem volna. Üljön le hát szépen ide a fauteuilbe s ha kérem szabad, hát mutasson valamivel barátságosabb arcot...

Vilma szó nélkül helyet foglalt, a vezérigazgató pedig élénken folytatta a trécelését.

- Ha tudná, hogy mennyit gondoltam magára, amíg egyedül kószáltam a fenyvesek közt vagy a reggeli térzenénél!... Fogadást mernék rá tenni, hogy én ugyancsak nem jutottam magának az eszébe... Nos, meri azt állítani, hogy gondolt reám? Egy-kettő, nézzen ide a szemembe s mondja, ha meri, hogy a szenvedő barátja csak egyszer is megfordult az eszébe...

Vilma szerényen, köteles tisztelettel válaszolt:

- Mindenesetre gondoltam a méltóságos úrra s az egész intézettel együtt a szívemből óhajtottam, hogy viruló egészségben térjen vissza hozzánk...

- Tyü, milyen ünnepélyes, milyen szertartásos!... Úgy beszél, mint a bankettek tósztosói, akik a közügyek érdemes bajnokát köszöntik föl... Na, de mindegy, remélem, hogy már holnap úgy szól hozzám ismét, mint az igazi, a változatlan barátjához... Addig is, engedje meg, hogy ezzel a csekélyke cadeauval szolgálhassak magának...

Belenyult a kabátja zsebébe s pironkodva, mint a gyermek, óvatosan hámozott ki a selyempapírosból egy apró, szattyánbőr etuis-t, melynek bársonypárnáján a szivárvány ezer színében csillogott a leány elé a fejedelmi ajándék: egy zafirokkal és briliánsokkal kirakott mellű.

- Ne magyarázza félre, hogy ilyesmit hoztam, de bizony Isten nem találtam okosabb dolgot... Hiszen tudja, hogy a fürdőkben csupa haszontalanságot árulnak... Ez különben inkább a szemnek való, mert az értéke nem valami magas... Fogadja el tőlem annak a jelül, hogy a távolban is mindig csak magára gondoltam.

Zavartan nyújtotta a leány felé a gyönyörű ajándékot, de Vilma mozdulatlanul ült a helyén anélkül, hogy a kezével a mellűért nyult volna... Pár pillanatig kínos csönd támadt, de a leány utóbb mégis megszólalt. Hidegen, gúnyosan, szinte megsértődve beszélt.

- A méltóságos úr nagyon kegyes, de erre a figyelmére én igazán nem szolgáltam rá... Ha nekem eféle ajándék dukál, ugyan mi illeti meg a többieket, akik nálamnál különbek és érdekesebbek?... A méltóságos úr az érdememen felül tüntet ki, mert a Közgazdasági Bank iránt akármelyik kollégánóm épp úgy teljesíti a kötelességeit, mint én... Aztán meg... de Istenem... ez már mégse tartozik a dologra...

- Csak mondja el!

- Mire lenne jó nekem ez a hercegnőknek vagy milliomos asszonyoknak való ékszer? Az ilyesmit nem a szegény leányok számára készítik, mert az a szegény leány, aki az eféle mellűt fölveszi, végképpen leszámolhat a jó hírével... És ha elég szentelen volnék hozzá, hogy föl is vegyem, ugyan kérem, melyik ruhám lenne méltó arra, hogy ezekkel a drágakövekkel fölékesítsem?... A tíz-tizenöt forintos toalettjeim, amiket a saját kezemmel varrok meg magamnak esténként?... Hiszen ennek a broche-nak az árából az összes ruháim kikerülnének, amiket tizenkét éves korom óta viseltem...

A vezérigazgató félszegen tartotta a dobozt, a jókedve pedig egyszerre elröppent.

- Hát nem fogadja el? - kérdezte halkán, leverve.

- Köszönöm a jóságát, de nem szabad elfogadnom... A méltóságos úr később önmagától be fogja látni, hogy igazam van...

Honti letette az etuis-t az íróasztalára, a leány pedig fölállott a helyéből. Ismét szertartásosan meghajolt s hidegen kérdezte:

- Parancsol még valamit a méltóságos úr?

S nem kapva választ a kérdésére, már éppen távozni akart, mikor a vezérigazgató egyszerre csak fölugrott. Az arca égett az izgatottságtól, a szeme könnybe lábadt; látszott rajta, hogy valami életre kiható elhatározás fogamzott meg a lelkében. Egészen odalépett Vilmához s anélkül, hogy a leány megakadályozhatta volna, hevesen megragadta a gépíró-kisasszony kezét.

- Azt kérdezte, hogy kívánok-e még valamit, nos hát felelni fogok a kérdésére. Igenis, még egyebet is kívánok kegyedtől s itt az ideje, hogy őszintén elmondjam mindazt, ami már hetek óta izgalomban tart. Az imént azt mondta, hogy nincsenek olyan toalettjei, amik az ajándékomhoz méltók lennének... Azt is mondta, hogy végképpen leszámolhat a hírével az a szegény leány, aki az ilyen melltűt fölveszi... Nos tehát, én kívánom és követelem, hogy a jövőben ne maga varrja esténként a toalettjeit, hanem olyan varrónővel dolgoztasson, aki a hercegnők és a milliomosnők öltözékeit készíti... Ami pedig a szegény leányokról való mondását illeti, hát csak kegyeden áll, hogy a helyzetén változtasson... A szegény leány talán csakugyan nem tenné jól, ha ilyen ékszerekkel mutatkoznék a világ előtt; de a gazdag és előkelő úriasszonyt senki se ítéli meg, ha a szépségéhez méltó keretben mutatkozik...

A leány remegve kapta föl a fejét és egész alakja, mintegy villámos ütésre, összerándult. Az igazgató azonban szenvedélyesen folytatta:

- Régen sejti, ugy-e, amit most végre szavakkal is kimondok, hogy magát az életemnél is jobban szeretem... Mi célja lenne, hogy tovább is komédiázzunk egymás előtt?... Ha maradt még egy csöppnyi hitem abban, hogy én is boldog leszek valamikor, hát ezt magának köszönhetem, édes Vilmám... Hogy szegény leány?... Istenem, ne vétkezzék a gondviselés ellen... Százszor gazdagabb maga, mint a milliomos kisasszonyok, mert megvan minden kelléke ahhoz, hogy egy tisztességes ember életét megédesítse... Nem gazdagság-e a maga jósága, szorgalma, bájos volta, megindító komolysága?... Ne beszéljen nekem a gazdag leányokról, mert elfog a gyűlölet és az elkeseredés... Torkig vagyok velük... a szívemből gyűlölöm őket, elhiheti... A gazdag leányok ölték ki belőlem a hitet, az élethez való kedvet, a munkaerőt s a maga jósága, szelidsége, aranyos szíve kárpótolt mindenért, amit általuk elvesztettem... Egy szó, mint száz, akar-e megtisztelni azzal, hogy az életét megosztja velem?... Akar-e a feleségem lenni, bájos, komoly, drága, szorgalmas kis Vilmám?... Hígyje meg, nem én kötelezem le magát ezzel az ajánlattal, hanem maga tesz engem boldoggá és büszkévé, ha az ajánlatomat elfogadja...

Könnyezve szorította ajkához a leány forró kezét, az arca majdnem kigyulladt a belső tűztől: mit száltak volna a bőrzén, ha a gőgös Honti igazgatót így látják? Vilma azonban nem viszonozta a szenvedélyes szavakat, az arca hófehérré lett, a keze reszketett s mikor Honti, nagy indulatában, magához akarta szorítani, hirtelen kibontakozott a felhevült, szerelmes férfiú karjai közül.

- Igazgató úr, - mondta lázasan lihegve, - az Istenre kérem, ne folytassa... Sohase fogom elfelejteni, milyen jó volt hozzám, de az... amit az imént mondott... nem lehet valósággá... Szegény leány vagyok... és az édesanyám talán elájulna a boldogságtól, ha az ajánlatát meghallaná... De én nem lennék rá képes, hogy igent mondjak... Ön sokat szenvedett... súlyos megpróbáltatásokon ment keresztül... s nagy fájdalomában azt hiszi, hogy engem szeret... Pedig nem engem szeret, hanem a csöndes nyugodtság után vágyakozik. Legalább most, ebben a pillanatban, azt hiszem... De ha nem is így volna... akkor se lennék a felesége... mert egy egész életen át nem tudnám elviselni azt a lealázó gyanút, hogy a gyöngeségével visszaéltem... Hiszen már eddig is ki voltam téve annak, hogy furfangos cselszövőnek nézzenek...

- Kegyedet, aki maga a jóság és a szelidség?

Még egyszer kísérletet tett, hogy Vilmát a karjaiba szorítsa, de a leány kisiklott az ölelése elől... Pár pillanatig szótalánul álltak egymással szemben, de akkor a leány, egy heves mozdulattal, hirtelen ráborult Hontira s mielőtt az megakadályozhatta volna, forró ajkát oda-szorította a férfi kezére.

- Ne haragudjék rám, - súgta, - ne haragudjék, de nem tehetek másképp...

A következő pillanatban eltűnt a szobából. Miért kosarazta ki a szerelmes vezérigazgatót? És ha már kikosarazta, miért csókolta meg a kezét? E kérdésekre csak az a hatalmas lény tudott volna válaszolni, aki a mezők liliomait ruházza és a leányok titokzatos ravaszságát ismeri...

Beszélgetés a mamával.

Délelőtt tizenegy óra volt, Lehmanné éppen a szekrényeket fényesítgette a belső szobában s nagyban sopánkodott, hogy az ebédfőzéstől elkésik, mikor a kis cseléd, aki odakünn vágott fát rakott a tűzhelyre, ijedten rontott be s megilletődött arccal ujságolta:

- Nagysága kérem... az az úr... odakünn a konyhában... azt kérdezteti... hogy az öreg nagysága elfogadja-e?

- Micsoda úr, te hebrencs?

- Egy igen finom úr... ha jól hallottam, azt mondta, hogy Hontinak hívják... Nem akart előbb bejönni, míg meg nem kérdezem, hogy az öreg nagysága beengedi-e?

Lehmanné elsápadva ejtette le kezéből a törlőrongyot s anélkül, hogy a kis cselédleánynak válaszolna, szinte magánkívül kिरontott a konyhába.

- Óh, méltóságos úr... Istenem, milyen szerencse... Jóságos Istenem... és itt tetszett várakozni ebben a fölfordulásban...

A kép valóban különös volt: a hokerlin még elmosatlanul állt a reggeli edény, a padozat tele volt rakva vágott fával, a konyhaasztalon egy füleskosárból sötétbarna zellerek és haragoszöld saláták kandikáltak elő, a vándlinban mosogatóvíz állt s a khaosz közepén mosolygó arccal, cilinderesen, párisi szabásu felöltőben várakozott Honti úr, a Közgazdasági Bank elnöki igazgatója, a budapesti pénzügyi világ közfélelemben álló fejedelme.

A hatalmas úr azonban nem fogta föl a helyzetet valami tragikusan, hanem mosolyogva kezét nyújtotta az öreg asszonyságnak:

- Nana, csak ne jöjjön olyan zavarba, Lehmanné asszony... Ilyenkor, délfelé, a konyha bizony nem lehet olyan, mint valami kápolna. Inkább bocsássa meg, hogy ebben az alkalmatlan időben zavarom s szenteljen nekem öt percet, hogy a mondókámat előadhassam...

Lehmanné nagy sopánkodva tárta ki a nappali szobába nyíló ajtót.

- Óh, tessék, parancsoljon besétálni a méltóságos úr... Jaj, jaj, mit fog szólni a leányom, ha megtudja, hogy a méltóságos urat a konyhában várakoztattam...

- A leányának, kedves Lehmanné, egyáltalában tudni sem szabad, hogy itt jártam. Azért jöttem ilyenkor, amikor tudom, hogy a bankban van elfoglalva... De ha megengedi, hát leülök, hogy mindent szép sorjában elmondhassak...

A háziasszony izgatottan törülgette le a kötényével az egyik széket, amelyen Honti csakhamar helyet foglalt, miközben érdeklődve körülnézett a kicsiny, de tiszta lakásban.

- Pompás kis lakás, - mondta, - hogy fénylik benne minden a tisztaságtól. Látszik, hogy jó gazdasszony ügyel itt a rendre... De mivel nem azért jöttem, hogy közismert igazságokat konstatáljak, hát térjünk rá arra, amiért a munkájában megzavartam...

Az öreg asszonyság szinte lélegzet nélkül bámult a hatalmas úrra, Honti pedig nyájasan folytatta:

- Kedves Lehmanné asszony, maga bizonyosan régóta kitalálta, hogy Vilma kisasszony iránt a legnagyobb tisztelettel viseltetem... Mióta ismerem, mindig csak azt látom, hogy nincs párja; szerény, szorgalmas, egyszerű, bájos, elragadó. Nem az édesanyának akarok bókákat mondani, de bizonyos, hogy az egész nagy Budapesten nincs egyetlen leány se, aki ezzel a jó és gyönyörű gyermekkel fölérne... Én mondom ezt, aki ismerem az életet s fájdalom, az

asszonyokat is elég jól ismerem... Hallotta, ugy-e bár, az én szomorú történetemet?... Hálátlan lennék a sors iránt, ha azt állítanám, hogy nincsenek nálam szerencsétlenebb emberek; hiszen a születésem óta mindenem megvolt, amiről csak magamfajta ember álmodhatik... Gazdag vagyok, a jövedelmemből egy apró fejedelem is megélhetne, a társadalmi helyzetem olyan, hogy majdnem minden ember irigyel érte; és lássa: még se vagyok boldog, kedves Lehmanné asszony... Nemcsak az iskoláskönyvek mondják, de én súlyosan érzem, hogy a vagyon egy-magában még nem elég ahhoz, hogy az ember boldognak érezze magát... Én legalább nem vagyok boldog... Sőt... az irigyeim ugyancsak csodálkoznának, ha látnák, hogy otthon, mikor a világ elöl elzárkózom, akárhányszor úgy kisirom magamat, mint valami szerelmes, fiatal leány... Van is rá okom... hiszen talán többet szenvedtem, mint azok, akik a mindennapi kenyérükért harcolnak... Megcsaltak, rosszul bántak velem, édes Lehmanné asszony... nagyon - nagyon rosszul bántak velem... Lehet, hogy már bele is pusztultam volna a fájdalomba, ha a jó Isten elibém nem hozza Vilma kisasszonyt... Ha tudná, milyen hálával tartozom neki!... Ő volt az, aki az emberekben való hitemet visszaadta s ismét képessé tette az én szegény szívemet arra, hogy a földi boldogságban hinni tudjon... Mit kerülgessem, miért titkolózom, bíz' én bevallom: most, a negyvenéves koromon túl, amikor mások már csendes rezignációval készülnek az élet nyugodtabb felére, én az egész lelkemmel beleszerettem ebbe az édes leányba, akit a jóságos sors elibém hozott... Ez az én első, az igazi szerelmem: hiszen a többi asszonyhoz, aki az életembe tolazkodott, sohase volt közöm... Ő az én szememben az élet, a boldogság, a hit, a tartalom, minden... Ha le kellene mondanom róla, bizonyosan elpusztulnék bele; nagyon is megszoktam már azt a gondolatot, hogy őt mindörökké magam mellett lássam... Tudja-e most már, hogy miért jöttem?... És ha tudja, ha megérti, édes Lehmanné asszony, hát hajlandó-e arra, hogy a pártomra álljon, a szándékaimban támogasson?...

Izgatottan, majdnem könyörögve nézett az öreg asszonyságra, aki csendesen összekulcsolta a kezét. Válaszolni, ebben a pillanatban, nem lett volna képes. Amíg az előtte ülő férfi lágy, panaszos, megindult hangja a fülébe csengett, az ő gondolatai messze, nagyon messze jártak innen: abban a sötét, vidéki szobácskában, ahol a megholt ura utolsót lélegzett, mialatt a kicsike, pöttön leány a sarokban a bádogédényeivel játszadozott... A szegény Lehmann két-ségbeesve nézett végig akkor a családján s kihűlni készülő szíve elfacsarodott arra a gondolatra, hogy a kedvesei oly rémületes magányban maradnak utána a hideg és kegyetlen világban. Sok-sok éve volt ennek, de az öreg Lehmanné most visszaálmodta a szomorú jelenetet s egy pillanatra úgy rémlett neki, hogy megint ott ül a nagybeteg ágya mellett, aki utolsó erejével még egyszer megszorítja a kezét... És amíg a haldokló bánatos szemei rámeredtek, az öreg asszony most - elfeledkezve róla, hogy a férje hamvai már rég összevegyültek az anyaföld porával - megindulva, a zokogástól elfojtott hangon susogta:

- Látod, látod, a jó Isten nem hagyott el bennünket... A kicsike leányunkból gazdag, méltóságos asszony lesz... a tengernyi nagyváros legszebb, legünnepeltebb asszonya... Nyugodtan hunyhatod hát le a szemedet... mi értünk nem kell, hogy aggódjál többé...

Honti most megfogta a Lehmanné reszkető kezét s majdnem könyörgő hangon szólt:

- Beszéljen velem... majd meglátja, hogy ő is épp oly boldog lesz, mint én... Mondjon el neki mindent, amit jónak lát... és győzze meg róla, hogy az egész világon senki sincs, aki őt forróbban, őszintebben szeretné... És ha attól tart, hogy én hozok ő érte áldozatot, hát mondja meg, hogy ő az, aki nekem a szépségét, a bájos voltát, a viruló fiatalságát oda ajándékozza...

Lehmanné most végre magához tért annyira, hogy válaszolni bírt. És könnyes szemmel, a lelke mélyéig megindulva szólt:

- Óh, méltóságos úr... a szegény leányom épp oly boldog lesz, mint én... Hiszen annyira imádja önt... Én mondom, aki annyira ismerem a gyermekemet, hogy holtáig jó, hűséges, ragaszkodó és háládatos felesége lesz...

Honti tréfásan bölintott, inkább azért, hogy a nagy fölindulását leplezze.

- Hogy imádna... na, édes Lehmanné asszony, ez nem éppen oly bizonyos, mint hiszi... Legalább tegnapelőtt, amikor a kezét megkértem, nem mutatta...

- Hát a méltóságos úr megkérte a kezét? - szólt a jó asszony, a kezeit összecsapva.

- Meg biz' én, de ő annak rendje és módja szerint kikoszarzott...

Lehmanné fölugrott a helyéből és ijedten szólt:

- Az én drága, jó, egyszerű, kis leányom bizonyosan csupa szerénységből mondott nemet... Attól fél szegényke, hogy a méltóságos úr valaha megbánhatná az elhatározását... Én, aki minden gondolatát ismerem, bizonyos vagyok benne, hogy csak ez a félelem kínozza.

- Óh, bár igaza lenne, édes Lehmanné asszony... Mert ha így van, majd meg fogom győzni arról, hogy nagyon is csalódik bennem...

Lehmanné most hirtelen elmosolyodott, mintha valami váratlan, jó ötlet jutott volna az eszébe.

- Volna nekem egy ajánlatom, ha a méltóságos úr jónak látná...

- Mi az?

- Maradjon itt, amíg Vilma a hivatalból hazatér... Aztán ismételve meg előttem a tegnapelőtti ajánlatát...

- Igazán? Megengedné Lehmanné asszony, hogy itt maradjak? - kiáltott föl Honti boldogan.

S izgatottan, mint egy szerelmes diák, félve is, örülve is egyszerre, kivette a zsebéből az óráját, hogy megnézze, meddig kell még várakoznia, amíg a drága, az édes, az egyetlen Vilmával, itthon, a bizalmas négy fal között, összetalálkoznak.

Az eljegyzés.

Már jóval elmúlt egy óra, amikor Lehmann Vilma, a hosszú úttól kifáradva, a konyha ajtajában megjelent. A konyhában senki se volt, de az öreg Lehmanné, a lépések zajára, kisetett a belső szobából.

- Te vagy? - szólott izgatottan.

- Én, anyuka, én, még pedig oly éhesen, hogy mindjárt a tűzhelyről fogom megenni az ételt. De miért nézel rám olyan különösen, anyuka? Talán azt hitted, hogy ma nem jövök haza?

Lehmanné odalépett a leányához, egészen a füléhez hajolt s örvendve is, reszketve is, suttozta:

- Tudod, hogy ki van itt?

- Kicsoda?

- A méltóságos vezérigazgató úr. Már jó félórája várakozik rád.

S látva, hogy Vilma csodálkozó, szinte hitetlen arccal néz rá, majdnem könyörögve folytatta:

- Édes, kis leányom, a jó Istenre kérlek, legyen eszed...

Lehmann Vilma mosolyogva vállat vont, mintha csak azt mondta volna:

- Szegény, jó anyukám, te mondod énnekem, hogy eszem legyen... A kisujjamban is több az eszem, mint ennek az egész kender-utcai háznak, beleszámítva a méltóságos vezérigazgató urat is...

Egy gyors mozdulattal megigazította a kibomlott hajfürtjeit, a blúzát, mely kissé rendetlen volt a hosszú úttól, ügyesen feszesebbre húzta, aztán leányosan piruló arccal lépett be a szobába. És az öröm, meg a zavar bájos vegyülékével szólott:

- A méltóságos úr minálunk, - ez aztán a váratlan meglepetés... Ha ezt tudom, bizonyosan jobban sietek... Már vagy félóra óta báméskodom mindenféle kirakat előtt és sejtelmem sincs róla, hogy ilyen előkelő vendég várakozik rám...

Honti fölállott a helyéből, s elfogultan nyújtotta a kezét a leánynak, aki így, kipirulva és izgatottan, még százszor szebb volt, mint rendesen.

- Igen, Vilma kisasszony, kegyedre várakozom. Azért vagyok itt, hogy az édesanyja jelenlétében beszélhessek kegyeddel. Sokat gondolkodtam a dolog fölött és arra az elhatározásra jutottam, hogy ez lesz a legokosabb...

Vilma komolyan, tünődve nézett maga elé, az arcát még jobban elöntötte a pirosság, aztán egyszerre lesütötte a gyönyörű kék szemét. Úgy állt itt néhány pillanatig, amíg az öreg asszony meg nem szólalt:

- Édes, kis leányom, tedd le a kalapodat és ülj le szépen. Te meg Pista, menj be a másik szobába és ismételd el ebéd előtt a természettani leckédet...

Lehmann Pista engedelmesen átsétált a szomszéd szobába, - természettani lecke ismétlése helyett alkalmasint a kulcslyuknál hallgatózott - Vilma pedig kihúzta a kalaptűjét és szólanul helyet foglalt az asztal mellett. Egy percig izgatott csönd támadt, de Honti csakhamar nagyot lélezett és szólni kezdett:

- Megengedi, ugy-e, hogy nyíltan beszéljek az édesanyja előtt?

Vilma némán intett, de a tekintete odafönn járt, a szoba mennyezetén.

- Annál is inkább beszélhetek őszintén, mert a kedves anyjának, a kegyed hazaérkezése előtt, már mindent elmondtam... Ő tudja, hogy az életemnél is jobban szeretem magát, édes Vilmám s hogy talán bele is pusztulnék a fájdalomba, ha magáról le kellene mondanom... Tudja, hogy már a kezét is megkértem s mindenemet följánlítottam kegyednek; a nevemet, a vagyonomat s ami talán mindegyiknél többet ér: a becsületes szívemet is. Egyszer már válaszolt az ajánlatomra; de én most, az édesanya előtt ismétlem meg a kérésemet s újra azt mondom: drága, kis Vilmám, legyen a feleségem... Ha egy tisztességes ember ígéretének hinni tud, hát biztosítom róla, hogy nem lesz más törekvésem, mint hogy boldoggá tegyem magát...

Remegve, elérékenyült pillantással nézett a leányra, akinek szemét most szintén elfutották a könnyek. Honti izgatottan figyelt minden mozdulatára, az öreg asszony pedig majdnem magánkívül kérdezte:

- Hát miért nem felelsz?

Vilma most a férfit emelte a pillantását, aztán a fejével csöndesen nem-et intett. Majd halkán, ellágyulva, a meghatottság asszonyosan puha hangján szólott:

- Soha, sohasem fogom elfelejteni a jószágát, de nem lehet... Ha a szívembe néznének, belátják, hogy nem lehet... Pedig mit meg nem tennék, csak hogy boldognak lássam... De nem szabad, nem szabad, higgyen nekem...

Honti ijesztően elsápadt s míg az öreg Lehmanné megdöbbenve meredt maga elé, kétségbeesett hangon rebegte:

- Igen, most már értem kegyedet... Hogy is gondolhattam volna, hogy is remélhettem volna, hogy ebből a ragyogó álomból valóság lesz...

Lehajtotta a fejét s a szemei nedvesek lettek a könnyektől. A neuraszténikus rohama ismét elfogta; csöndesen, de keserves fájdalommal sírt. Vilma meghatva nézett rá, aztán gyöngéden odatette a vállára a maga forró, puha kis kezét.

- Azt mondja, hogy most már ért engemet... Hát mit gondol, miért nem akarok a felesége lenni?

A vezérigazgató szomorúan bólintott.

- Értem, nagyon is értem, komoly, becsületes kis Vilmám... Nem lesz a feleségem, mert nem szeret, nem tud szeretni... Hogy is képzelhettem volna, hogy a maga rózsás ifjúsága odaillik az én szürke életuntségomhoz, az öregséghez, mely már itt leselkedik rám valahol a közelben... Nem szeret és sokkal becsületesebb, sem hogy akármiért is hazudni tudjon. Értem és belenyugszom az ítéletbe, amit kegyetlen sorsom reám mért... De sohase fogom elfelejteni, hogy inkább örökre szegény marad, sem hogy egy tisztességes embert megcsaljjon.

Fölkelt, hogy távozzék, de a leány arca most egyszerre kigyulladt s míg a férfi félénk és boldog reménységgel nézett rá, egyszerre csak odaborult a vállára s karjaival szinte magánkívül szorította magához a Honti fejét. Aztán sírva is, nevetve is, szemében a boldogság kiomló könnyeivel szólott:

- Óh nem ért, de hogy is ért, sohase is értett... Szeretem, jobban szeretem, mint az életemet... Még akkortól fogva szeretem, amikor legelőször sírni láttam, amikor legelőször tudtam meg, hogy egy másik asszony boldogtalanná tette... Az életemet is fölláldoznám, csak hogy örökre jókedvűnek lássam... És mégis, mégis remegtem attól a perctől, amikor azt a kérést intézi hozzám...

Szenvedélyesen magához szorította a férfit, aki behunyt szemmel, dobogó szívvel hallgatta. A váratlan vallomás annyira megrázta, hogy majdnem elájult; az arca hófehérré lett s alig érthetően, de a szemében a kimondhatatlan boldogság mosolyával dadogta:

- Istenem... hát csakugyan igaz, amit mond?

- Nem érzi? - szólt Vilma, míg kezével végigsimogatta a férfi homlokát.

Csábítóan, ifjúsága és szépsége egész diadalmas ragyogásával nézett a vezérigazgatóra; csak most látszott igazán: mennyivel erősebb, tökéletesebb teremtés ez a leány, mint a férfi, aki állítólag meghódította. Ahogy itt egymás mellett álltak, az egyik gyöngén, kábultan, szinte megsemmisülve a szédületes gyönyörűségtől, hogy az imádott leányt a karjaiban tarthatja, a másik bátran, egyenesen, higgadtan, csillogó szemmel, mint aki mindent a maga erejének és okosságának köszönhet: igazán pompás illusztrációi voltak a huszadik századnak, amelyben a nő idegei már sokkal tökéletesebbek, mint a férfiéi. Az emberismerő, aki előtt egy elmosódó motívum a jövőnk egész perspektíváját megnyitja, e pillanatban bizonyára aggódva gondolt volna a születő frigykötés sorsára, e modern szövetségre, melyben a nő képviseli az erőt, az egészséget, az akaratot, a férj pedig a beteges, a sápadt, a szentimentális érzéseket, a megalázkodást, a tehetetlenséget, a gyáva és ideges alkalmazkodást. De Honti most nem érzett mást, mint nagy, szinte kábító boldogságot s a neuraszténikus ember oktalan szélsőségével a legnagyobb kétségbeesésből egyszerre csak átcsapott a legszilajabb örömbébe.

- Drága, egyetlen, kis Vilmám, hát igaz!... És az imént még azt hittem, hogy mindennek vége... Ha tudná, ha láthatná, hogy mi történik most a szívemben...

Vilma odadörzsölte az arcát a férfiéhoz és olyan pillantással, mely a Honti minden vérét mozgásba hozta, szemében ezer és ezer csábító ígérettel kérdezte:

- Boldog?

- Óh, ez a szó nem fejezi ki azt, amit érzek... Csak annyit tudok, hogy bármennyit is szenvedtem, nem tartom soknak, annak a fejében, ami most történt...

Hálásan megcsókolta a leány kezét, míg Lehmanné, akiről egészen megfélemedtek, hangosan siránkozott az egyik sarokban, karjai közt a bámuló Pistával, aki időközben szintén visszalopózkodott a szobába. Csak akkor riadtak föl, mikor az öreg asszonyság egyszerre csak forgósél módjára rohanta meg Vilmát s heves csókokkal borította el a leánya arcát, homlokát s a napfényben csillogó, aranyos hajfürtjeit...

- De hát miért mondtad, hogy nem akarsz hozzá feleségül menni? - kérdezte Lehmanné, amikor valahára magához tért.

A Vilma szemei hirtelen elborultak s a tekintete komollyá, bánatossá lett.

- Ne kérdezd, anyám, mert újra elfog a kétség, mely annyi éjszakán át kínozott... Szabad-e elfogadnom ezt a nagy, ezt a mérhetetlen boldogságot?... Mert afelől, hogy én szeretem őt, nagyon is bizonyos vagyok, de vajjon ő velem nem csupán a boldogtalanság hiteti-e el, hogy az egyszerű, kis gépírókisasszonyt szereti? És aztán: szabad-e kitennem magam a világ gyanujának, mely már is azt mondja, hogy asszonyos ravaszsággal használtam ki az ő gyengeségét és ideges voltát...

Honti válaszolni akart valamit, de Vilma nem engedte szóhoz jutni: ajkát odatapasztotta a férfi ajkához és alig hallhatóan súgta:

- Ha nem szeretném, akkor se mennék magához, habár a föld leggazdagabb embere volna, de mert szeretem, akkor is a felesége lennék, ha másolással keresné meg a kenyerét...

Az általános elérékenyülésnek Lehmanné vetett véget, aki így szólt:

- Most pedig meg fogjuk tartani az eljegyzési lakomát. Van húslevesünk, paprikás csirkénk és derelyénk... Várjatok csak, rögtön behozok egy negyedik terítéket...

-&-